

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 269

24 Δεκεμβρίου 2014

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4315

Πράξεις εισφοράς σε γη και σε χρήμα - Ρυμοτομικές απαλλοτριώσεις και άλλες διατάξεις.

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**
Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'
**ΠΡΑΞΕΙΣ ΕΙΣΦΟΡΑΣ ΣΕ ΓΗ ΚΑΙ ΣΕ ΧΡΗΜΑ -
ΡΥΜΟΤΟΜΙΚΕΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ**

**Άρθρο 1
Ιδιοκτησία κατά την πράξη εφαρμογής -
υπολογισμός εισφοράς σε γη**

1. Το άρθρο 8 του ν. 1337/1983, ως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 8

1. Οι ιδιοκτησίες: α) που εντάσσονται στο πολεοδομικό σχέδιο για πρώτη φορά ή β) στις οποίες επεκτείνεται το πολεοδομικό σχέδιο ή γ) που εντάσσονται στο πολεοδομικό σχέδιο και βρίσκονται εκτός των ορίων των οικισμών προ του 1923 ή των οικισμών με πληθυσμό μέχρι δύο χιλιάδες (2.000) κατοίκους υποχρεούνται να συμμετάσχουν με εισφορά γης στη δημιουργία των απαραίτητων κοινόχρηστων χώρων και γενικά στην ικανοποίηση κοινωφελών χρήσεων και σκοπών κατά τις επόμενες διατάξεις.

2. Με απόφαση του αρμόδιου για την έγκριση του ρυμοτομικού σχεδίου οργάνου, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του οικείου δημοτικού συμβουλίου, μπορεί να υπάγονται στις διατάξεις περί εισφορών γης και χρήματος οι ιδιοκτησίες που βρίσκονται εντός των ορίων των οικισμών με πληθυσμό μέχρι δύο χιλιάδες (2.000) κατοίκους.

3. Η εισφορά σε γη κατά την προηγούμενη παράγραφο αποτελείται από ποσοστό επιφάνειας κάθε ιδιοκτησίας πριν από την πολεοδόμησή της, το οποίο υπολογίζεται, σύμφωνα με τις επόμενες παραγράφους.

4. Η εισφορά σε γη υπολογίζεται κατά τον ακόλουθο τρόπο:

- α) Για τμήμα ιδιοκτησίας μέχρι 500 τ.μ. ποσοστό 10%.
- β) Για τμήμα ιδιοκτησίας πάνω από 500 τ.μ. μέχρι 1.000 τ.μ. ποσοστό 20%.

γ) Για τμήμα ιδιοκτησίας πάνω από 1.000 τ.μ. μέχρι 2.000 τ.μ. ποσοστό 30%.

δ) Για τμήμα ιδιοκτησίας πάνω από 2.000 τ.μ. μέχρι 10.000 τ.μ. ποσοστό 40%.

ε) Για τμήμα ιδιοκτησίας πάνω από 10.000 τ.μ. ποσοστό 50%.

στ) Σε περίπτωση που κατά την εκπόνηση της μελέτης οι υπολογιζόμενες εισφορές σε γη κατά τα ανωτέρω εντός της πολεοδομικής ενότητας, συμπεριλαμβανομένων και των υφιστάμενων κοινόχρηστων χώρων, δεν καλύπτουν την ελάχιστη έκταση κοινοχρήστων και κοινωφελών χώρων κατά τα πολεοδομικά σταθερότυπα ή τις προβλέψεις των ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΕΧΣ ή ΤΧΣ, τα ποσοστά των περιπτώσεων α', β', γ' και δ' υποχρεωτικά αυξάνονται αναλογικά και κατά ίσο αριθμό ποσοστιαίων μονάδων με σκοπό να συμπληρωθεί η απαιτούμενη εισφορά σε γη και χωρίς να απαιτείται επιπρόσθετη απόφαση έγκρισης της προσαύξησης αυτής. Σε κάθε περίπτωση τα ποσοστά των περιπτώσεων α' και β' δεν υπερβαίνουν το 30%, το ποσοστό της περίπτωσης γ' δεν υπερβαίνει το 40% και το ποσοστό της περίπτωσης δ' δεν υπερβαίνει το 50%. Σε κάθε περίπτωση απαγορεύεται η μείωση των απαραίτητων κοινόχρηστων και κοινωφελών χώρων και οι προκύπτοντες κοινόχρηστοι και κοινωφελείς χώροι πρέπει να καλύπτουν την ελάχιστη έκταση κατά τα πολεοδομικά σταθερότυπα ή τις προβλέψεις των ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΕΧΣ ή ΤΧΣ. Με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται μετά από πρόταση του αρμόδιου Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής δύναται να τροποποιείται ο καταμερισμός των ποσοστών εισφοράς σε γη των περιπτώσεων α' έως ε'.

ζ) Εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά από ειδικότερες διατάξεις, που διέπουν ειδικά σχέδια, όπως οι Βιομηχανικές Περιοχές του ν. 4458/1965, οι Β.Ε.Π.Ε. του ν. 2545/1997 και τα Επιχειρηματικά Πάρκα του ν. 3982/2011, η εισφορά σε γη ειδικά για τις χρήσεις που αναφέρονται στα άρθρα 5, 6 και 7 του από 23.2.1987 προεδρικού διατάγματος (Δ' 166) και στα άρθρα 22, 25 και 29 του ν. 4269/ 2014, όπως ισχύουν, ορίζεται: αα) Για τμήμα ιδιοκτησίας μέχρι 1.000 τ.μ. ποσοστό 20%. ββ) Για τμήμα ιδιοκτησίας πάνω από 1.000 τ.μ. μέχρι 4.000 τ.μ. ποσοστό 30%. γγ) Για τμήμα ιδιοκτησίας πάνω από 4.000 τ.μ. ποσοστό 40%.

5. Ως εμβαδά ιδιοκτησιών για τον υπολογισμό της συμμετοχής σε γη λαμβάνονται τα εμβαδά που είχαν οι ιδιοκτησίες στις 28 Μαΐου 2014. Για την εφαρμογή της παραγράφου 4, ως ιδιοκτησία νοείται το γεωτεμάχιο υπό την έννοια της συνεχόμενης έκτασης γης, που αποτελεί αυτοτελές και ενιαίο ακίνητο και ανήκει σε έναν ή περισσότερους κυρίους εξ αδιαιρέτου. Τυχόν κατατμήσεις που έλαβαν χώρα μετέπειτα της προαναφερθείσας ημερομηνίας δεν λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό των εισφορών σε γη. Εφόσον μετά την κύρωση της πράξης εφαρμογής διαπιστώθει ότι κατά τον υπολογισμό των εισφορών σε γη, εσφαλμένα λήφθηκαν υπόψη υπαίτιες κατατμήσεις και συνεπάγονται την αυτοδίκαιη ακυρότητα της μεταβίβασης κυριότητας, με διορθωτική πράξη εφαρμογής μετατρέπονται οι τυχόν διαφορές σε γη σε εισφορά σε χρήμα. Ως υπαίτιες κατατμήσεις νοούνται κυρίως οι οριζόμενες στο άρθρο 411 και 417 του Κώδικα Βασικής Πολεοδομικής Νομοθεσίας.

6. Η εισφορά γης πραγματοποιείται με την πράξη εφαρμογής του άρθρου 12 του νόμου αυτού, εκτός αν πρόκειται για αστικό αναδασμό ή ενεργό πολεοδομία, οπότε γίνεται με τις διατάξεις του ν. 947/1979 (άρθρο 20 παρ. 1 περιπτώσεις α' και β'). Ως προς τα ποσοστά της εισφοράς γης στις προηγούμενες περιπτώσεις εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 10 του ν. 1337/1983.

7. Σε περίπτωση που η συμμετοχή σε γη πρέπει να ληφθεί από μη ρυμοτομούμενο τμήμα ιδιοκτησίας, πλην όμως κατά την κρίση της αρχής το τμήμα γης που πρόκειται να αποτελέσει αντικείμενο εισφοράς δεν είναι αξιοποιήσιμο πολεοδομικά ή αφαίρεσή του είναι φανερά επιζήμια για την ιδιοκτησία, μπορεί να μετατρέπεται σε ισάξια χρηματική συμμετοχή που διατίθεται αποκλειστικά για τη δημιουργία κοινόχρηστων και κοινωφελών χρήσεων και σκοπών. Για την πραγματοποίηση της μετατροπής εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του άρθρου 9 για την εισφορά σε χρήμα. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, που εκδίδεται εντός εξαμήνου από τη δημοσίευση του παρόντος, καθορίζονται όροι και προϋποθέσεις για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.

8. Τα εδαφικά τμήματα που προέρχονται από εισφορά γης διατίθενται κατά σειρά προτεραιότητας:

α) Για τη δημιουργία κοινόχρηστων χώρων μέσα στην ίδια πολεοδομική ενότητα.

β) Για την παραχώρηση οικοπέδων σε ιδιοκτήτες της ίδιας πολεοδομικής ενότητας των οποίων τα οικόπεδα ρυμοτομούνται εξ ολοκλήρου ή κατά ποσοστό περισσότερο από το καθοριζόμενο στην παραγράφου 4 και εφόσον δεν είναι δυνατή η τακτοποίησή τους, σύμφωνα με τους κατά το άρθρο 12 τρόπους.

γ) Για κοινωφελείς χώρους και σκοπούς μέσα στην ίδια πολεοδομική ενότητα.

δ) Για τη δημιουργία χώρων κοινοχρήστων και κοινωφελών χρήσεων και σκοπών για τις γενικότερες ανάγκες της περιοχής, καθώς και για παραχώρηση οικοπέδων σε ιδιοκτήτες άλλων πολεοδομικών ενοτήτων του ίδιου δήμου ή κοινότητας μέσα στα όρια του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου, των οποίων τα οικόπεδα ρυμοτομούνται εξ ολοκλήρου, σύμφωνα με το εγκεκριμένο σχέδιο, για τη δημιουργία κοινόχρηστων ή κοινωφελών χώρων, η κατά το ποσοστό περισσότερο από την προκύπτουσα, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, υποχρέωσή τους. Τα ανωτέρω εφαρμόζονται και για ρυμοτομούμενα οι-

κόπεδα εντός σχεδίου εγκεκριμένου κατά τη διαδικασία του ν.δ. 17.7/16.8.1923, που περιλαμβάνονται ή αποτελούν πολεοδομική ενότητα του ίδιου δήμου ή κοινότητας εφόσον το επιθυμούν οι ιδιοκτήτες τους.

Με τη σχετική πράξη εφαρμογής, με την οποία πραγματοποιείται η παραχώρηση του νέου οικοπέδου, το παλαιό εντός σχεδίου πόλεως ρυμοτομούμενο οικόπεδο περιέρχεται αυτοδικαίως στην κυριότητα του οικείου Ο.Τ.Α., ο οποίος υποκαθιστά επίσης τον ιδιοκτήτη στα δικαιώματα έναντι τρίτων υπόχρεων για την αποζημίωση λόγω ρυμοτομίας. Στην περίπτωση αυτή εάν ο οικείος Ο.Τ.Α. εντός τριών (3) ετών από την ως άνω παραχώρηση του νέου οικοπέδου δεν εισπράξει από τους τρίτους την οφειλόμενη αποζημίωση, τότε το Πράσινο Ταμείο υποκαθιστά τον Ο.Τ.Α. στα δικαιώματα έναντι των τρίτων, δυνάμενο να συνεχίσει τη σχετική διαδικασία. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, που δημοσιεύεται στη Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζεται η διαδικασία και ο τρόπος παρέμβασης του Πράσινου Ταμείου για την άσκηση των δικαιωμάτων αυτών και κάθε αναγκαία για την εφαρμογή του παρόντος λεπτομέρεια. Σε κάθε περίπτωση η προτεραιότητα διάθεσης της εισφοράς σε γη κατά τα ανωτέρω, τηρείται απόλυτα και δύναται η κάλυψη των επομένων, σε προτεραιότητα, αναγκών, να γίνεται μόνο εφόσον καλυφθούν οι ανάγκες της εκάστοτε τρέχουσας προτεραιότητας.

9. Οι ιδιοκτησίες που ανήκουν στο Δημόσιο, σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ή σε κρατικά νομικά πρόσωπα προστάσιμου δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου κατά το μέρος που από την πολεοδομική μελέτη προορίζονται για τη δημιουργία κοινωφελών χώρων της αρμοδιότητας του δημοσίου φορέα στον οποίο ανήκουν ή διατίθενται για τους ίδιους σκοπούς με ανταλλαγή, παραχώρηση ή άλλον τρόπο, μεταξύ των αντίστοιχων φορέων, θεωρούνται αυτοδικαία εισφερόμενες για το σκοπό που προορίζονται και δεν υπόκεινται κατά το μέρος αυτό σε άλλη εισφορά γης.

10. Οι κοινόχρονοι και κοινωφελείς χώροι στεγαστικών προγραμμάτων μέσα στις ιδιοκτησίες των δημόσιων φορέων της προηγούμενης παραγράφου, που το ποσοστό που καταλαμβάνουν μνημονεύεται στο διάταγμα έγκρισης της πολεοδομικής μελέτης, θεωρούνται αυτοδικαία συνεισφερόμενοι, περιέρχονται αυτοδικαίως στους οικείους κατά τον προορισμό τους φορείς και συμψηφίζονται στην εισφορά σε γη της αντίστοιχης ιδιοκτησίας, όπως η εισφορά αυτή προκύπτει με την εφαρμογή των ποσοστών της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου, υπολογιζομένων μόνο για το εμβαδόν της ιδιοκτησίας αυτής. Τα ανωτέρω εφαρμόζονται και σε εγκεκριμένες, μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος, πολεοδομικές μελέτες έστω και αν στην πράξη έγκρισής τους δεν αναφέρεται το ποσοστό των κοινόχρηστων και κοινωφελών χώρων. Στις περιπτώσεις αυτές εκδίδεται διαπιστωτική απόφαση του οικείου αρμόδιου Περιφερειάρχη ή του εκάστοτε αρμόδιου οργάνου που προσδιορίζει το ποσοστό αυτό βάσει των ενδείξεων της μελέτης. Για ιδιοκτησίες που ανήκουν στη διαχείριση του Υπουργείου Υγείας και σε δημόσιους οργανισμούς που είναι αρμόδιοι για την εφαρμογή στεγαστικών προγραμμάτων και προορίζονται για εφαρμογή στεγαστικών προγραμμάτων αυτών, για το τμήμα τους άνω των 2.000 τ.μ. ορίζεται ποσοστό εισφοράς γης 40%, κατ'

εξαίρεση των περιπτώσεων ε' και στ' της παραγράφου 4 του άρθρου αυτού.

11. Οι οπωσδήποτε σχηματισμένοι μέσα στην περιοχή επέκτασης κοινόχρηστοι χώροι θεωρούνται ως νόμιμα υπάρχοντες κοινόχρηστοι χώροι και δεν λαμβάνονται υπόψη υπέρ των ιδιοκτητών για τον υπολογισμό της εισφοράς σε γη.

12. Κοινόχρηστοι χώροι της προηγούμενης παραγράφου και του άρθρου 28 του νόμου αυτού που καταργούνται με την ένταξη της περιοχής στο σχέδιο ή την αναμόρφωσή της λόγω υπαγωγής της περιοχής στις διατάξεις του άρθρου 13, μπορεί μετά την εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 3 του ν. δ. 690/1948, με την πράξη εφαρμογής να διατίθενται περαιτέρω, σύμφωνα με την παράγραφο 8 του άρθρου αυτού.

13. Στις περιπτώσεις κατάτμησης οικοπέδων μετά την έγκριση της πολεοδομικής μελέτης και πριν την κύρωση της πράξης εφαρμογής, επιβάλλεται, πέρα από τα ελάχιστα όρια εμβαδού και διαστάσεων, η εξασφάλιση στη μεταβιβάζουμενη και στην εναπομένουσα έκταση του αναλογούντος σε κάθε τμήμα ποσοστού της εισφοράς σε γη που προκύπτει κατ' ελάχιστον βάσει των διατάξεων του άρθρου αυτού. Κάθε δικαιοπραξία (εν ζωή ή αιτία θανάτου) που έχει αντικείμενο μεταβίβαση κυριότητας κατά παράβαση των ανωτέρω είναι αυτοδικαίως και εξ υπαρχής άκυρη.»

2. Στην παρ. 5 του άρθρου 12 του ν. 1337/1983 προστίθενται περίπτωση δ' ως εξής:

«δ) Σε περιοχές που λειτουργεί Κτηματολογικό Γραφείο λαμβάνονται υποχρεωτικά υπόψη, για τη σύνταξη κτηματογραφικών πινάκων και διαγραμμάτων, τα τηρούμενα στοιχεία του Εθνικού Κτηματολογίου. Στις περιοχές που συντάσσεται Εθνικό Κτηματολόγιο και έχει πραγματοποιηθεί ανάρτηση κτηματολογικών στοιχείων, με μέριμνα της ΕΚΧΑ Α.Ε. διατίθενται τα τηρούμενα στοιχεία στον οικείο δήμο προκειμένου να ληφθούν υπόψη για τη σύνταξη της πράξης εφαρμογής. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζονται οι λεπτομέρειες και προδιαγραφές για την εφαρμογή των παραπάνω.»

3. Η παρ. 2 του άρθρου 5 του από 20.8.1985 προεδρικού διατάγματος (Δ' 414) αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Η εισφορά σε γη κατά την προηγούμενη παράγραφο αποτελείται από ποσοστό επιφάνειας κάθε ιδιοκτησίας πριν από την πολεοδόμησή της, η οποία υπολογίζεται κατά τις διατάξεις των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 8 του ν. 1337/1983 ως ισχύει.»

4. Η παρ. 2 του άρθρου 6 του από 30.8.1985 προεδρικού διατάγματος (Δ' 416) αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Η εισφορά σε γη κατά την προηγούμενη παράγραφο αποτελείται από ποσοστό επιφάνειας κάθε ιδιοκτησίας πριν από την πολεοδόμησή της, η οποία υπολογίζεται κατά τις διατάξεις των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 8 του ν. 1337/1983.»

5. Η παρ. 3 του άρθρου 6 του από 30.8.1985 προεδρικού διατάγματος (Δ' 416) αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Τα εμβαδά των ιδιοκτησιών για τον υπολογισμό της συμμετοχής σε γη λαμβάνονται κατά τα οριζόμενα στην παρ. 5 του άρθρου 8 του ν. 1337/1983, ως ισχύει.»

6. Η παρ. 5 του άρθρου 15 του ν. 2508/1997 αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Στις ιδιοκτησίες που βρίσκονται σε περιοχή του άρθρου αυτού επιβάλλεται εισφορά σε γη. Ο υπολογισμός

των υποχρεώσεων εισφοράς σε γη των ιδιοκτησιών γίνεται, σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 8 του ν. 1337/1983. Κατά τον υπολογισμό αυτόν, λαμβάνονται υπόψη οι ήδη επιβαρύνσεις των ιδιοκτησιών από τη συμμετοχή τους σε διάνοιξη ή διεύρυνση κοινόχρηστων χώρων. Στην περίπτωση της εντός εγκεκριμένου σχεδίου περιοχής, από την εισφορά σε γη αφαιρείται το σύνολο των υποχρεώσεων της ιδιοκτησίας, σύμφωνα με τις προϊσχύουσες διατάξεις, εφόσον οι ενδιαφερόμενοι ιδιοκτήτες προσκομίσουν τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία κατά την υποβολής της δήλωσης ιδιοκτησίας της παρ. 5 του άρθρου 12 του ν. 1337/1983 ή το αργότερο μέχρι τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των ενστάσεων κατά της πράξης εφαρμογής. Αν το σύνολο αυτό των επιβαρύνσεων της ιδιοκτησίας είναι ίσο ή μεγαλύτερο των υποχρεώσεων που προκύπτουν από την ως άνω παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 1337/1983, η ιδιοκτησία θεωρείται ότι εκπλήρωσε τις υποχρεώσεις της, άλλως βαρύνεται με τη διαφορά. Στην περίπτωση της εντός οικισμού προ του 1923 περιοχής αναμόρφωσης, υπολογίζεται το σύνολο εμβαδού των υφιστάμενων κοινόχρηστων χώρων, το οποίο και αφαιρείται από τη συνολική εισφορά όλων των ιδιοκτησιών. Η επιπλέον διαφορά επιμερίζεται σύμμετρα προς την κατά την πιο πάνω λογιζόμενη εισφορά σε γη κάθε ιδιοκτησίας και τα εμβαδά του επιμερισμού αυτού οφείλονται ως εισφορά της αντίστοιχης ιδιοκτησίας. Στις περιπτώσεις εφαρμογής του άρθρου αυτού δεν οφείλεται εισφορά σε χρήμα. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται ανάλογα οι παράγραφοι 7 έως 10 και 12 του άρθρου 8 του ν. 1337/1983, όπως ισχύει.»

7. Το άρθρο 20 του ν. 2508/1997 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 20

1. Οι ιδιοκτησίες που περιλαμβάνονται σε πολεοδομύμενες για πρώτη φορά περιοχές υποχρεούνται να συμμετάσχουν με εισφορά σε γη για τη δημιουργία των απαραίτητων κοινόχρηστων χώρων και γενικά την ικανοποίηση κοινωφελών χρήσεων και σκοπών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 8 του ν. 1337/1983 ως ισχύει.

2. Κατ' εξαίρεση της παραγράφου 1:

α) Οι ιδιοκτησίες που περιλαμβάνονται σε ζώνες ενεργού πολεοδομίας και πολεοδομούνται έχουν υποχρέωση εισφοράς σε γη, σύμφωνα με το άρθρο 10 του ν. 1337/1983.

β) Οι ιδιοκτησίες, οι οποίες αίρεται η ρυμοτομική αναγκαστική απαλλοτρίωση, που επιβλήθηκε με την ένταξη στο σχέδιο για τη δημιουργία κοινόχρηστου χώρου, κατά τα αναφερόμενα στην παρ. 4α του άρθρου 29 του ν. 2831/2000, υποχρεούνται σε εισφορά σε γη, σύμφωνα με τα ποσοστά που προβλέπονται στην παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 1337/1983. Η εισφορά υπολογίζεται και επιβάλλεται με την πράξη τροποποίησης του ρυμοτομικού σχεδίου και αποτελεί ποσοστό επιφάνειας της ιδιοκτησίας όπως αυτή υφίσταται κατά το χρόνο της πράξης τροποποίησης. Η εισφορά αρχικώς υπολογίζεται κατά τις διατάξεις των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 8 του ν. 1337/1983 και στη συνέχεια μειώνεται κατά ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%). Σε περίπτωση άρσης ρυμοτομικής απαλλοτρίωσης είτε σε κοινόχρηστους χώρους, που δεν καθορίσθηκαν εκ της αρχικής έγκρισης ρυμοτομικών σχεδίων αλλά προέκυψαν από τροποποίηση οικοδο-

μήσιμων χώρων, είτε γενικά σε κοινωφελείς χώρους οι ιδιοκτησίες δεν υποχρεούνται σε εισφορά σε γη. Σε περίπτωση άρσης ρυμοτομικής απαλλοτρίωσης προς συμμόρφωση δικαστικής απόφασης, η οποία εκδόθηκε πριν την ισχύ του ν. 3212/2003 δεν επιβάλλεται η ανωτέρω εισφορά σε γη. Όπου επιβάλλεται εισφορά, αυτή διατίθεται ολόκληρη υποχρεωτικά για τη δημιουργία κοινόχρηστων χώρων που θεσμοθετούνται με την τροποποίηση αυτή. Το μέγεθος της εισφοράς μνημονεύεται και απεικονίζεται ως θέση στην πράξη τροποποίησης, είναι αυτοδίκαια εισφερόμενο, τίθεται σε κοινή χρήση μετά τη δημοσίευση της πράξης και δεν απαιτείται σύνταξη της πράξης εφαρμογής που προβλέπεται στο άρθρο 12 του ν. 1337/1983. Εάν με την τροποποίηση του σχεδίου επιβάλλεται για λόγους πολεοδομικούς η δημιουργία κοινόχρηστου χώρου μεγαλύτερου αυτού της εισφοράς σε γη, συντάσσεται πράξη αναλογισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.δ. 17.7/16.8.1923 και του ν. 5269/1931 για το επιπλέον τμήμα όπου κατ' εξαίρεση ο υπόχρεος σε εισφορά δεν συμμετέχει στις τυχόν επιπλέον επιβαρύνσεις από την πράξη αναλογισμού αλλά υποκαθίσταται από τον οικείο δήμο. Αν η ύπαρξη οικοδομής, κατά την έννοια της παρ. 2 του άρθρου 42 του ν.δ. 17.7/16.8.1923, νομίμως υφισταμένης, εμποδίζει τη διάθεση της εισφοράς για τη δημιουργία κοινόχρηστου χώρου, είναι δυνατόν, κατά την κρίση της υπηρεσίας να μετατρέπεται σε ισάξια χρηματική συμμετοχή. Στην περίπτωση αυτή ο προσδιορισμός της αξίας για την πραγματοποίηση της μετατροπής αυτής γίνεται από το αρμόδιο δικαστήριο, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2882/2001. Η πράξη τροποποίησης του σχεδίου της παρούσας κατά το μέρος που αφορά στη μετάσταση κυριότητος υπέρ του οικείου Ο.Τ.Α. μεταγράφεται νόμιμα στο οικείο υποθηκοφυλακείο ή καταχωρείται στο Κτηματολογικό Γραφείο.»

8. Το περιεχόμενο του πίνακα της πράξης εφαρμογής και ο τρόπος συμπλήρωσης αυτού περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Α' του παρόντος νόμου. Με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής δύναται να τροποποιείται το περιεχόμενο του Παραρτήματος Α' και να καθορίζεται κάθε σχετικό θέμα.

Άρθρο 2

Υπολογισμός και καταβολή εισφορών σε χρήμα

1. Η παρ. 3 του άρθρου 9 του ν. 1337/1983 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Η εισφορά σε χρήμα υπολογίζεται με βάση το εμβαδόν της ιδιοκτησίας, όπως αυτή διαμορφώνεται με την πράξη εφαρμογής και την τιμή ζώνης του οικοπέδου κατά το χρόνο κύρωσης της πράξης εφαρμογής. Ως τιμή ζώνης του οικοπέδου για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου νοείται:

α) Στις περιοχές όπου ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της φορολογητέας αξίας των ακινήτων του Υπουργείου Οικονομικών, η ανά τετραγωνικό μέτρο αξία του οικοπέδου η οποία προκύπτει από την Τιμή Οικοπέδου (Τ.Ο.) συναρτήσει της Τιμής Ζώνης (Τ.Ζ.) και του Συντελεστή Αξιοποίησης του Οικοπέδου (Σ.Α.Ο.) πολλαπλασιαζόμενης με το Συντελεστή του Οικοπέδου (Σ.Ο.), όπως καθορίζονται στους πίνακες τιμών των αποφάσεων του Υπουργού Οικονομικών, που εκδίονται κατ' εξουσιοδότηση των κείμενων διατάξεων.

β) Στις περιοχές όπου δεν ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της φορολογητέας αξίας των ακινήτων, και με την επιφύλαξη ότι δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 4223/2013 (Α' 287), η ανά τετραγωνικό μέτρο αξία των ακινήτων, όπως αυτή προσδιορίζεται από την επιτροπή του π.δ. 5/1986 (Α' 2). Για ιδιοκτησίες που στην πράξη εφαρμογής οι ιδιοκτήτες αναγράφονται με ελλιπή στοιχεία ή με την ένδειξη «άγνωστος» ώστε να καθίσταται αδύνατη η βεβαιώση και είσπραξη του ποσού της εισφοράς του άρθρου αυτού, για τον υπολογισμό της εισφοράς, λαμβάνεται υπόψη η οικοπεδική αξία κατά το χρόνο κύρωσης της διορθωτικής πράξης του αρμόδιου οργάνου, εκτός αν δεν έχουν βεβαιωθεί ήδη οι εισφορές σε χρήμα της αρχικής πράξης εφαρμογής, οπότε και λαμβάνεται υπόψη η οικοπεδική αξία κατά το χρόνο κύρωσης της αρχικής πράξης εφαρμογής. Η εισφορά αυτή βεβαιώνεται από την αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης στο κατάστημα της Φορολογικής Διοίκησης που εξυπηρετεί το δήμο, ενώ για τους δήμους που έχουν δική τους ταμειακή υπηρεσία η παραπάνω εισφορά βεβαιώνεται απευθείας στην υπηρεσία αυτή, μετά την κύρωση της πράξης εφαρμογής. Η εισφορά αυτή εισπράττεται, σύμφωνα με τις διατάξεις περί εισπράξεως δημόσιων εσόδων, ως έσοδο του οικείου δήμου και αποδίδεται σε αυτούς κατά μήνα. Η οφειλόμενη εισφορά σε χρήμα καταβάλλεται εντός προθεσμίας εννέα (9) ετών από την πράξη επιβολής της, σε εκατόν οκτώ (108) ισόποσες μηνιαίες δόσεις ή σε τριάντα έξι (36) ισόποσες τριμηνιαίες δόσεις ή σε δεκαοκτώ (18) ισόποσες εξαμηνιαίες δόσεις. Σε περίπτωση που ο οφειλέτης επιλέξει την καταβολή του συνολικού ποσού εντός προθεσμίας ενός (1) έτους από την πράξη επιβολής της εισφοράς, παρέχεται έκπτωση ποσοστού είκοσι τοις εκατό (20%) επί του συνολικού ποσού. Σε περίπτωση βεβαίωσης της εισφοράς σε χρήμα μετά την κύρωση διορθωτικής πράξης ως προς τα στοιχεία του ιδιοκτήτη, η προθεσμία καταβολής των οφειλών υπολογίζεται από την ημερομηνία της αρχικής πράξης επιβολής. Σε κάθε περίπτωση ως ελάχιστη μηνιαία δόση ορίζεται το ποσό των πενήντα (50) ευρώ, ως ελάχιστη τριμηνιαία το ποσό των εκατόν πενήντα (150) ευρώ και ως ελάχιστη εξαμηνιαία δόση το ποσό των τριακοσίων (300) ευρώ. Τα ανωτέρω ισχύουν αποκλειστικά για την οφειλόμενη εισφορά σε χρήμα και όχι για τυχόν μετατροπές εισφοράς γης σε χρήμα ή προσκυρώσεις. Το ποσό της εισφοράς αυτής διατίθεται από τους οικείους Ο.Τ.Α. για την κατασκευή, εντός της περιοχής μελέτης, των βασικών κοινόχρηστων έργων υποδομής, όπως οδικό δίκτυο και δίκτυα υδρευσης και αποχέτευσης, είτε από τον ίδιο είτε από εξουσιοδοτημένο από αυτόν φορέα, καθώς και για την εκπόνηση μελετών πολεοδόμησης, πράξεων εφαρμογής και ρυμοτομικών σχεδίων εφαρμογής. Κάθε διάθεση της εισφοράς αυτής για άλλο σκοπό είναι άκυρη και η παράβαση αυτής αποτελεί παράβαση καθήκοντος κατά το άρθρο 259 του ΠΚ για όλους τους εμπλεκομένους. Οι οργανισμοί κοινής αφέλειας και τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαιού δεν απαλλάσσονται της εισφοράς σε χρήμα για τους προβλεπόμενους από την πολεοδομή μελέτη κοινωφελείς χώρους αρμοδιότητάς τους. Η καταβολή της εισφοράς αυτής γίνεται μετά την απόκτηση του χώρου από το φορέα, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Σε περίπτωση μετατροπής σε χρηματική εισφορά, σύμ-

φωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 7 του άρθρου 8 εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 13 του άρθρου 12 ως προς τον προσδιορισμό της αξίας και οι ανωτέρω διατάξεις ως προς τον τρόπο καταβολής των οφειλόμενων εισφορών σε χρήμα. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Οικονομικών, επικαιροποιούνται ο προσδιορισμός αξίας ακινήτων για την επιβολή εισφοράς σε χρήμα, ο τρόπος καταβολής αυτής και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.»

2. Η παρ. 4 του άρθρου 9 του ν. 1337/1983 αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Μετά από σχετική αίτηση του ιδιοκτήτη και έγκριση της κατά περίπτωση αρμόδιας αρχής, είναι δυνατόν αντί της καταβολής εισφοράς σε χρήμα, να προσφέρεται τμήμα της επιφάνειας της ιδιοκτησίας ίσης αξίας. Η μετατροπή γίνεται μέχρι την πραγματοποίηση της εισφοράς σε γη και εφαρμόζεται μόνο στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) η αποδιδόμενη επιφάνεια της ιδιοκτησίας όσο και η εναπομένουσα ιδιοκτησία καλύπτουν τους περιορισμούς της κατά κανόνα αρτιότητας, ή

β) η αποδιδόμενη επιφάνεια της ιδιοκτησίας μπορεί να συμπεριληφθεί σε όμορο κοινόχρηστο χώρο όπως πλατεία, άλσος ή μεγάλο χώρο πρασίνου, ή όμορο κοινωφελή χώρο.

Μετά την κύρωση της πράξης εφαρμογής, ομοίως κατά τα ανωτέρω, δύναται αντί της καταβολής εισφοράς σε χρήμα να προσφέρεται τμήμα της επιφάνειας της ιδιοκτησίας ίσης αξίας. Η μετατροπή γίνεται με τη διαδικασία διορθωτικής πράξης εφαρμογής, η οποία εκδίδεται μετά από αίτηση του ιδιοκτήτη, που θα υποβληθεί εντός εξαμήνου από την έκδοση της πράξης επιβολής εισφοράς σε χρήμα και έγκριση της κατά περίπτωση αρμόδιας αρχής. Ειδικώς στην περίπτωση που η επιφάνεια αποδίδεται για τη δημιουργία κοινόχρηστων ή κοινωφελών χώρων απαιτείται, πέρα από την κύρωση διορθωτικής πράξης εφαρμογής, η τροποποίηση του εγκεκριμένου ρυμυτομικού σχεδίου.»

3. Η παρ. 6α του άρθρου 9 του ν. 1337/1983 αντικαθίσταται ως εξής:

«6α. Σε κάθε συμβολαιογραφική πράξη που αφορά δικαιοπραξία εν ζωή και έχει ως αντικείμενο μεταβίβαση της κυριότητας ακινήτου που οφείλει εισφορά σε χρήμα, σύμφωνα με κυρωμένη πράξη εφαρμογής, επισυνάπτεται βεβαίωση του οικείου δήμου, ότι έχει καταβληθεί τουλάχιστον το ποσό των δόσεων, που αντιστοιχεί σε ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) των συνολικών υποχρεώσεων που αναλογούν στο μεταβιβαζόμενο ακίνητο. Στα συμβολαιογραφικά έγγραφα μεταβίβασης επί ποινή ακυρότητας γίνεται ειδική μνεία για τους υπόχρεους οφειλέτες και το υπολειπόμενο ποσόν οφειλής εισφοράς σε χρήμα. Εντός δεκαπέντε (15) ημερών από τη μεταγραφή ή την καταχώριση των δικαιωμάτων κυριότητας αντίστοιχα στα αρμόδια Υποθηκοφυλακεία ή Κτηματολογικά Βιβλία, ο αποκτών οφείλει να υποβάλει δήλωση ιδιοκτησίας στον οικείο δήμο προκειμένου να βεβαιώσει σε αυτόν το υπόλοιπο των οφειλών σε χρήμα και να προσκομίσει αντίγραφο αυτής στο οικείο Υποθηκοφυλακείο ή Κτηματολογικό γραφείο, το οποίο κάνει σχετική επισημείωση στο περιθώριο της μεταγραφής. Σε κάθε περίπτωση το μη καταβληθέν υπόλοιπο των οφειλών εισφορών σε χρήμα βαρύνει τον αποκτώντα

το δικαιώμα κυριότητος, ανεξαρτήτως του είδους της πράξης με την οποία το απέκτησε. Η απαίτηση του οικείου δήμου για το μη καταβληθέν υπόλοιπο των οφειλών εισφορών σε χρήμα δεν υπόκειται σε παραγραφή.»

4. Στο τέλος του άρθρου 9 του ν. 1337/1983 προστίθενται παράγραφοι 7 και 8 ως εξής:

«7. Σε πράξεις επιβολής εισφοράς σε χρήμα που εκδόθηκαν μετά την 1η Ιανουαρίου 2009 έως και την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, εφαρμόζεται ενιαία ποσοστιαία μείωση επί του αρχικού ποσού εισφοράς σε χρήμα ίση με είκοσι τοις εκατό (20%). Εντός αποκλειστικής προθεσμίας έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος του νόμου, εφαρμόζεται η προαναφερθείσα μείωση υπολογίζομενων με τα ήδη καταβληθέντα ποσά και εκδίδεται εκ νέου η πράξη επιβολής. Στις περιπτώσεις αυτές η προθεσμία καταβολής των οφειλών δύναται με απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου να υπολογίζεται από την ημερομηνία της νέας πράξης επιβολής εισφοράς. Η ως άνω μείωση και ο αντίστοιχος συμψηφισμός εφαρμόζονται μόνο σε περιοχές που ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της φορολογητέας αξίας των ακινήτων του Υπουργείου Οικονομικών και δεν εφαρμόζονται σε βεβαιωθείσες και ολοσχερώς καταβληθείσες οφειλές, σε μετατροπές εισφοράς γης σε χρήμα ή σε προσκυρώσεις. Τυχόν διαφορά που προκύπτει μεταξύ του ήδη καταβληθέντος ποσού και του ποσού που προκύπτει μετά την εφαρμογή της μείωσης του πρώτου εδαφίου δεν επιστρέφεται.

8. Για τις περιοχές που ισχύει το αντικειμενικό σύστημα προσδιορισμού της φορολογητέας αξίας των ακινήτων του Υπουργείου Οικονομικών, με απόφαση της επιτροπής του π.δ. 5/1986 (Α'2) δύναται να επιβάλλεται μειωτικός συντελεστής (ΜΣ) στην τιμή ζώνης του οικοπέδου που συνυπολογίζεται στην εισφορά σε χρήμα. Ως μειωτικός συντελεστής (ΜΣ) τίθεται το ήμισυ του ποσοστού της ετήσιας μεταβολής του Δείκτη Παραγωγής στις Κατασκευές της ΕΛ.ΣΤΑΤ. από το έτος θέσπισης των αντικειμενικών αξιών στην περιοχή (ΔΠΚ1) έως το προηγούμενο έτος προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων (ΔΠΚ2) και εξάγεται από τον τύπο: ΜΣ = (ΔΠΚ1 - ΔΠΚ2) / (2 x ΔΠΚ1), ο οποίος σε κάθε περίπτωση δεν λαμβάνει τιμές μεγαλύτερες του 0,3. Τα ανωτέρω ισχύουν αποκλειστικά για την οφειλόμενη εισφορά σε χρήμα και όχι για τυχόν μετατροπές εισφοράς γης σε χρήμα ή προσκυρώσεις.»

5. Το άρθρο 1 του π.δ. 5/1986 (Α' 2) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 1

1. Με απόφαση του αρμόδιου Περιφερειάρχη συγκροτούνται Επιτροπές στην έδρα κάθε περιφερειακής ενότητας, που είναι αρμόδιες για τον προσδιορισμό της αξίας των ακινήτων που περιλαμβάνονται σε πράξεις εφαρμογής για τις περιοχές που εμπίπτουν στις διατάξεις περί εισφορών σε γη και χρήμα. Στις νησιωτικές περιοχές μπορούν να συγκροτούνται Επιτροπές με αρμοδιότητα σε περισσότερες από μία περιφερειακές ενότητες. Εκτός των νησιωτικών περιοχών σε εξαιρετικές περιπτώσεις δύναται να συγκροτούνται επιπλέον Επιτροπές στην έδρα κάθε περιφερειακής ενότητας μετά από προηγούμενη απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης ανεξαρτήτως της περιφέρειας στην οποία συγκροτούνται. Η Επιτροπή

επιλαμβάνεται: α) στην περίπτωση που δεν είναι δυνατός ο προσδιορισμός της αξίας τους είτε γιατί δεν έχει οριστεί στην περιοχή αντικειμενικό σύστημα υπολογισμού της αξίας μέχρι σήμερα είτε γιατί κατά το χρόνο κύρωσης της πράξης δεν εφαρμόζεται το σύστημα αυτό είτε γιατί δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 4223/2013 (Α' 287), και β) στον υπολογισμό της αξίας των επικειμένων.

2. Η Επιτροπή είναι τετραμελής και αποτελείται από: α) τον Προϊστάμενο του οικείου Τμήματος Χωρικού Σχεδιασμού της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού (ΠΕ.ΧΩ.ΣΧ.) ως Πρόεδρο με αναπληρωτή τον νόμιμο αντικαταστάτη του, β) έναν υπάλληλο της Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων της οικείας περιφερειακής ενότητας με τον αναπληρωτή του, γ) έναν υπάλληλο της Δ.Ο.Υ. που βρίσκεται στην έδρα της οικείας περιφερειακής ενότητας με τον αναπληρωτή του και δ) έναν εκπρόσωπο του τοπικού παραρτήματος ΤΕΕ. Ο υπάλληλος της Δ.Ο.Υ. υποδεικνύεται από τον Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Εσόδων. Ο εκπρόσωπος του τοπικού παραρτήματος του ΤΕΕ ορίζεται μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία δέκα (10) ημερών από τότε που το σχετικό έγγραφο του Περιφερειάρχη περιέλθει στο σχετικό νομικό πρόσωπο. Εάν μετά την πάροδο των δέκα (10) ημερών δεν έχει ορισθεί εκπρόσωπος, καθώς και ο αναπληρωτής αυτού, η Επιτροπή νόμιμα συγκροτείται από τα υπόλοιπα μέλη. Γραμματέας της Επιτροπής ορίζεται με πράξη του Προέδρου ο υπάλληλος-μέλος της Περιφερειακής Ενότητας. Η Επιτροπή έχει απαρτία όταν παρευρίσκονται τρία μέλη της και αποφασίζει κατά πλειοψηφία. Στην Επιτροπή συμμετέχει κατά περίπτωση ως πέμπτο μέλος και με ισότιμο δικαίωμα ψήφου ο Προϊστάμενος της οικείας Υπηρεσίας Δόμησης με τον αναπληρωτή του, οι οποίοι ορίζονται με απόφαση του Δημάρχου κατά την υποβολή του αιτήματος για προσδιορισμό της αξίας των ακινήτων από την Επιτροπή. Σε περίπτωση ισοψηφίας, υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου.

3. Ο Δήμαρχος υποχρεούται όπως εντός ενός μηνός από την κύρωση της Πράξης Εφαρμογής διαβιβάσει στην Επιτροπή τον πίνακα της Πράξης και τα σχετικά σχέδια που προσδιορίζουν τη θέση και το μέγεθος των ακινήτων που υπόκεινται σε εισφορά, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος. Επίσης αποστέλλει τους πίνακες επικειμένων προκειμένου να προσδιοριστεί η αξία τους.

4. Η Επιτροπή συγκαλείται από τον Πρόεδρό της και μετά από αυτοψία και έλεγχο των στοιχείων που υπεβλήθησαν σε αυτήν καταρτίζει, εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από τότε που ελήφθησαν τα ως άνω στοιχεία της Πράξης Εφαρμογής και τα συγκριτικά στοιχεία προσδιορισμού της αξίας, έκθεση στην οποία περιγράφεται η κατάσταση των ακινήτων και των συστατικών τους, καθώς και οι τυχόν ιδιαίτερες συνθήκες αυτών και εκτιμάται αιτιολογημένα η αξία τους, η οποία και αναγράφεται στις αντίστοιχες στήλες του πίνακα της Πράξης Εφαρμογής.

5. Η ως άνω έκθεση συντάσσεται ανά κατηγορία ή ζώνες ακινήτων και ανάλογα με τα τυχόν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους (π.χ. γωνιακά ακίνητα, ακίνητα εντός εμπορικής ζώνης, ακίνητα με μεγάλο πρόσωπο επί βασικού οδικού άξονα κ.ο.κ.), εντάσσοντας τα υπό διαχείριση ακίνητα στην αντίστοιχη κατηγορία που ανήκουν. Εάν προκύψει διαφωνία για την αξία του ακινήτου, καταχωρούνται στην έκθεση όλες οι γνώμες

που διατυπώθηκαν. Ως χρόνος για τον προσδιορισμό της αξίας του ακινήτου λαμβάνεται ο χρόνος κύρωσης της πράξης εφαρμογής (σύμφωνα με το άρθρο 9 του ν. 1337/1983). Ως κριτήρια για την εκτίμηση της αξίας του ακινήτου λαμβάνονται υπόψη τα σχετικά στοιχεία από την οικεία Δ.Ο.Υ., την αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία του Ελληνικού Δημοσίου, τα οποία εκτιμώνται ελεύθερα από την Επιτροπή, ο μειωτικός συντελεστής (ΜΣ) της παρ. 8 του άρθρου 9 του ν. 1337/1983, καθώς και κάθε άλλο στοιχείο το οποίο κρίνεται αναγκαίο. Οι οικείες Δ.Ο.Υ. συνεργάζονται με την Επιτροπή και παρέχουν κάθε σχετικό στοιχείο προς διευκόλυνση του έργου της, όταν τους ζητείται.

6. Σε περίπτωση διορθωτικών πράξεων εφαρμογής εφαρμόζεται υποχρεωτικά η προηγούμενη έκθεση της επιτροπής για την προγενέστερη πράξη εφαρμογής που κυρώθηκε στην ίδια περιοχή, υπό την προϋπόθεση ότι δεν έχει παρέλθει δεκαοκτάμηνο από τη σύνταξη της προηγούμενης έκθεσης.»

6. Η παρ. 1 του άρθρου 3 του π.δ. 5/1986 (Α' 2) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Σε περίπτωση άσκησης προσφυγής κατά πράξης επιβολής εισφοράς σε χρήμα, σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 59/1980, βεβαιώνεται αμεσώς στο αρμόδιο Δημόσιο Ταμείο ή στην Οικονομική Υπηρεσία του οικείου Δήμου αν υφίσταται, ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της εισφοράς που ορίζεται σε δύο (2) ισόποσες μηνιαίες δόσεις που δεν μπορεί να είναι μικρότερες από εκατό (100) ευρώ.»

7. Το άρθρο 4 του π.δ. 5/1986 (Α' 2) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 4

1. Οι εισφορές σε χρήμα καταβάλλονται, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 9 του ν. 1337/1983.

2. Σε περίπτωση που καταστούν ληξιπρόθεσμες άνω των έξι (6) μηνιαίων ή άνω των δύο (2) τριμηνιαίων ή άνω της μίας (1) εξαμηνιαίας δόσης, χάνεται αμετάκλητα το δικαίωμα καταβολής της εισφοράς σε δόσεις και καθίσταται εφάπαξ απαιτητή και ληξιπρόθεσμη, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 5 του Κ.Ε.Δ.Ε.. Σε περιπτώσεις ακινήτων που έχουν ληξιπρόθεσμες οφειλές κατά τα αινωτέρω, απαγορεύεται η μεταβίβαση ή η σύσταση εμπραγμάτων δικαιωμάτων και η χορήγηση έγκρισης ή άδειας δόμησης.»

Άρθρο 3

Διαδικασία τροποποίησης εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων μετά από άρση ρυμοτομικής απαλλοτρίωσης ή δέσμευσης

1. Η παράγραφος 4α του άρθρου 29 του ν. 2831/2000, ως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«α) να μην επιφέρουν μείωση της συνολικής επιφάνειας κοινόχρηστων χώρων ούτε των αναγκαίων κοινωφελών χώρων, σύμφωνα με τα γενικά πλαίσια χορήσεων γης (ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ ή ΤΧΣ). Επιτρέπεται η μείωση όταν η τροποποίηση γίνεται λόγω άρσης αναγκαστικής απαλλοτρίωσης, η οποία: αα) είτε γίνεται σε συμμόρφωση αποφάσεων των αρμόδιων δικαστηρίων, με τις οποίες ακυρώνεται η άρνηση της διοίκησης να άρει την απαλλοτρίωση, ββ) είτε έχει αρθεί αυτοδικαίως μετά την παρέλευση δεκαπενταετίας από την έγκριση του ρυμοτομικού σχεδίου, με το οποίο επιβλήθηκε για

πρώτη φορά η ρυμοτομική απαλλοτρίωση ή δέσμευση του ακινήτου, γγ) είτε έχει αρθεί αυτοδικαίως μετά την παρέλευση πενταετίας από την κύρωση της σχετικής πράξης εφαρμογής ή της πράξης αναλογισμού.»

2. Το άρθρο 32 του ν. 4067/2012 αντικαθίσταται ως έξης:

«Άρθρο 32

Διαδικασία τροποποίησης εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων μετά από άρση ρυμοτομικής απαλλοτρίωσης ή δέσμευσης

1. Μετά την παρέλευση δεκαπενταετίας από την έγκριση του ρυμοτομικού σχεδίου με το οποίο επιβλήθηκε για πρώτη φορά η ρυμοτομική απαλλοτρίωση ή δέσμευση του ακινήτου, ή την παρέλευση πενταετίας από την κύρωση της σχετικής πράξης εφαρμογής ή της πράξης αναλογισμού, επέρχεται αυτοδίκαια άρση της απαλλοτρίωσης, εφόσον αιτείται ο ιδιοκτήτης την τροποποίηση εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου, χωρίς να απαιτείται η έκδοση σχετικής διαπιστωτικής απόφασης. Ο ιδιοκτήτης του ακινήτου, εφόσον δεν έχει ασκηθεί αίτηση για το δικαστικό καθορισμό της αποζημίωσης ή έχει παρέλθει δεκαοκτάμηνο από τη δημοσίευση είτε της απόφασης προσωρινού καθορισμού της αποζημίωσης είτε της απόφασης οριστικού καθορισμού της αποζημίωσης ή δεν έχει καθορισθεί αποζημίωση εξωδίκιως, αιτείται προς τον οικείο δήμο ή τον κατά περίπτωση αρμόδιο για την απαλλοτρίωση φορέα, την τροποποίηση του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου, προκειμένου το ακίνητο να καταστεί οικοδομήσιμο.

2. Η αίτηση της προηγούμενης παραγράφου συνοδεύεται υποχρεωτικά από τα ακόλουθα στοιχεία:

α) Έκθεση ελέγχου τίτλων υπογραφόμενη από δύο δικηγόρους, οι οποίοι φέρουν την ευθύνη για το σχετικό πόρισμα, θεωρημένη από τον οικείο δικηγορικό σύλλογο. Ο έλεγχος τίτλων αναφέρεται στο τοπογραφικό διάγραμμα της περίπτωσης β', ανέρχεται τουλάχιστον έως το χρόνο έγκρισης του ρυμοτομικού σχεδίου και θεωρείται από την υπηρεσία.

β) Το απαιτούμενο κατά τις ισχύουσες πολεοδομικές διατάξεις τοπογραφικό διάγραμμα, θεωρημένο από την αρμόδια πολεοδομική υπηρεσία ως προς την ισχύ των αναγραφόμενων στοιχείων του ρυμοτομικού σχεδίου, ως προς την ύπαρξη ή μη οριοθετημένου ή μη υδατορέματος, εγκεκριμένων αρχαιολογικών χώρων, οριογραμμών αιγιαλού και παραλίας και ως προς τη διέλευση εναέριας γραμμής υψηλής τάσης ΔΕΗ ή αγωγού φυσικού αερίου. Το διάγραμμα αυτό συντάσσεται κατά το πρότυπο τοπογραφικό διάγραμμα που κατατίθεται στις Υπηρεσίες Δόμησης για Έκδοση Άδειας Δόμησης και περιλαμβάνει αναλυτικά τα όρια του γεωτεμαχίου και του τμήματος, που βρίσκεται υπό ρυμοτομική απαλλοτρίωση ή δέσμευση, και την πρόταση τροποποίησης του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου, προκειμένου το ακίνητο να καταστεί οικοδομήσιμο με επιβολή της εισφοράς σε γη, κατά την παρ. 2 του άρθρου 20 του ν. 2508/1997, για τη δημιουργία κοινοχρήστου χώρου. Σε περίπτωση που προκύπτει η ύπαρξη μη οριοθετημένου υδατορέματος, το τοπογραφικό διάγραμμα συνοδεύεται από πρόταση καθορισμού οριογραμμών υδατορεμάτων, σύμφωνα με το ν. 4258/ 2014.

γ) Βεβαίωση του οικείου δήμου ή του αρμόδιου φορέα για την απαλλοτρίωση ότι δεν έχει συντελεσθεί η

απαλλοτρίωση και ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 28 του ν. 1337/1983.

δ) Σε περιπτώσεις αμφιβόλου γεωλογικής καταλληλότητας, όπως περιοχές με κλίση εδάφους μεγαλύτερη του 35%, με ιστορικό κατολίσθησης ή διάβρωσης εδάφους και με μόνιμη ή εποχική κάλυψη με νερά, προσκομίζεται μελέτη γεωλογικής καταλληλότητας. Σε κάθε περίπτωση μελέτη γεωλογικής καταλληλότητας δύναται να επιβάλεται μόνο σε περιπτώσεις κοινοχρήστων χώρων που καθορίσθηκαν εκ της αρχικής έγκρισης ρυμοτομικών σχεδίων βάσει των προγενέστερων διατάξεων του ν. 2508/1997. Με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής δύναται να εξειδικεύνται οι προδιαγραφές, καθώς και τα κριτήρια των περιπτώσεων που απαιτείται η εκπόνηση μελέτης γεωλογικής καταλληλότητας.

3. Η τροποποίηση εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων σε συμμόρφωση δικαστικής απόφασης για την άρση ρυμοτομικής απαλλοτρίωσης ή δέσμευσης γίνεται με υποβολή σχετικού αιτήματος στον οικείο δήμο ή την αρμόδια υπηρεσία από τον ιδιοκτήτη του ακίνητου στο οποίο ανακλήθηκε ή ήρθη η απαλλοτρίωση ή δέσμευση, εφόσον αιτείται ο ιδιοκτήτης την τροποποίηση εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου, χωρίς να απαιτείται η έκδοση σχετικής διαπιστωτικής απόφασης και συνοδεύεται υποχρεωτικά από τα στοιχεία α' και β' της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου και από τη δικαστική απόφαση του αρμόδιου δικαστηρίου.

4. Ο οικείος δήμος ή ο κατά περίπτωση αρμόδιος για την απαλλοτρίωση φορέας κατ' εξαίρεση δύναται να εισηγηθεί εκ νέου επιβολή της ανακληθείσας ή αρθείσας ρυμοτομικής απαλλοτρίωσης ή δέσμευσης του χώρου για τον ίδιο και μόνο σκοπό, μόνο εφόσον συντρέχει η πρόθεση και οικονομική δυνατότητα του οικείου δήμου ή άλλου αρμόδιου φορέα για την άμεση καταβολή της προσήκουσας αποζημίωσης στους δικαιούχους, η οποία αποδεικνύεται με την εγγραφή αυτής σε ειδικό κωδικό στον προϋπολογισμό του οικείου δήμου ή του εκάστοτε αρμόδιου φορέα, και μόνον στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) το ακίνητο αποτελεί τμήμα και δεν καλύπτει ολόκληρη την απαιτούμενη έκταση του προβλεπόμενου κοινόχροστου ή κοινωφελούς χώρου με αποτέλεσμα μέσω της άρσης να επέρχεται απώλεια του αρχικού σκοπού του χώρου, ή

β) το ακίνητο δεσμεύτηκε για τη δημιουργία κοινόχροστου χώρου εκ της αρχικής εγκρίσεως του ρυμοτομικού σχεδίου και όχι εκ μεταγενέστερης τροποποίησεως αυτού, ή

γ) ο κοινόχροστος χώρος προβλέπεται επιπρόσθετα στη θέση αυτή από ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΤΧΣ, ΕΧΣ ή άλλο ίδιου επιπέδου σχεδιασμό.

Σε περίπτωση δρόμων απαγορεύεται η εκ νέου επιβολή της ανακληθείσας ή αρθείσας ρυμοτομικής απαλλοτρίωσης ή δέσμευσης του χώρου, εκτός αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της περίπτωσης γ'. Εφόσον ισχύουν οι προϋποθέσεις της περίπτωσης γ' αλλά δεν υπάρχει η οικονομική δυνατότητα του οικείου δήμου ή άλλου αρμόδιου φορέα για την άμεση καταβολή της προσήκουσας αποζημίωσης στους δικαιούχους, ο οικείος δήμος δύναται να αιτηθεί χρηματοδότηση από το Πράσινο Ταμείο. Εφόσον εντός εξαμήνου από το αίτημα για την άρση δεν προβλεφθεί και εγκριθεί η σχετική χρηματοδότηση, η διαδικασία συνεχίζεται και θεωρείται ότι δεν συντρέχει η οικονομική δυνατότητα.

5. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται μετά από πρόταση του αρμόδιου Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής δύναται να εξειδικεύονται ή να τροποποιούνται οι περιπτώσεις της προηγούμενης παραγράφου.

6. Για την τροποποίηση του σχεδίου με σκοπό τη διοικητική εφαρμογή είτε της δικαστικής απόφασης που αίρει ή ανακαλεί τη ρυμοτομική απαλλοτρίωση είτε της αυτοδίκαιης άρσης, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, λαμβάνονται υπόψη όλες οι προστατευτικές διατάξεις για το περιβάλλον και ιδίως οι διατάξεις για τις αρχαιότητες, τον αιγιαλό και την παραλία που ισχύουν κατά το χρόνο της τροποποίησης. Οι διατάξεις περί προστασίας δασών δεν εφαρμόζονται για την τροποποίηση του ρυμοτομικού σχεδίου: α) επί ρυμοτομικών σχεδίων που εγκρίθηκαν μετά την ισχύ των διατάξεων του ν. 998/1979, β) επί εκτάσεων ρυμοτομικών σχεδίων, οι οποίες κατά το χρόνο της αρχικής τους έγκρισης δεν ήταν δασικές και γ) επί κοινωφελών και κοινοχρήστων χώρων που προέκυψαν με τροποποίηση του ρυμοτομικού σχεδίου από αρχικώς οικοδομήσιμους χώρους. Τυχόν πράξεις της διοικήσης στα πλαίσια της δασικής νομοθεσίας, που εκδόθηκαν επί ακινήτων του προηγουμένου εδαφίου, ανακαλούνται από τον Γενικό Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης, μετά από αίτημα του ενδιαφερομένου. Στις λοιπές περιπτώσεις ισχύει ο έλεγχος του δασικού χαρακτήρα, ο οποίος ανέρχεται αποκλειστικά και μόνο στο χρόνο έγκρισης του ρυμοτομικού σχεδίου.

7. Σε περίπτωση που δεν μπορεί να τροποποιηθεί το σχέδιο πόλης και να ενταχθεί η ιδιοκτησία σε οικοδομικό τετράγωνο λόγω των υφισταμένων στην περιοχή απαγορεύσεων και ρυθμίσεων, τότε τίθεται εκτός του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου και ορίζονται σε αυτήν ειδικοί όροι χρήσης και δόμησης. Οι χώροι που προστατεύονται από τις διατάξεις περί δασών και οι απολύτου προστασίας αρχαιολογικοί χώροι που είτε εντάσσονται σε ζώνη α' προστασίας είτε δεν επιτρέπεται η δόμηση σε αυτούς, τίθενται υποχρεωτικά εκτός σχεδίου μετά από έλεγχο των προϋποθέσεων της παραγράφου 6.

8. Για την εφαρμογή της διαδικασίας της παραγράφου 1, ο ιδιοκτήτης ή η πλειοψηφία, κατ' ελάχιστον του εξήντα έξι τοις εκατό (66%), των συνιδιοκτητών του ακινήτου αιτούνται, προς τον οικείο δήμο ή τον κατά περίπτωση αρμόδιο για την απαλλοτρίωση φορέα, την τροποποίηση του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου, προκειμένου το ακίνητο να καταστεί οικοδομήσιμο. Ο οικείος δήμος ή ο κατά περίπτωση αρμόδιος για την απαλλοτρίωση φορέας οφείλει να γνωμοδοτήσει, εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριών (3) μηνών από την κατάθεση της αίτησης, για την εκ νέου επιβολή ή μη της ανακληθείσας ή αρθείσας ρυμοτομικής απαλλοτρίωσης ή δέσμευσης του χώρου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παραγράφους 4, 6 και 7.

9. Σε περίπτωση που εκδοθεί κατά την παράγραφο 8 θετική γνωμοδότηση για εκ νέου επιβολή της ρυμοτομικής απαλλοτρίωσης ή δέσμευσης κοινοχρήστου χώρου λόγω των προϋποθέσεων της παραγράφου 4, ο οικείος δήμος ή ο κατά περίπτωση αρμόδιος για την απαλλοτρίωση φορέας οφείλει να προχωρήσει, εντός αποκλειστικής προθεσμίας έξι (6) μηνών σε καθορισμό τιμής μονάδος με εξώδικο συμβιβασμό και σε εγγραφή

του σχετικού ποσού αποζημίωσης σε ειδικό κωδικό στον προϋπολογισμό του οικείου δήμου ή του εκάστοτε αρμόδιου φορέα, με την οποία αποδεικνύεται η πρόθεση και οικονομική δυνατότητά του για την άμεση καταβολή της προσήκουσας αποζημίωσης στους δικαιούχους. Εφόσον μετά την έκδοση της θετικής γνωμοδότησης για εκ νέου επιβολή της ρυμοτομικής απαλλοτρίωσης ή δέσμευσης κοινοχρήστου χώρου, ο οικείος δήμος αιτηθεί χρηματοδότηση από το Πράσινο Ταμείο κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 4, η καταλυτική προθεσμία, για καθορισμό τιμή μονάδος και δέσμευση του καθοριζόμενου ποσού, παρατείνεται κατά τρεις (3) μήνες. Σε κάθε περίπτωση ο καθορισμός τιμής μονάδος με εξώδικο συμβιβασμό γίνεται από κοινού μεταξύ των ιδιοκτητών και όλων των υπόχρεων σε καταβολή της αποζημίωσης και εφόσον εντός των ανωτέρω προθεσμιών αυτό δεν καταστεί εφικτό, εκδίδεται η θετική γνωμοδότηση και ακολουθείται η διαδικασία δικαστικού προσδιορισμού αποζημίωσης κατά τις διατάξεις του ν. 2882/2001.

10. Σε περιπτώσεις ιδιοκτησιών που ανήκουν στο Δημόσιο, σε νομικά πρόσωπα δημοσίου ή νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου του δημοσίου τομέα, κατά την έννοια της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), κατά την άρση απαλλοτρίωσης επιβάλλεται, εκτός από την τυχόν προβλεπόμενη εισφορά σε γη ή χρήμα, η παραχώρηση με συμβολαιογραφική πράξη προς τον οικείο δήμο επιφάνειας γης ίσης με το είκοσι τοις εκατό (20%) της εκτάσεως του όλου ακινήτου για τη δημιουργία κοινοχρήστου χώρου.

Σε αυτή την περίπτωση απαιτείται η τροποποίηση του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου και έναντι της παραχώρησης αυξάνεται μετά από γνωμοδότηση του ΚΕΣΥΠΟΘΑ ο συντελεστής δόμησης επί του τελικώς οικοδομήσιμου ακινήτου κατά είκοσι τοις εκατό (20%), ο οποίος υπολογίζεται στο σύνολο του ακινήτου πριν την παραχώρηση.

Η ως άνω προϋπόθεση δεν εφαρμόζεται εφόσον με την παραχώρηση το ακίνητο που απομένει δεν είναι άρτιο και οικοδομήσιμο.

11. Σε κάθε περίπτωση έκδοσης θετικής γνωμοδότησης για εκ νέου επιβολή της ρυμοτομικής απαλλοτρίωσης ή δέσμευσης του χώρου, επί σχεδίου πόλεως που εγκρίθηκε με τις διατάξεις του ν.δ. 17.7/16.8.1923, και με αρμόδιο για την απαλλοτρίωση φορέα τον οικείο δήμο, ο δήμος προκαταβάλλει για λογαριασμό και εις βάρος των υπόχρεων παρόδιων ιδιοκτητών τις δαπάνες που τους βαρύνουν για την απαλλοτρίωση.

Οι δαπάνες αυτές συμπεριλαμβάνονται στην αποζημίωση που εγγράφεται σε ειδικό κωδικό στον προϋπολογισμό του οικείου δήμου, ο οποίος στη συνέχεια βεβαιώνει και εισπράττει, κατά την παρ. 11 του άρθρου 26 του ν. 1828/1989, από τους υπόχρεους σε καταβολή αποζημίωσης, το ποσό που κατέβαλε, για λογαριασμό τους, στους δικαιούχους της αποζημίωσης. Τα ανωτέρω ισχύουν και σε περίπτωση που υπόχρεοι είναι μόνο οι παρόδιοι ιδιοκτήτες, υπό την προϋπόθεση ότι έχουν εκτελεσθεί ολικώς ή μερικώς έργα σχετικά με το σκοπό του κοινοχρήστου ή κοινωφελούς χώρου.

12. Σε περίπτωση είτε παρέλευσης άπρακτου της προαναφερθείσας προθεσμίας της παραγράφου 8 για γνωμοδότηση σχετικά με την εκ νέου επιβολή ή μη της ανακληθείσας ή αρθείσας ρυμοτομικής απαλλοτρίωσης ή δέσμευσης του χώρου, είτε της έκδοσης αρνητικής

γνωμοδότησης για εκ νέου επιβολή, ο δεσμευμένος χώρος μετατρέπεται σε οικοδομήσιμος βάσει της προτεινόμενης τροποποίησης του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου, που συνοδεύει το στοιχείο β' της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, και τηρώντας τη διαδικασία του άρθρου 154 του από 14.7.1999 προεδρικού διατάγματος του Κώδικα Βασικής Πολεοδομικής Νομοθεσίας (Δ' 580).

13. Ο οικείος δήμος οφείλει να τηρήσει τις προβλεπόμενες διατάξεις, διατυπώσεις και διαδικασίες δημοσιοποίησης της προτεινόμενης τροποποίησης του σχεδίου στη θέση του ακίνητου, εντός αποκλειστικής προθεσμίας έξι (6) μηνών, μετά την άπρακτη παρέλευση της οποίας η διαδικασία έγκρισης της τροποποίησης συνεχίζεται χωρίς τη γνώμη του. Εντός αποκλειστικής προθεσμίας εννέα (9) μηνών από την έναρξη των διαδικασιών τροποποίησης του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου, με πράξη του οργάνου που είναι αρμόδιο για την τροποποίηση του σχεδίου ανακαλείται αυτοδίκαια η ρυμοτομική απαλλοτρίωση ή δέσμευση και τροποποιείται το σχέδιο καθιστώντας το χώρο οικοδομήσιμο, όπως αυτός διαμορφώνεται μετά την επιβολή της προβλεπόμενης εισφοράς σε γη για δημιουργία κοινόχρηστου χώρου.

14. Σε συνέχεια του αιτήματος της παραγράφου 3, ακολουθείται ομοίως η διαδικασία των παραγράφων 8 έως 13.

15. Οι αιτήσεις της παραγράφου 8 υποβάλλονται και αξιολογούνται μόνο στις περιπτώσεις που υπάρχει είτε πράξη αναλογισμού σε ρυμοτομικά σχέδια που εγκρίθηκαν με τις διατάξεις του ν.δ. 17.7/16.8.1923, είτε κυρωμένη πράξη εφαρμογής με καθορισμένο τον υπό απαλλοτρίωση χώρο που δεσμεύτηκε επιπλέον της προαπαιτούμενης εισφοράς σε γη. Σε περίπτωση υποβολής αιτήματος σε κυρωμένη πράξη εφαρμογής χωρίς καθορισμένο τον υπό απαλλοτρίωση χώρο, που δεσμεύτηκε επιπλέον της προαπαιτούμενης εισφοράς σε γη, θα πρέπει να προηγηθεί διορθωτική πράξη εφαρμογής προκειμένου να καθορισθεί ο υπό απαλλοτρίωση χώρος.

16. Σε κάθε περίπτωση δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις τους παρόντος άρθρου και απαγορεύεται η άρση της ρυμοτομικής απαλλοτρίωσης ή δέσμευσης στις περιπτώσεις: α) κοινόχρηστων ή κοινωφελών χώρων που καθορίσθηκαν εκ της αρχικής έγκρισης ρυμοτομικών σχεδίων είτε για αστική αποκατάσταση δικαιούχων του Υπουργείου Γεωργίας, είτε κατόπιν ιδιωτικής πρωτοβουλίας όπως οι οικοδομικοί συνεταιρισμοί, είτε για στεγαστικά προγράμματα και β) περιοχών που βρίσκονται σε στάδιο σύνταξης του Κεφαλαίου Γ' πράξης εφαρμογής.

17. Σε περιπτώσεις σχεδίων πόλεως, που εγκρίθηκαν με τις διατάξεις του ν.δ. 17.7/16.8.1923, η εισφορά σε γη που επιβάλλεται κατά την τροποποίηση του ρυμοτομικού σχεδίου προκειμένου το ακίνητο να καταστεί οικοδομήσιμο, υπολογίζεται κατά τις διατάξεις της περίπτωσης β' παρ. 2 του άρθρου 20 του ν. 2508/1997.

18. Σε περίπτωση τροποποίησης ρυμοτομικού σχεδίου που εγκρίθηκε με τις διατάξεις του ν. 1337/1983 προκειμένου το ακίνητο να καταστεί οικοδομήσιμο, επιβάλλεται εισφορά σε χρήμα κατά τις διατάξεις του άρθρου 9 του ν. 1337/1983 και δεν επιβάλλεται εκ νέου εισφορά σε γη.

19. Με προεδρικό διάταγμα, μετά από πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, καθορίζονται τα κριτήρια και κάθε απαραίτητο στοιχείο προκειμένου να παρέχεται η δυνατότητα

μετατροπής του δεσμευμένου χώρου σε πηγή μεταφοράς συντελεστή δόμησης για την Τράπεζα Γης κατά τις διατάξεις του ν. 4178/2013, μόνο εφόσον υφίσταται αίτημα του ενδιαφερόμενου ιδιοκτήτη.»

Άρθρο 4 Υποχρεώσεις δήμων - Ψηφιακή καταγραφή

1. Από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου και μέσα σε προθεσμία ενός (1) έτους, οι δήμοι αποστέλλουν σε ψηφιακό αρχείο προς τη Διεύθυνση Πολεοδομικού Σχεδιασμού και Τράπεζας Γης του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και τις οικείες Αποκεντρωμένες Διοικήσεις, θεματικό χάρτη και πίνακα με τους εγκεκριμένους κοινόχρηστους χώρους για τους οποίους: α) εκκρεμεί η συντέλεση της απαλλοτρίωσης, β) εκκρεμεί η υλοποίηση των προβλεπόμενων έργων υποδομής ή γ) έχει προκύψει μετατροπή σε οικοδομήσιμους χώρους μετά από άρση ρυμοτομικής απαλλοτρίωσης ή δέσμευσης.

2. Μετά την παρέλευση του ενός (1) έτους με πρωτοβουλία των ΟΤΑ ή της Διεύθυνσης Πολεοδομικού Σχεδιασμού και Τράπεζας Γης του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής κινείται η διαδικασία τροποποίησης των εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων για την απόκτηση των βασικών κοινόχρηστων ή κοινωφελών χώρων που στερήθηκαν λόγω άρσης ή αποδέσμευσης.

Άρθρο 5 Εκπόνηση μελετών πολεοδομικού σχεδιασμού και λοιπές διατάξεις

1. Για τις εκκρεμείς διαδικασίες εκπόνησης μελετών πολεοδόμησης, ταυτόχρονης εκπόνησης κτηματογράφησης, πολεοδομικής μελέτης και πράξης εφαρμογής, καθώς και εκπόνησης μελετών πράξης εφαρμογής, που ανατέθηκαν από το Δημόσιο και Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης πριν από την ισχύ του ν. 3316/2005 και εφαρμόζονται οι διατάξεις της Δ17α/Ο1/120/Φ.4.8/ 6.10.1988 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Δημόσιων Έργων (Β' 761) περί αμοιβών για τις μελέτες κ.λπ. έργων Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, εφαρμόζεται επιπλέον των προβλεπομένων ενιαία έκπτωση δεκαπέντε τοις εκατό (15%) επί του πληρωτέου ποσού κάθε λογαριασμού που θα εγκριθεί μετά την ψήφιση του νόμου.

2. Προκειμένου να ολοκληρωθούν εκκρεμείς διαδικασίες εκπόνησης μελετών πολεοδόμησης, όπου κύριος του έργου - εργοδότης είναι το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής δύναται να συνάπτεται προγραμματική σύμβαση με άλλη δημόσια αρχή για την εποπτεία της διοίκησης και τη διοίκηση των συμβάσεων, την έγκριση των μελετών και την παραλαβή του αντικειμένου της σύμβασης. Η προγραμματική σύμβαση υπογράφεται από κοινού από τον αρμόδιο Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, τον ανάδοχο μελετητή που εκπονεί τη μελέτη και τη δημόσια αρχή η οποία μπορεί να είναι η οικεία περιφέρεια ή ο οικείος δήμος και υπό την προϋπόθεση να διαθέτει επαρκή τεχνική στελέχωση.

Στη σύμβαση ορίζονται τουλάχιστον:

α) Το αρχικό και το εναπομένον αντικείμενο της σύμβασης και η προεκτιμώμενη δαπάνη τόσο για το σύνολο όσο και για το ανεκτέλεστο μέρος της μελέτης.

β) Τα καθήκοντα και οι υποχρεώσεις της εντολοδόχου.

γ) Ο τρόπος κάλυψης των αναγκαίων για την εκπλήρωση της σύμβασης δαπανών της εντολοδόχου και οι λεπτομέρειες της καταβολής της.

δ) Οι όροι διαπίστωσης της εκπλήρωσης των καθηκόντων της εντολοδόχου και της λήξης της εντολής.

ε) Οι όροι άσκησης του τεχνικού, οικονομικού και λογιστικού ελέγχου του κυρίου του έργου κατά τις φάσεις εκπλήρωσης της εντολής.

στ) Οι πράξεις και ενέργειες της εντολοδόχου πριν από τις οποίες απαιτείται η προηγούμενη έγκριση του κυρίου του έργου.

3. Σε περίπτωση ρυμοτομικής απαλλοτρίωσης ή δέσμευσης του χώρου σε σχέδιο πόλεως που εγκρίθηκε με τις διατάξεις του ν.δ. 17.7/16.8.1923 και έχουν προσδιορισθεί δικαστικώς οι αποζημιώσεις κατά τις διατάξεις του ν. 2882/2001, τηρούνται οι διατάξεις της παρ. 11 του άρθρου 32 του ν. 4067/2012, όπως τροποποιήθηκε με το παρόν, υπό την προϋπόθεση ότι έχουν εκτελεσθεί ολικώς ή μερικώς έργα σχετικά με το σκοπό του κοινοχρήστου χώρου.

4. Η παρ. 15 του άρθρου 25 του ν. 4178/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«15. Σε κάθε περίπτωση η απαιτούμενη βεβαίωση κύριας χρήσης χορηγείται από ιδιώτη μηχανικό. Εντός εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων, επιτρέπεται κατόπιν έκδοσης άδειας δόμησης η αλλαγή χρήσης κατά τις κείμενες διατάξεις επί ρυμοτομούμενων ακινήτων εφόσον έχει παρέλθει δεκαετία από την κήρυξη και εφόσον δεν έχει συντελεστεί απαλλοτρίωση. Η αλλαγή χρήσης επιτρέπεται, σύμφωνα με τις ισχύουσες στην περιοχή του ακινήτου χρήσεις γης με εξαίρεση τα ρυμοτομούμενα κτίσματα εντός των κηρυγμένων χώρων για τη δημιουργία κοινοχρήστων χώρων πρασίνου, πάρκων και αλσών επί των οποίων υφίστανται νομίμως κτίσματα, στα οποία επιτρέπεται η αλλαγή χρήσης μόνο για κατοικία. Με υπουργική απόφαση του αρμόδιου Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου, καθώς και οι περιπτώσεις εξαιρέσεων εφαρμογής του πρώτου εδαφίου για τις οποίες η σχετική βεβαίωση εκδίδεται από την αρμόδια Υ.Δ.Ο.Μ.. Σε κάθε περίπτωση εξακολουθούν να διατηρούνται οι χρήσεις και να επιτρέπονται οι αναγκαίες επισκευές στα ρυμοτομούμενα κτίσματα για λόγους χρήσης και υγιεινής όπως εργασίες επισκευής, αποκατάστασης, διαρρύθμισης, αντικατάσταση στέγης, ανεξαρτήτως της δεκαετίας, κατά τα λοιπά εφαρμοζόμενων των ρυθμίσεων της ως άνω υπουργικής απόφασης για τη διαδικασία έκδοσης άδειας δόμησης ή έγκρισης εργασιών μικρής κλίμακας.»

5. Προκειμένου για τον έλεγχο των μελετών γεωλογικής καταλληλότητας, που απαιτούνται κατά τον πολεοδομικό σχεδιασμό, καταρτίζεται κατάλογος από υπαλλήλους, ειδικότητας κλάδου γεωλόγου μελών του ΓΕΩΤΕΕ ή του ΤΕΕ των υπηρεσιών της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και των Περιφερειών, που εγκρίνεται με απόφαση του αρμόδιου Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από τη δημοσίευση του παρόντος. Οι αποφάσεις των Γενικών Γραμματέων Αποκεντρωμένης Διοίκησης για την κατάρτιση των καταλόγων αποστέλλονται στη Γενική Γραμματεία Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος του

Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου. Μετά την κατάρτιση των καταλόγων οι μελέτες γεωλογικής καταλληλότητας, που απαιτούνται στο πλαίσιο εφαρμογής των νόμων 4269/2014 και 4280/2014 δύναται να υποβάλλονται από τους ενδιαφερόμενους για έλεγχο στη Γενική Διεύθυνση Χωροταξικής και Περιβαλλοντικής Πολιτικής της αρμόδιας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, η οποία είναι αρμόδια για την έγκρισή τους μετά από τη διενέργεια έλεγχου από ειδικό γεωλόγο αξιολογητή του καταλόγου. Τα παραπάνω ισχύουν και για την έγκριση πολεοδόμησης Περιοχών Περιβαλλοντικής Αναβάθμισης και Ιδιωτικής Πολεοδόμησης (ΠΠΑΙΠ), πέραν των προβλεπόμενων για την έκδοση βεβαίωσης καταλληλότητας του άρθρου 4 του ν. 4280/2014.

6. Είναι δυνατή η χορήγηση άδειας δόμησης σε άρτιο οικόπεδο, κατά κανόνα ή κατά παρέκκλιση, εντός σχεδίου πόλεως εγκεκριμένου με τις διατάξεις του ν.δ. 17.7/16.8.1923, που βαρύνεται με υποχρεώσεις λόγω ρυμοτομίας, εφόσον καταστεί οικοδομήσιμο με τη διάνοιξη τμήματος κοινοχρήστου χώρου, συνεχόμενου με ήδη διανοιγμένο εγκεκριμένο κοινόχρηστο χώρο, σε όλο το πλάτος της οδού και σε μήκος κατ' ελάχιστον ίσο με το απαιτούμενο πρόσωπο από τους ισχύοντες όρους δόμησης κατά κανόνα ή κατά παρέκκλιση, που εφαρμόζονται κατά περίπτωση. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζονται οι αναγκαίες προδιαγραφές και προϋποθέσεις για την εφαρμογή του παρόντος.

Άρθρο 6 Καταργούμενες - Μεταβατικές διατάξεις

1. Η παράγραφος 2 του άρθρου 31 του ν. 4067/2012, όπως αντικαταστάθηκε με την με την παρ. 2 του άρθρου 62 του ν. 4280/2014, καταργείται.

2. Οι διατάξεις των παραγράφων 1, 2, 3, 4, 5, 6 και 7 του άρθρου 1 και της παραγράφου 1 του άρθρου 2 δεν ισχύουν για τις ήδη κυρωθείσες πράξεις εφαρμογής. Μετά από αίτηση του οφειλέτη μπορεί να υπάγονται στις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 2 ως προς τον τρόπο καταβολής, οι οφειλέτες που προκύπτουν από κυρωθείσες πράξεις εφαρμογής, για τις οποίες δεν έχει ολοκληρωθεί η καταβολή των εισφορών σε χρόνια. Στις περιπτώσεις αυτές η προθεσμία καταβολής των οφειλών υπολογίζεται από την ημερομηνία της αρχικής πράξης επιβολής της εισφοράς.

3. Σε διορθωτικές πράξεις εφαρμογής, που θα κυρωθούν μετά τη δημοσίευση του παρόντος, και αφορούν διορθώσεις σε ήδη κυρωθείσες πράξεις εφαρμογής, δεν ισχύουν οι διατάξεις των παραγράφων 1, 3, 4, 5, 6 και 7 του άρθρου 1.

4. Σε εκρεμείς διαδικασίες πολεοδόμησης εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 1 και 2. Στις περιπτώσεις που κατά τη δημοσίευση του παρόντος έχει δοθεί εντολή σύνταξης του Κεφαλαίου Γ' της πράξης εφαρμογής, με απόφαση του αρμόδιου για την κύρωση της πράξης εφαρμογής, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του οικείου δημοτικού συμβουλίου, οι ως άνω εκκρεμείς διαδικασίες δύνανται να υπάγονται στις προϊσχύουσες διατάξεις περί εισφοράς γης των παραγράφων 1, 3, 4, 5, 6 και 7 του άρθρου 1.

5. Σε ήδη κυρωθείσες πράξεις εφαρμογής που εκκρεμεί ο προσδιορισμός της αξίας των ακινήτων ή και των επικειμένων ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 2.

6. Εκκρεμείς διαδικασίες τροποποίησης εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων λόγω άρσης προς συμμόρφωση δικαστικών αποφάσεων, για τις οποίες έχει υποβληθεί σχετικό αίτημα στις αρμόδιες υπηρεσίες, συνεχίζουν με τις προϊσχύουσες διατάξεις του άρθρου 20 του ν. 2508/1997 και του άρθρου 32 του ν. 4067/2012. Μετά από αίτημα του ιδιοκτήτη ή του συνόλου των συνιδιοκτητών του ακινήτου δύναται να υπάγονται στις διατάξεις της παρ. 7 του άρθρου 1 και του άρθρου 3 του παρόντος. Σε κάθε περίπτωση εκκρεμών διαδικασιών ισχύουν οι διατάξεις των παραγράφων 4, 6, 7, 16 και 18 του άρθρου 32 του ν. 4067/2012, όπως τροποποιήθηκε με το παρόν.

7. α) Στην περίπτωση επανέγκρισης σχεδίων για οποιονδήποτε, λόγο δεν απαιτείται η εκ νέου σύνταξη πράξης εφαρμογής, εφόσον δεν θίγονται κοινόχρηστοι και κοινωφελείς χώροι και δεν επέρχονται αλλαγές και οι προτεινόμενες από το ΡΣΕ ρυμοτομικές γραμμές συμπίπτουν με τα όρια διαμορφωμένων κοινοχρήστων χώρων και αντιστοίχως οι προτεινόμενες-οικοδομικές γραμμές με τα όρια διαμορφωμένων οικοδομικών γραμμών ή οικοδομικών τετραγώνων.

β) Δεν απαιτείται η τήρηση της διαδικασίας δημοσιότητας της περίπτωσης β' της παραγράφου 4 του άρθρου 10 του ν. 4269/2014, επί Ρυμοτομικών Σχεδίων Εφαρμογής (ΡΣΕ) που εγκρίνονται κατά τα οριζόμενα στην περίπτωση δ' της παραγράφου 3 του άρθρου 8 του ίδιου ως άνω νόμου, εφόσον οι προτεινόμενες από το ΡΣΕ ρυμοτομικές γραμμές συμπίπτουν με τα όρια διαμορφωμένων κοινοχρήστων χώρων και αντιστοίχως οι προτεινόμενες οικοδομικές γραμμές με τα όρια διαμορφωμένων οικοδομικών γραμμών ή οικοδομικών τετραγώνων. Σε αυτήν την περίπτωση, εφόσον οι οπωσδήποτε διαμορφωμένοι, μέσα στην περιοχή του ΡΣΕ, κοινόχρηστοι και κοινωφελείς χώροι καλύπτουν την ελάχιστη έκταση κοινοχρήστων και κοινωφελών χώρων κατά τα πολεοδομικά σταθερότυπα, δεν απαιτείται σύνταξη πράξεως εφαρμογής και η έκδοση του προεδρικού διατάγματος, για την έγκριση του ΕΧΣ και του ΡΣΕ επέχει θέση πράξεως εφαρμογής για όλες τις νόμιμες συνέπειες.

8. Οι επιπροπές του π.δ. 5/1986 (Α' 2) που έχουν συγκροτηθεί έως τη δημοσίευση του παρόντος συνεχίζουν τις εκκρεμείς διαδικασίες προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων που περιλαμβάνονται σε πράξεις εφαρμογής. Σε κάθε περίπτωση εκκρεμών διαδικασιών ισχύουν οι διατάξεις των παραγράφων 4, 5 και 6 του άρθρου 1 του π.δ. 5/1986 (Α' 2), όπως τροποποιήθηκε με το παρόν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΝΟΚ - ΔΑΣΙΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ - ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Άρθρο 7 Τροποποίηση του ν. 4067/2012

1.a. Η παρ. 3. του άρθρου 1 του ν. 4067/2012 (Α' 79) αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Σε νομίμως υφιστάμενους οικισμούς χωρίς εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο εφαρμόζονται οι ακόλουθες διατάξεις του παρόντος:

- α) το άρθρο 2,
- β) οι παράγραφοι 4 και 5 του παρόντος άρθρου,
- γ) το άρθρο 4,

- δ) το άρθρο 5,
- ε) το άρθρο 6,
- στ) το άρθρο 9,
- ζ) το άρθρο 11, εκτός από την παράγραφο 6ιζ,
- η) οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 12,
- θ) το άρθρο 13,
- ι) το άρθρο 16,
- ια) το άρθρο 17,
- ιβ) το άρθρο 18,
- ιγ) το άρθρο 19,
- ιδ) το άρθρο 23,
- ιε) το άρθρο 25,
- ιστ) το άρθρο 26,

ιζ) οι παράγραφοι 1, 4 και 5 του άρθρου 27,

ιη) το άρθρο 28, και

ιθ) τα άρθρα 29 έως 37.»

1.β) αα) Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4067/2012 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Ως αίθριο ορίζεται και το ηλιακό αίθριο όταν αυτό περιβάλλεται από όλες τις πλευρές του από το κτίριο, στεγάζεται από κινητά διαφανή στοιχεία έμμεσου ηλιακού κέρδους και συνεισφέρει στη συνολική ενεργειακή απόδοση του κτιρίου. Για τη αποφυγή υπερθέρμανσης ο χώρος αυτός κατά τη θερινή περίοδο θα πρέπει σε τυμήματά του να αφήνεται ανοικτός, σύμφωνα με σχετική μελέτη ή να σκιάζεται από ελαφριά στοιχεία σκίασης.»

ββ) Η παρ. 5 του άρθρου 2 του ν. 4067/2012 αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Ανοικτός Εξώστης (μπαλκόνι) είναι η οριζόντια προεξοχή του δαπέδου ορόφου ή του δώματος που προβάλλεται πέρα από τις επιφάνειες των όψεων του κτιρίου και χρησιμοποιείται για την προσωρινή παραμονή ανθρώπων ή και την προσπέλασή τους προς χώρους κύριας ή βοηθητικής χρήσης.»

γγ) Η παρ. 10 του άρθρου 2 του ν. 4067/2012 αντικαθίσταται ως εξής:

«10. Βιοκλιματικός σχεδιασμός κτιρίου είναι ο κατάλληλος σχεδιασμός του κτιρίου που αποσκοπεί στη βέλτιστη εκμετάλλευση των φυσικών και κλιματολογικών συνθηκών μέσω της χρήσης κυρίως παθητικών συστημάτων, με σκοπό να επιτυγχάνονται οι βέλτιστες εσωτερικές συνθήκες θερμικής άνεσης, ποιότητας αέρα και φυσικού φωτισμού κατά τη διάρκεια όλου του έτους με την ελάχιστη δυνατή κατανάλωση ενέργειας και κατατάσσεται στις ανώτερες ενεργειακά κατηγορίες όπως αυτές κάθε φορά ορίζονται.»

δδ) Η παρ. 11 του άρθρου 2 του ν. 4067/2012 αντικαθίσταται ως εξής:

«11. Βιοκλιματικό κτίριο είναι το κτίριο του οποίου ο σχεδιασμός ανταποκρίνεται στις κλιματικές συνθήκες του περιβάλλοντός του, μέσω της χρήσης κυρίως παθητικών συστημάτων, με τρόπο ώστε να επιτυγχάνονται οι βέλτιστες εσωτερικές συνθήκες θερμικής άνεσης, ποιότητας αέρα και φυσικού φωτισμού κατά τη διάρκεια όλου του έτους, με την ελάχιστη δυνατή κατανάλωση ενέργειας και κατατάσσεται στις ανώτερες ενεργειακά κατηγορίες όπως αυτές κάθε φορά ορίζονται.»

εε) Η παρ. 18 του άρθρου 2 του ν. 4067/2012 αντικαθίσταται ως εξής:

«18. Δρόμοι Ήπιας Κυκλοφορίας νοούνται οι οδοί με προτεραιότητα στην κίνηση των πεζών, στους οποίους με κατάλληλες διαμορφώσεις εξασφαλίζεται, πέραν των αναφερομένων στη χρήση πεζοδρόμου της παρ. 59 του παρόντος άρθρου, η διέλευση οχημάτων με χαμηλή ταχύτητα ή και η στάθμευση.»

στοτ) Η παρ. 26 του άρθρου 2 του ν. 4067/2012 αντικαθίσταται ως εξής:

«26. Ενεργητικά ηλιακά συστήματα θέρμανσης/δροσισμού είναι τα ηλιακά συστήματα που χρησιμοποιούν μηχανικά μέσα για την κυκλοφορία και διακίνηση της ηλιακής θερμότητας.»

ζζ) Η παρ. 59 του άρθρου 2 του ν. 4067/2012 αντικαθίσταται ως εξής:

«59. Πεζόδρομοι είναι οι διαμορφωμένοι υπαίθριοι κοινόχρηστοι ελεύθεροι χώροι, που εξυπηρετούν κυρίως τη συνεχή, ασφαλή και χωρίς, εμπόδια κυκλοφορία των πεζών και ΑΜΕΑ. Σε αυτούς απαγορεύεται η στάθμευση και επιτρέπεται να κυκλοφορούν μόνο τα οχήματα που κινούνται προς και από εισόδους -εξόδους χώρων, στάθμευσης των παρόδιων χρήσεων εκτός αν άλλως ορίζεται από τον κανονισμό λειτουργίας τους.»

2. Το πρώτο εδάφιο και τα στοιχεία α', β' και γ' της παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 4067/2012 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Με προεδρικά διατάγματα, που εκδίδονται με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ή του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, μπορεί να χαρακτηρίζονται ύστερα από αιτιολογημένη έκθεση της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου, γνώμη του οικείου δημοτικού συμβουλίου και γνώμη του Κεντρικού Συμβουλίου Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβήτησεων, με σκοπό τη διατήρηση και ανάδειξη της ιδιαίτερης ιστορικής, πολεοδομικής, αρχιτεκτονικής, λαογραφικής, κοινωνικής και αισθητικής φυσιογνωμίας τους:

α) Ως (παραδοσιακά) προστατευόμενα σύνολα: οικισμοί ή τμήματα πόλεων ή οικισμών ή αυτοτελή οικιστικά σύνολα εκτός αυτών.

β) Ως ζώνες ιδιαίτερου κάλλους, χώροι, τόποι, τοπία ή και φυσικοί σχηματισμοί που συνοδεύουν ή περιβάλλουν στοιχεία αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, όπως και αυτοτελείς σχηματισμοί φυσικού ή ανθρωπογενούς χαρακτήρα, εντός ή εκτός οικισμών.

γ) Προκειμένου για την προστασία, αποκατάσταση, διατήρηση και ανάδειξη του πολεοδομικού ιστού των παραδοσιακών οικισμών, ιστορικών τόπων και αρχαιολογικών χώρων, ο οποίος αποτελεί συστατικό στοιχείο της ιδιαίτερης φυσιογνωμίας τους, είναι δυνατή η τροποποίηση ή αναθεώρηση του ισχύοντος ρυμοτομικού σχεδίου, έστω και αν με αυτήν επέρχεται μείωση της επιφανείας των κοινόχρηστων χώρων του.»

3. Τα επόμενα εδάφια μετά την περίπτωση γ' της παρ. 2 του άρθρου 6 του ν. 4067/2012 αντικαθίσταται ως εξής:

«Στις περιοχές αυτές μπορούν, μετά από μελέτες αστικού σχεδιασμού ή τοπίου, να θεσπίζονται ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης και να καθορίζονται ειδικές χρήσεις.

Σε περίπτωση που θεσπίζονται και ειδικοί μορφολογικοί περιορισμοί δόμησης και ειδικοί όροι δόμησης που αποκλίνουν από τους ισχύοντες στην περιοχή, τότε απαιτείται και η γνώμη του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής. Αν η γνώμη του δημοτικού συμβουλίου δεν περιέλθει στην αρμόδια υπηρεσία του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργείου σε διάστημα δύο (2) μηνών από τη λήψη του σχετικού εγγράφου, το διάταγμα εκδίδεται και χωρίς αυτή.

Ο χαρακτηρισμός, σύμφωνα με την περίπτωση β', εφόσον δεν θεσπίζονται ειδικοί όροι, μορφολογικοί περι-

ορισμοί δόμησης και χρήσεις γης, μπορεί να γίνεται με απόφαση του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού ύστερα από αιτιολογική έκθεση της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ειδικές διατάξεις με τις οποίες έχουν χαρακτηριστεί ανάλογα και έχουν τεθεί σε καθεστώς προστασίας οι οικισμοί, χώροι, τόποι που αναφέρονται στις περιπτώσεις α' και β' ανωτέρω και έχουν επιβληθεί ειδικοί όροι και περιορισμοί δόμησης και χρήσεων για την προστασία του παραδοσιακού τους χαρακτήρα και της ιδιαίτερης φυσιογνωμίας τους (ιστορικής, πολεοδομικής, αρχιτεκτονικής, λαογραφικής, κοινωνικής, αισθητικής), κατισχύουν των διατάξεων του παρόντος νόμου και κάθε άλλης διάταξης.»

4. Το δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης γ' της παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 4067/2012 αντικαθίσταται και προστίθεται τρίτο εδάφιο ως εξής:

«Ειδικά για τους παραδοσιακούς οικισμούς ο καθορισμός της οριακής οδού γίνεται με προεδρικό διάταγμα, ύστερα από πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ύστερα από γνωμοδότηση του οικείου Κεντρικού Συμβουλίου Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβήτησεων. Προκειμένου για παραδοσιακούς οικισμούς αρμοδιότητας Υπουργών Μακεδονίας και Θράκης και Ναυτίλιας και Αιγαίου οι ανωτέρω αρμοδιότητες ασκούνται από τους Υπουργούς αυτούς ύστερα από γνώμη των οικείων Κεντρικών Συμβουλίων Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβήτησεων αντίστοιχα.»

5. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 8 του ν. 4067/2012 αντικαθίσταται ως εξής:

«Αν απέναντι από τα οικοδομικά τετράγωνα που βρίσκονται στα ακραία σημεία του ρυμοτομικού σχεδίου, που έχει εγκριθεί, μέχρι τις 13.3.1983, προβλέπεται οικοδομική γραμμή, χωρίς να ανήκει σε ΟΤ με την έννοια της παραγράφου 49 του άρθρου 2 του νόμου αυτού ή της παραπάνω παραγράφου 1, οι ιδιοκτησίες που έχουν πρόσωπο στη γραμμή αυτή, εφόσον έχουν δημιουργηθεί μέχρι τη δημοσίευση του ν. 1577/1985 (ΓΟΚ), είναι οικοδομήσιμες μόνο κατά το τμήμα τους, το οποίο έχει επιφάνεια, που αντιστοιχεί στις ελάχιστες απαιτούμενες για το εμβαδόν και το πρόσωπο διαστάσεις αρτιότητας, οι οποίες προβλέπονται από τις πολεοδομικές διατάξεις, που ισχύουν για το απέναντι οικοδομικό τετράγωνο.»

6. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 8 του ν. 4067/2012 αντικαθίσταται ως εξής:

«Οικόπεδα που βρίσκονται μέσα σε εγκεκριμένο σχέδιο και έχουν παραχωρηθεί από το κράτος έως τη δημοσίευση του ν. 1577/1985 (ΓΟΚ), για οποιονδήποτε λόγο, με αποφάσεις ή παραχωρητήρια, θεωρούνται άρτια και οικοδομήσιμα με όποιες διαστάσεις και εμβαδόν παραχωρήθηκαν ή με τις τυχόν μικρότερες ή μεγαλύτερες που έχουν στην πραγματικότητα, εφόσον η μεταβολή αυτή δεν οφείλεται σε μεταβιβάσεις.»

7. Το πρώτο εδάφιο της περίπτωσης γ' της παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 4067/2012 αντικαθίσταται ως εξής:

«ζ. Σε περίπτωση οικοπέδων τουλάχιστον 4.000 τ.μ. με απόδοση σε κοινή δημόσια χρήση του 100% του ακαλύπτου παρέχεται το εξής κίνητρο: αύξηση της επιτρεπόμενης δόμησης του υπάρχοντος οικοπέδου κατά 35% με προσθήκη καθ' ύψος μέχρι 30% επιπλέον του επιτρεπόμενου της περιοχής με τις προϋποθέσεις

ποσοστιαίας μείωσης του επιτρεπόμενου ποσοστού κάλυψης του οικοπέδου κατά ΑΧ35% και αριθμού των κτιρίων που δημιουργούνται μικρότερου του Β/2 και ίσο με τη μικρότερη προκύπτουσα ακέραιη μονάδα με ελάχιστο το ένα.»

8. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 6 του άρθρου 10 του ν. 4067/2012, αντικαθίσταται ο αριθμός «66%» με τον αριθμό «67%».

9. α) Στην περίπτωση ι' της παρ. 6 του άρθρου 11 του ν. 4067/2012, μετά το πρώτο εδάφιο προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Σε περίπτωση που η κύρια χρήση του υπογείου χώρου δεσμεύεται συμβολαιογραφικά για την εξυπηρέτηση χώρων στάθμευσης, η οροφή του σε κανένα σημείο δεν δύναται να υπερβαίνει το 1,50 μ. από την οριστική στάθμη του εδάφους.»

β) Στην παρ. 6 του άρθρου 11 του ν. 4067/2012 προστίθεται περίπτωση ιβ.3 ως εξής:

«Σε ειδικά κτίρια επιτρέπεται, κατά παρέκκλιση των προβλεπομένων στην παρ. 3 του άρθρου 15 και στην παρ. 2α του άρθρου 13 του παρόντος νόμου, η υποβάθμιση της διαμορφωμένης στάθμης του ακαλύπτου χώρου του αίθριου στο εσωτερικό του κτιρίου έως τη στάθμη του δαπέδου του πρώτου υπογείου, με την προϋπόθεση ότι: α) η υποβάθμιση αυτού δεν υπερβαίνει τα 3,20μ. από το διαμορφωμένο έδαφος, β) οι διαστάσεις του αίθριου είναι, μεγαλύτερες του Δ προσαυξημένες κατά 0,20 του ύψους της υποβάθμισης, γ) στο πρώτο υπόγειο υπάρχουν και χώροι κύριας χρήσης και δ) ο ακάλυπτος χώρος του αίθριου φυτεύεται υποχρεωτικά κατά τα 2/3 αυτού και περιβάλλεται από όλες τις πλευρές του από το κτίριο.»

γ) Στο άρθρο 6 του ν. 4067/2012 προστίθεται παράγραφος 12 ως εξής:

«12. Στις πίσω ή στις πλάγιες πλευρές διατηρητέου κτιρίου οι οποίες είναι επίπεδες, ανεπιτήδευτες, επικαλυμμένες με κονίαμα και μόνο χωρίς κανένα ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό στοιχείο και που εφάπτονται με όμορες ιδιοκτησίες, επιτρέπεται η δημιουργία μη προσβάσιμων επιφανειών που προκύπτουν από εσοχή στο σώμα του κτιρίου διαστάσεων τουλάχιστον 0,50 μ. για την κάλυψη της ανάγκης φυσικού φωτισμού και αερισμού των εσωτερικών χώρων της κατασκευής. Η δημιουργία των εσοχών αυτών, καθώς και των ανοιγμάτων κατασκευάζεται πάνω από το μέγιστο υλοποιημένο ύψος του υφιστάμενου όμορου κτίσματος, κατά παρέκκλιση των οριζομένων σε κάθε άλλη διάταξη και μετά από τη σύμφωνη γνώμη του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής. Προϋπόθεση είναι η μη αλλοίωση των στοιχείων που συνέτειναν στο χαρακτηρισμό του κτιρίου ως διατηρητέου. Στην περίπτωση αδόμητου όμορου οικοπέδου ή γηπέδου, καθώς και στην περίπτωση ανέγερσης προσθήκης σε όμορη ιδιοκτησία, η δημιουργία ανοιγμάτων στο υπάρχον διατηρητέο κτίριο με τις παραπάνω προϋποθέσεις, δεν δημιουργεί καμία δέσμευση ως προς την τοποθέτηση του νέου κτιρίου ή της προσθήκης στις ιδιοκτησίες αυτές.»

10. Στην περίπτωση α' της παρ. 1 του άρθρου 12 του ν. 4067/2012, διαγράφεται η φράση «και το ισχύον ποσοστό κάλυψης».

11. Η παρ. 1 του άρθρου 15 του ν. 4067/2012 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Το μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος του κτιρίου ορίζεται

σε συνάρτηση με τον επιτρεπόμενο συντελεστή δόμησης της περιοχής ως εξής:

- α) για συντελεστή δόμησης έως και 0,4 ύψος 10,75 μ.,
- β) για συντελεστή δόμησης έως και 0,8 ύψος 14,00 μ.,
- γ) για συντελεστή δόμησης έως και 1,2 ύψος 17,25 μ.,
- δ) για συντελεστή δόμησης έως και 1,6 ύψος 19,50 μ.,
- ε) για συντελεστή δόμησης έως και 2,0 ύψος 22,75 μ.,
- στ) για συντελεστή δόμησης έως και 2,6 ύψος 26,00 μ.

ζ) για συντελεστή δόμησης 2,6 και άνω, το δεκαπλάσιο του επιτρεπόμενου συντελεστή με μέγιστο ύψος 32,00 μ..

Σε περιπτώσεις κατασκευής φυτεμένων δωμάτων επιφάνειας μεγαλύτερης του 50% από την καθαρή επιφάνεια του δώματος επιτρέπεται η υπέρβαση του ύψους, όπως αυτό εκάστοτε ισχύει, κατά 1,00 μ. και των στεγών κατά 0,40 μ. και ομοίως σε υφιστάμενα κτίρια στα οποία έχει γίνει εξάντληση ύψους περιοχής.»

12. α) Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 15 του ν. 4067/2012 αντικαθίσταται ως εξής:

«Σε περίπτωση εκσκαφής ή επίχωσης ακαλύπτων χώρων του οικοπέδου για οικόπεδα με κλίση μεγαλύτερη του 20%, η στάθμη του φυσικού εδάφους μπορεί να υποβιβαστεί τεχνητά έως 2,00 μ. και να επιχωθεί μέχρι 1,50 μ..»

12.β) Το τρίτο εδάφιο της παρ.4 του άρθρου 15 του ν. 4067/2012 αντικαθίσταται ως εξής:

«Εκσκαφές ή επιχώσεις εδάφους που υπερβαίνουν τα παραπάνω όρια, για κτίρια δημοσίου ενδιαφέροντος και σημασίας, καθώς και για ειδικά κτίρια, επιτρέπονται ύστερα από γνωμοδότηση του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.»

13. α) Το πρώτο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 15 του ν. 4067/2012 αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Το κτίριο (πλην εξωστών και κινητών προστεγασμάτων) που μπορεί να κατασκευαστεί στο οικόπεδο οφείλει να εγγράφεται στο ιδεατό στερεό, που καθορίζεται:»

β) Στο τέλος της παρ. 8 του άρθρου 15 του ν. 4067/2012 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Στις περιπτώσεις κτιρίων που επιπλέον των ανωτέρω κατασκευάζεται φυτεμένο δώμα κατά τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου ή πραγματοποιείται μείωση του επιτρεπόμενου ποσοστού κάλυψης του οικοπέδου κατά 5%, επιτρέπεται υπέρβαση του ύψους όπως αυτό εκάστοτε ισχύει μέχρι 2,00 μ., μετά από έγκριση του αρμόδιου Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.»

14. Η παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 4067/2012 αντικαθίστανται ως εξής:

«1.A. Στις όψεις επί του κελύφους του κτιρίου τόσο για τα νέα κτίρια όσο και για τις προσθήκες σε υφιστάμενα κτίρια και εφόσον δεν δημιουργούν κλειστούς ή ανοικτούς χώρους χρήσης του κτιρίου, επιτρέπονται και διατάσσονται ελεύθερα σε οποιαδήποτε θέση και, σύμφωνα με τον αρχιτεκτονικό σχεδιασμό:

α) αρχιτεκτονικές προεξοχές και αρχιτεκτονικά στοιχεία,

β) ογκοπλαστικές προεξοχές και διακοσμητικά στοιχεία,

γ) κινητά ή σταθερά συστήματα σκίασης και ρύθμισης του φυσικού φωτισμού με τα στηρίγματά τους,

δ) κατασκευές για τη συντήρηση του κελύφους,

ε) εμφανούς τύπου αγωγοί τεχνηκών συστημάτων, όπως καμινάδες, αεραγωγοί, υδρορροές βάση των προβλεπομένων προδιαγραφών.

Β. Τα παραπάνω στοιχεία έχουν μέγιστο πλάτος ίσο με 1/4 Δ ή 1/4 δ, η απόστασή τους από τα όρια του οικοπέδου δεν μπορεί να είναι μικρότερη του 1,00 μ. και στην περίπτωση που εξέχουν της ρυμοτομικής γραμμής πρέπει να κατασκευάζονται σε ύψος τουλάχιστον 3 μ..»

15. Η παρ. 2 του άρθρου 16 του ν. 4067/2012 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Εξώστες και στεγασμένοι χώροι κτιρίων με τυχόν οριζόντια φέροντα ή κατακόρυφα και οριζόντια αρχιτεκτονικά στοιχεία ή κινητά συστήματα ηλιοπροστασίας ή πέργκολες διατάσσονται ελεύθερα σε οποιαδήποτε όψη και όροφο του κτιρίου. Στην περίπτωση που τα οριζόντια φέροντα ή κατακόρυφα και οριζόντια αρχιτεκτονικά στοιχεία ή κινητά συστήματα ηλιοπροστασίας ή οι πέργκολες στεγάζουν ή περιβάλλουν εξώστη ή δώμα ορόφου που προκύπτει από την υποχώρηση του ορόφου, δύνανται να υπερβαίνουν το μέγιστο πλάτος της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου με την προϋπόθεση ότι δεν υπερβαίνουν το περίγραμμα του εξώστη και των περιορισμών της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου ή του περιγράμματος του παραπάνω δώματος.»

16. Η παρ. 3 του άρθρου 16 του ν. 4067/2012 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Οι ανοικτοί εξώστες μπορούν να προεξέχουν της οικοδομικής γραμμής έως πλάτους 1/10 Π και όχι περισσότερο των 2,00 μ.. Όταν αυτή ταυτίζεται με τη ρυμοτομική γραμμή πρέπει να κατασκευάζονται σε ύψος τουλάχιστον 3,00 μέτρων από τη στάθμη του πεζοδρομίου. Ανοικτοί εξώστες εντός των υποχρεωτικών αποστάσεων Δ ή δ του κτιρίου από τα όρια ή από άλλο κτίριο του ίδιου οικοπέδου δεν επιτρέπεται να κατασκευάζονται με πλάτος μεγαλύτερο του 1/4 Χ Δ ή 1/4 Χ δ και η απόστασή τους από τα όρια του οικοπέδου δεν μπορεί να είναι μικρότερη από 1,00 μ.. Οι εξώστες, αρχιτεκτονικά και λοιπά δομικά στοιχεία της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, αν εξέχουν της ρυμοτομικής γραμμής, πρέπει να απέχουν τουλάχιστον 0,50 μ. από το άκρο του κρασπέδου του πεζοδρομίου και προς την πλευρά της ρυμοτομικής γραμμής σε οριζόντια προβολή.»

17. Η περίπτωση δ' της παρ. 5 του άρθρου 16 του ν. 4067/2012 αντικαθίσταται ως εξής:

«δ) Οι κλειστοί εξώστες επιτρέπονται εντός των, υποχρεωτικών ακαλύπτων, σε ύψος άνω των 3,00 μ. και όταν βρίσκονται εντός των υποχρεωτικών αποστάσεων Δ ή δ του κτιρίου από τα όρια ή από άλλο κτίριο του ίδιου οικοπέδου δεν επιτρέπεται να κατασκευάζονται με πλάτος μεγαλύτερο του 1/4 Χ Δ ή 1/4 Χ δ και η απόστασή τους από τα όρια του οικοπέδου δεν μπορεί να είναι μικρότερη από 1,00 μ.. Δεν επιτρέπεται η κατασκευή ανοιχτών εξωστών σε προέκταση κλειστών εξωστών. Είναι δυνατή όμως η κατασκευή ανοικτών εξωστών δίπλα (σε επαφή ή σε απόσταση) από κλειστό εξώστη.»

18. Το δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης α' της παρ. 2 του άρθρου 17 του ν. 4067/2012 αντικαθίσταται ως εξής:

«Στον υπολογισμό της φύτευσης συμμετέχουν οι ασκεπείς κατασκευές για την υποδοχή στοιχείων νερού και οι πισίνες σε ποσοστό 50% της επιφάνειάς τους, καθώς και κατασκευές που επιβάλλονται μετά την ανεύρεση μνημείων, για την προστασία και ανάδειξή τους ύστερα από έγκριση του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.»

19. Στην παρ. 2 του άρθρου 17 του ν. 4067/2012 προστίθεται παράγραφος ζ' ως εξής:

«ζ. Σε κτίρια όπου δεν είναι εφικτό να πραγματοποιηθεί η φύτευση μέχρι τα 2/3 του υποχρεωτικού ακαλύπτου, δύνανται αυτή να μειωθεί στο 1/2 του υποχρεωτικού ακαλύπτου υπό την προϋπόθεση ότι θα φυτευτεί στο δώμα διπλάσια επιφάνεια από την υπολειπόμενη επιφάνεια των 2/3 του υποχρεωτικού ακαλύπτου που δεν προβλέπεται να υλοποιηθεί.»

20. α) Στο δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης α' της παρ. 3 του άρθρου 17 του ν. 4067/2012 ο αριθμός «1,00 μ.» αντικαθίσταται από τον αριθμό «1,50 μ.».

20. β) Το τρίτο εδάφιο της περίπτωσης α' της παρ. 3 του άρθρου 17 του ν. 4067/2012 αντικαθίσταται ως εξής:

«Εκσκαφές ή επιχώσεις εδάφους που υπερβαίνουν τα παραπάνω όρια, για κτίρια δημοσίου ενδιαφέροντος και σημασίας, καθώς και για ειδικά κτίρια, επιτρέπονται ύστερα από γνωμοδότηση του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.»

21. Το στοιχείο α' της παρ. 6 του άρθρου 17 του ν. 4067/2012 αντικαθίσταται ως εξής:

«α) Η κατασκευή δεξαμενών (αποχέτευσης ακαθάρτων, νερού, υγρών και αερίων καυσίμων κ.λπ.), αποθήκης συσσωρευτών φωτοβολταϊκών συστημάτων, μηχανοστασίων-υδροστασίων για επεξεργασία νερού, δικτύων για την εξυπηρέτηση του κτιρίου και των απαραίτητων για τη λειτουργία ασκεπούς πισίνας εγκαταστάσεων, τεχνικών συστημάτων επεξεργασίας λυμάτων και ανακύκλωσης απορριμάτων, σύμφωνα με τους όρους και περιορισμούς που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις.»

22. Στο τέλος της περίπτωσης Α' της παρ. 8 του άρθρου 17 του ν. 4067/2012 προστίθεται στοιχείο η' ως εξής:

«η. Υπόγειες ζεύξεις κτιρίων ύστερα από έγκριση του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής, με στάθμη της πλάκας επικάλυψης τουλάχιστον 1,00 μ. κάτω από τη στάθμη του οριστικά διαμορφωμένου εδάφους.»

23. Στην παρ. 2 του άρθρου 19 του ν. 4067/2012 αντικαθίστανται οι περιπτώσεις α' και β' ως εξής:

«α) Σε νέα και υφιστάμενα κτίρια, χώροι κύριας χρήσης αποκλειστικής ή κοινόχροηστης, μέγιστης επιφάνειας 35 τ.μ. και μέγιστου ύψους 3,40 μ., με προϋπόθεση τη δημιουργία φυτεμένου δώματος που καλύπτει το 80% της συνολικής επιφάνειας του δώματος και με αναλογία ένα (1) τ.μ. χώρου ανά πέντε (5) τ.μ. φύτευσης.

β) Καπνοδόχοι, αγωγοί αερισμού, εγκαταστάσεις ηλιακών συστημάτων με τοποθέτηση του δοχείου σε άμεση επαφή με την άνω στάθμη του δώματος και τοποθέτηση του συλλέκτη πάνω από αυτό, πύργοι ψύξης και δοχεία διαστολής, φωτοβολταϊκών συστημάτων και συστήματα παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και αντλίες θερμότητας.»

24. Η παρ. 3 του άρθρου 19 του ν. 4067/2012 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Πάνω από το μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος της περιοχής και έξω από το ιδεατό στερεό επιτρέπεται η τοποθέτηση αλεξικέραυνου, κεντρικής κεραίας τηλεόρασης, ραδιοφώνου κινητής επικοινωνίας, τεχνικά συστήματα αξιοποίησης αιολικής ενέργειας και σταθμών HEPAS.»

25. α) Στο άρθρο 27 του ν. 4067/2012 προστίθεται νέα παράγραφος 5 ως εξής:

«5. α. Για κτίρια του δημοσίου τομέα και των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού, επιτρέπονται οι παρεκκλίσεις από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, καθώς και από τους όρους και περιορισμούς

δόμησης της περιοχής, προστατευόμενης ή μη κατά τις ισχύουσες διατάξεις, εφόσον τούτο επιβάλλεται για λειτουργικούς/ αρχιτεκτονικούς λόγους ή η αρχιτεκτονική μελέτη είναι προϊόν δημόσιου αρχιτεκτονικού διαγωνισμού, εφόσον δεν υποβαθμίζει το φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον.

β. Οι παραπάνω παρεκκλίσεις εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής βάσει τεκμηριωμένου κτιριολογικού προγράμματος, τεχνικής έκθεσης ένταξης του κτιρίου στον πολεοδομικό περιβάλλον του και γνώμη του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.»

25. β) Η παρ.1 του άρθρου 27 του ν. 4067/2012 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Σε κτίρια, κτιριακές υποδομές και εγκαταστάσεις που χαρακτηρίζονται ως ειδικά κτίρια δημοσίου ενδιαφέροντος ύστερα από απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, επιτρέπονται παρεκκλίσεις του παρόντος νόμου που χορηγείται μετά από αιτιολογημένη τεχνική, έκθεση και έγκριση του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής.»

26. Η παρ. 6 του άρθρου 29 του ν. 4067/2012 αντικαθίσταται ως εξής:

«6. Παρατείνεται η ισχύς των οικοδομικών αδειών, ακόμη και αν έχουν λήξει, που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 3α του άρθρου 6 του από 8.7.1993 προεδρικού διατάγματος (Δ' 795), έως και τις 31.12.2016, προκειμένου να ολοκληρωθούν οι όψεις και η τυχόν στέγη του κτιρίου και να ενταχθούν στην παρ. 4γ του άρθρου 6 του ν. 4030/2011. Για τις εργασίες αυτές δεν απαιτείται έκδοση αναθεώρησης οικοδομικής αδειας, παρά μόνον έγγραφη ενημέρωση της αρμόδιας Υπηρεσίας Δόμησης, η οποία συνοδεύεται από δήλωση ανάληψης επιβλεψης από αρμόδιο μηχανικό και γνωστοποιείται στο οικείο αστυνομικό τμήμα.»

Άρθρο 8 Προστασία πολιτιστικής κληρονομιάς του κέντρου της Αθήνας

1. Για την εντός των ορίων του παραδοσιακού τμήματος της πόλης των Αθηνών περιοχή (Ιστορικό Κέντρο), όπως αυτή έχει οριοθετηθεί με τα από 21.9.1979 (Δ' 567) και από 26.5.1989 (Δ' 411) προεδρικά διατάγματα, την αρμοδιότητα της έγκρισης για την εγκατάσταση και λειτουργία ειδικών χρήσεων γης, σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες ειδικές διατάξεις καθορισμού χρήσεων γης, της γνωμοδότησης για έγκριση κυκλοφοριακών μελετών, της έγκρισης για τη διαμόρφωση, χρήση και κατάληψη κοινοχρήστων χώρων ως και κάθε σχετικής με τα ανωτέρω διαδικασίας έχει η Διεύθυνση Αρχιτεκτονικής, Οικοδομικών Κανονισμών και Αδειοδοτήσεων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Οι αρμόδιες υπηρεσίες του Δήμου Αθηναίων ή της Περιφέρειας ασκούν τον κατά περίπτωση επιβαλλόμενο έλεγχο που ορίζεται από διατάξεις των διαταγμάτων με τα οποία έχουν καθοριστεί ειδικές χρήσεις γης στην ως άνω περιοχή. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής μπορεί να ορίζονται προδιαγραφές και κατευθύνσεις για την άσκηση των ανωτέρω αρμοδιοτήτων.

2. Όπου στο άρθρο 2 του ν. 2833/2000 αναφέρεται η Εταιρία Ενοποίησης Αρχαιολογικών χώρων εφεξής νοείται ο οικείος Ο.Τ.Α..

3. Οι αρμοδιότητες της ΕΠΑΕ κατά το άρθρο 2 του ν. 2833/2000 εφεξής ασκούνται από το αρμόδιο Συμβούλιο Αρχιτεκτονικής.

4. Η παρ. 2 του άρθρου 2 του ν. 2833/2000 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Με απόφαση του προϊσταμένου της αρμόδιας υπηρεσίας του οικείου Δήμου και ύστερα από διενέργεια αυτοψίας εντεταλμένων υπαλλήλων, χαρακτηρίζεται αυθαίρετη κάθε υπαίθρια διαφήμιση που τοποθετείται κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος στις περιοχές των παραγράφων 1 και 11 και διατάσσεται η καθαίρεσή της. Με την ίδια διαδικασία διατάσσεται η καθαίρεση των υπαίθριων διαφημίσεων που έχουν τοποθετηθεί παρανόμως στις ως άνω περιοχές πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος.»

5. Η παρ. 6 του άρθρου 2 του ν. 2833/2000 αντικαθίσταται ως εξής:

«6. Για τη δαπάνη καθαίρεσης, εξάλειψης ή απομάκρυνσης των παράνομων υπαίθριων διαφημίσεων ο οικείος δήμος προβαίνει στον καταλογισμό του ποσού εις βάρος του παραβάτη και το εισπράττει, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων.»

6. Στην παράγραφο 14 του άρθρου 2 του ν. 2833/2000 η φράση «, καθώς και δημοτικών επιχειρήσεων» αντικαθίσταται με τη φράση «, καθώς και οι οικείες δημοτικές αρχές ή δημοτικές επιχειρήσεις».

Άρθρο 9 Διατήρηση νομίμων χρήσεων στις περιοχές Πλάκας και Εξαρχείων σχεδόν Αθηνών

1. Πέραν των οριζομένων στο π.δ. 5/7.10.1993 «Καθορισμός ειδικών χρήσεων γης στην περιοχή της Πλάκας του ρυμοτομικού σχεδίου Αθηνών» (Δ' 1329) εφαρμόζονται τα εξής:

α) Οι προϋπάρχουσες της 23.11.1982 χρήσεις που λειτουργούν νομίμως κατά τη δημοσίευση του παρόντος και είναι εγκατεστημένες εντός κτιρίων χαρακτηρισθέντων ως διατηρητέων με διοικητική πράξη εκδοθείσα επίσης προ της 23.11.1982 και προϋποτίστανται του χαρακτηρισμού, συνεχίζουν να λειτουργούν υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 8 του π.δ. 5/7.10.1993 και άλλων ειδικών διατάξεων, επιτρεπομένης επιπλέον και της μεταβίβασης της σχετικής αδειάς σε άλλο πρόσωπο, υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις του άρθρου 80 παρ. 5 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3463/2006 και των λοιπών σχετικών διατάξεων, όπως εκάστοτε ισχύουν.

β) Όταν οι προ της 1.1.1967 χρήσεις είναι εγκατεστημένες εντός διατηρητέων κτιρίων και προϋπήρχαν της πράξεως του χαρακτηρισμού του, πέραν από τη συνέχιση της λειτουργίας τους κατά τα ανωτέρω, επιτρέπεται και η μεταβίβαση της σχετικής αδειάς σε νέο πρόσωπο, υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις του άρθρου 80 παρ. 5 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3463/2006 και των λοιπών ειδικών διατάξεων, όπως εκάστοτε ισχύουν.

γ) Οι χρήσεις «εστιατόρια», «ταβέρνες» που έχουν αρχίσει να λειτουργούν πριν την 1.1.1967 μπορούν να συνεχίσουν να λειτουργούν στον καθοριζόμενο από την τελευταία εκδοθείσα αδεια λειτουργίας χώρο πέρα των χρήσεων που καθορίζει το άρθρο 7 του π.δ. 5/7.10.1993 για το συγκεκριμένο χώρο.

δ) Η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ύστερα από έρευνα των λειτουργιών του αμέσου περιβάλλοντος προβαίνει στην έγκριση των ζητουμένων λειτουργιών και στη χορήγηση της ζητούμενης άδειας. Με αιτιολογημένη απόφαση μπορεί να επιβάλλονται όροι και προϋποθέσεις που είναι απολύτως αναγκαίες για την προσαρμογή της ζητούμενης λειτουργίας στο άμεσο περιβάλλον, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις των ειδικών διατάξεων του προεδρικού διατάγματος.

2. Πέραν των οριζομένων στο άρθρο 2 του από 16.8.1993 π.δ. (Δ' 1075) περί καθορισμού ειδικών χρήσεων γης στις περιοχές Εξαρχείων, Μουσείου και Λόφου Στρέφη του Δήμου Αθηναίων επιτρέπεται κατόπιν εγκρίσεως του Δήμου η μεταβίβαση υφιστάμενων χρήσεων σε περιπτώσεις συνταξιοδότησης, θανάτου.

Άρθρο 10 Διατάξεις πολεοδομικού χαρακτήρα

1. Η επιτρεπόμενη επιφάνεια σε εμπορικά καταστήματα λιανικού εμπορίου και καταστήματα τροφίμων σε περιοχές με χρήση Γενικής Κατοικίας του άρθρου 3 του από 23.2.1987 π.δ. (Δ' 166) υπολογίζεται, σύμφωνα με τους εκάστοτε ισχύοντες όρους δόμησης και περιορισμούς των εγκεκριμένων Γ.Π.Σ. και ρυμοτομικών σχεδίων.

2. Η διάταξη του εδαφίου β' του άρθρου 6 του π.δ. 8.8/4.9.1995 (Δ' 655) αναφέρεται στα οικόπεδα του τομέα Δ' με χρήση γης αμιγούς κατοικίας του άρθρου 3 του ίδιου π.δ. 8.8/4.9.1995.

3. Στις περιπτώσεις ειδικών κτιρίων, όπου κατά τις κείμενες διατάξεις απαιτείται ο έλεγχος λειτουργικότητας, εφόσον δεν ορίζεται ειδικός φορέας για τον έλεγχο, ο έλεγχος ασκείται και βεβαιώνεται από τον συντάξαντα την αρχιτεκτονική μελέτη Μηχανικό. Στη βεβαίωση δηλώνεται ότι τα στοιχεία που δηλώνονται είναι έγκυρα και αληθή και λήφθηκαν υπόψη οι ειδικότεροι κανονισμοί που ισχύουν για τη λειτουργικότητα του κτιρίου.

4. Προκειμένου για την έκδοση έγκρισης δόμησης και άδειας δόμησης για τις εγκαταστάσεις του άρθρου 24 του β.δ. 465/1970, όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με την παρ. 4 του άρθρου 19 του π.δ. 118/2006, σε γήπεδα εκτός του εγκεκριμένου σχεδίου πόλης που έχουν πρόσωπο σε Παράπλευρη Οδό ή Βοηθητική Λωρίδα Κυκλοφορίας (S.R.), ανεξαρτήτως του πλάτους αυτών, εγκρίνεται κυκλοφοριακή σύνδεση τύπου Δ', σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 6 του π.δ. 465/1970 ως ισχύει.

5. Αντικαθίσταται το πρώτο στοιχείο της παραγράφου 3 του άρθρου 30, παράγραφος 4 του Παραρτήματος XIV του ν. 4277/2014 ως εξής:

«Λεωφόρος Ποσειδώνος από τον Κεντρικό Επιβατικό Λιμένα Πειραιά μέχρι το Λαύριο.»

6.α) Αντικαθίσταται ο αριθμός «4,2» του δευτέρου εδαφίου της παρ. 7α του άρθρου 4 του π.δ. της 24/31.5.1985 (Δ' 270) με τον αριθμό «6».

β) Αντικαθίσταται το τρίτο εδάφιο της παρ. 7α του άρθρου 4 του π.δ. της 24/31.5.1985 (Δ' 270) και προστίθεται τέταρτο ως εξής:

«Οι ανωτέρω παρεκκλίσεις εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής μετά από γνώμη του ΚΕΣΥΠΟΘΑ για την Περιφέρεια Αττικής. Για τις υπόλοιπες περιοχές της επικράτειας οι ανωτέρω παρεκκλίσεις εγκρίνονται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης μετά από γνώμη του οικείου ΣΥΠΟΘΑ. Υποβληθείσες αιτήσεις που βρίσκονται σε - εκκρεμότητα ολοκληρώνονται, με τις προϋποθέσεις διατάξεις. Διοικητικές Πράξεις, οι οποίες έχουν εκδοθεί με βάση τις διατάξεις της παρ. 2γ του άρθρου 5 του π.δ. 24/31.5.1985 (Δ' 270) μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, παραμένουν σε ισχύ, και είναι δυνατή η ενημέρωση του φακέλου τους για την έκδοση της προβλεπόμενης για την Περιφέρεια Αττικής υπουργικής απόφασης.»

με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης μετά από γνώμη του αρμόδιου ΣΥΠΟΘΑ.»

γ) Υποβληθείσες αιτήσεις που βρίσκονται σε εκκρεμότητα ολοκληρώνονται με τις προϋποθέσεις διατάξεις.

δ) Τα ως άνω αναφερόμενα έχουν εφαρμογή και για την περιοχή αρμοδιότητας του από 31.3.1987 προεδρικού διατάγματος (Δ' 303).

7. Εντός οικισμών προ του 1923 και εντός οικισμών μέχρι 2.000 κατοίκους, επιτρέπεται για την ανέγερση ιερών ναών του ν. 590/1977, η καθ' ύψος υπέρβαση αυτών με ανώτατο όριο τα 15 μέτρα, κατά παρέκκλιση των οριζομένων όρων και περιορισμών δόμησης της περιοχής. Η παρέκκλιση εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, έπειτα από γνώμη του αρμόδιου οργάνου.

8. Για τη χορήγηση έγκρισης και άδειας δόμησης που αφορά την ανέγερση ή τον εκσυγχρονισμό και την αναβάθμιση πρατηρίου υγρών καυσίμων, ο υπολογισμός του υποχρεωτικού χώρου φύτευσης του οικοπέδου γίνεται βάση των προβλεπομένων στην παρ. 2στ του άρθρου 17 του ν. 4067/2012 κατά παρέκκλιση των οριζομένων σε προεδρικά διατάγματα έγκρισης Ρυμοτομικών Σχεδίων οικισμών άνω των 2.000 κατοίκων.

9. Αντικαθίστανται το δεύτερο και τρίτο εδάφιο της παρ. 2γ του άρθρου 5 του π.δ. 24/31.5.1985 (Δ' 270) ως εξής:

«Οι ανωτέρω παρεκκλίσεις εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής μετά από γνώμη του ΚΕΣΥΠΟΘΑ για την Περιφέρεια Αττικής. Για τις υπόλοιπες περιοχές της επικράτειας οι ανωτέρω παρεκκλίσεις εγκρίνονται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης μετά από γνώμη του οικείου ΣΥΠΟΘΑ. Υποβληθείσες αιτήσεις που βρίσκονται σε - εκκρεμότητα ολοκληρώνονται, με τις προϋποθέσεις διατάξεις. Διοικητικές Πράξεις, οι οποίες έχουν εκδοθεί με βάση τις διατάξεις της παρ. 2γ του άρθρου 5 του π.δ. 24/31.5.1985 (Δ' 270) μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, παραμένουν σε ισχύ, και είναι δυνατή η ενημέρωση του φακέλου τους για την έκδοση της προβλεπόμενης για την Περιφέρεια Αττικής υπουργικής απόφασης.»

10. Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 6 του ν. 4030/2011 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Έναι δυνατή η παράλληλη έκδοση έγκρισης και άδειας κατεδάφισης με την έκδοση έγκρισης και άδειας δόμησης των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 3 του ν. 4030/2011 στο ίδιο ακίνητο. Σε αυτή την περίπτωση η άδεια δόμησης της παρ. 2 του άρθρου 3 του ν. 4030/2011 εκδίδεται τουλάχιστον 20 ημέρες μετά την έκδοση της έγκρισης και άδειας κατεδάφισης. Κατά τα λοιπά, απαιτείται η ανάρτηση των πράξεων στο διαδίκτυο κατά τα προβλεπόμενα στην παρ. 5 του άρθρου 5 του ν. 4030/2011.»

11. Στο άρθρο 9 του ν. 4258/2014 προστίθεται παράγραφος 5 ως εξής:

«5. α) Σε ακίνητα στα οποία έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία καθορισμού προσωρινής οριογραμμής ρέματος, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 6 της υπουργικής απόφασης 3046/304/ 1989 (Δ' 59) πριν τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, είναι δυνατή η εκτέλεση οικοδομικών εργασιών μετά από 48ωρη ενημέρωση ή έγκριση εργασιών μικρής κλίμακας, η αλλαγή χρήσης μετά από έκδοση έγκρισης και άδειας δόμησης εφόσον απαιτείται, καθώς και η έκδοση έγκρισης και άδειας δόμησης

νομιμοποίησης, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 4 του ν. 4067/2012.

β) Στα παραπάνω ακίνητα είναι δυνατή η έκδοση έγκρισης και άδειας δόμησης έως και τις 31.12.2016 κατά παρέκκλιση των διατάξεων του παρόντος νόμου. Στην περίπτωση αυτή, εφόσον η δόμηση από την οριογραμμή βρίσκεται σε απόσταση μικρότερη των 20 μέτρων, η χορήγηση της έγκρισης και άδειας δόμησης είναι δυνατή εφόσον έχουν εγκριθεί από την αρμόδια υπηρεσία τα τεχνικά έργα που τυχόν απαιτούνται για την ελεύθερη ροή των νερών και την ασφάλεια του κτιρίου και των λοιπών δομικών έργων που πρόκειται να ανεγερθούν και με την προϋπόθεση ότι αυτά θα εκτελεστούν σε όλο το μήκος του προσώπου προς το υδατόρεμα του οικοπέδου ή γηπέδου, πριν ή παράλληλα με την ανέγερση του φέροντα οργανισμού του κτιρίου ή της εγκατάστασης που προβλέπεται στην άδεια δόμησης.»

12. Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 7 του π.δ. της 24.4/3.5.1985 (Δ' 181) προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Σε ιδιοκτησία που τμήμα της εμπίπτει εν μέρει εντός του ορίου οικισμού και εν μέρει εκτός αυτού, ο επιτρεπόμενος συντελεστής δόμησης προκύπτει για το εκτός οικισμού τμήμα βάσει των κείμενων διατάξεων για την εκτός σχεδίου δόμηση εφόσον έχει την αρτιότητα ως προς το εμβαδόν του. Στην περίπτωση αυτή η τοποθέτηση των οικοδομών μπορεί να γίνει οπουδήποτε εντός της παραπάνω ιδιοκτησίας μετά από έγκριση του αρμοδίου Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής, αρκεί τα τμήματα που τοποθετούνται στο εντός του οικισμού τμήμα να απέχουν από τα όρια της ιδιοκτησίας απόσταση, σύμφωνα με τα οριζόμενα περί αποστάσεων στο παρόν και με την προϋπόθεση ότι δεν προκαλείται υπερβαση στο συντελεστή κάλυψης και όγκου και στο επιτρεπόμενο ύψος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο παρόν, ενώ στο εκτός του οικισμού τμήμα αρκεί οι οικοδομές να απέχουν από τα όρια της ιδιοκτησίας απόσταση, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις κείμενες διατάξεις για τις τηρούμενες αποστάσεις στην εκτός σχεδίου δόμηση. Όταν το τμήμα που εμπίπτει εκτός του ορίου οικισμού δεν έχει την αρτιότητα ως προς το εμβαδόν του, δεν αντιστοιχεί σε αυτό το τμήμα συντελεστής δόμησης και η τοποθέτηση των οικοδομών μπορεί να γίνει, σύμφωνα με τα παραπάνω.»

13. Εντός ορίων οικισμού κάτω των 2.000 κατοίκων, εξαιρούμενων των παραδοσιακών, στους ακάλυπτους χώρους των ακινήτων, επιτρέπεται η κατασκευή θερμοκηπίων κηπευτικών προϊόντων οικιακής χρήσης, με τις εξής προϋποθέσεις:

α) Το ύψος της κατασκευής δεν θα υπερβαίνει το 1,50 μ..

β) Το εμβαδόν δεν θα υπερβαίνει ανά ιδιοκτησία τα 30 τ.μ..

γ) Ο σκελετός του θερμοκηπίου θα είναι ξύλινος, μεταλλικός ή συνθετικός και η επικάλυψή του θα γίνεται αποκλειστικά από γυαλί ή ελαφριά υλικά (νάιλον, διάφανο pvc, κ.λπ.).

Για την κατασκευή των παραπάνω θερμοκηπίων, απαιτείται η 48ωρη έγγραφη ενημέρωση της παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 4067/2012.

14. α) Αντικαθίσταται η περίπτωση β' της παρ. 1 του άρθρου 9 του ν. 4269/2014 ως εξής:

«β) Σε κάθε περίπτωση στις παραπάνω περιοχές ο συντελεστής δόμησης που προκύπτει κατά την πολεοδόμησή τους ανά πολεοδομική ενότητα δεν επιτρέπεται

να υπερβαίνει το 0,8 επί του συνόλου της εκτάσεως που απομένει μετά την αφαίρεση του τμήματος που, αποδίδεται σε κοινόχρηστους χώρους.»

β) Προστίθεται εδάφιο στην παρ. 3 του άρθρου 13α του ν. 4269/2014 ως εξής:

«Επίσης έως την έγκριση των Τοπικών Χωρικών Σχεδίων είναι δυνατή η τροποποίηση εγκεκριμένων ρυμοτομικών σχεδίων, σύμφωνα με τις προϋφιστάμενες διατάξεις ως προς τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου.»

γ) Στο άρθρο 30 του ν. 4269/2014 προστίθεται τρίτη παράγραφος ως εξής:

«3. Νομίμως λειτουργούσες κατά τη δημοσίευση, του παρόντος νόμου, δραστηριότητες με τις αναφερόμενες στην παράγραφο 1 προβλεπόμενες χρήσεις, για τις οποίες επιβάλλονται περιορισμοί ως προς τη δόμηση μπορούν να εκσυγχρονίζονται, καθώς και να επεκτείνονται κτιριακά, σύμφωνα με τις ισχύουσες προ της ενάρξεως του παρόντος νόμου διατάξεις.»

15. Όπου από ειδικές διατάξεις Ζωνών Οικιστικού Ελέγχου επιτρέπεται η ανέγερση κτιρίων κοινής ωφέλειας, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 26 του ν. 1337/1983 είναι δυνατή επίσης η χορήγηση έγκρισης και άδειας δόμησης, σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. της 6/17.10.1978 (Δ' 1978) μετά από γνώμη του οικείου ΣΥΠΟΘΑ.

16. α) Για τις περιπτώσεις μεταβατικής ισχύος του π.δ. 23.2/6.3.1987 «Κατηγορίες και περιεχόμενο χρήσεων γης» ορίζεται ότι για την εφαρμογή της παρ. 3 του άρθρου 3 η εξαίρεση νοείται για επιφάνειες χρήσεων άνω των 1500 τ.μ.. Για δε τα εμπορικά καταστήματα της ίδιας παραγράφου επιτρέπονται επιφάνειες και άνω των 1.500 τ.μ., εφόσον τούτο προβλέπεται από τους εκάστοτε ισχύοντες όρους δόμησης - κάλυψης. Μεικτά καταστήματα τροφίμων και λοιπόν προϊόντων, για την εφαρμογή των διατάξεων της πολεοδομικής νομοθεσίας, δεν νοούνται ως υπεραγορές εφόσον το εμβαδόν των χώρων κύριας χρήσης δεν υπερβαίνει τα 1500 τ.μ..

β) Αντικαθίσταται η περίπτωση 1.7. της παρ. 1 του άρθρου 30 του ν. 4269/2014 ως εξής:

«Εμπορικά καταστήματα, καταστήματα παροχής υπηρεσιών, συνολικής επιφάνειας δόμησης μέχρι 1.000 τ.μ. ανά γήπεδο.»

γ) Αντικαθίσταται η περίπτωση 1.11. της παρ. 1 του άρθρου 30 του ν. 4269/2014 ως εξής:

«1.11. Αναψυκτήρια, καφενεία συνολικής επιφάνειας δόμησης μέχρι 200 τ.μ. ανά γήπεδο.»

17. Στο τέλος του άρθρου 28 του ν. 4178/2013 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής δύναται να παραταθεί η παραπάνω προθεσμία υπαγωγής.»

18. α) Το πέμπτο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 10 του ν. 4164/2013, ως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«Πέραν των ανωτέρω, κατ' εξαίρεση, η δόμηση στα οικόπεδα του πρώτου εδαφίου της παρούσας παραγράφου και ανεξαρτήτως της ύπαρξης πράξης παραχώρησης, μπορεί να επιτρέπεται πριν την κύρωση του δικτύου κοινοχρήστων χώρων εφόσον έχουν υλοποιηθεί από την αρμόδια δημόσια αρχή εργασίες ασφαλτόστρωσης ή συντήρησης ή και διέλευση κοινοχρήστου, δικτύου.»

β) Το άρθρο 36 του ν. 4258/2014 καταργείται.

19. Σε περίπτωση κτιριακής επέκτασης λειτουργούντων κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου επαγ-

γελματικών εργαστηρίων και οινοποιείων εντός σχεδίου πόλεως και εντός ορίων οικισμού με εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο είναι δυνατή η εκμετάλλευση του μεγίστου συντελεστή κάλυψης που προβλέπεται από το διάταγμα ρυμοτομίας τους κατά παρέκκλιση των όρων και προϋποθέσεων που ορίζονται σε αυτό για την εκμετάλλευση της κάλυψης, με την προϋπόθεση ότι ο ως άνω μέγιστος συντελεστής κάλυψης δεν υπερβαίνει το 40%.

20. Η ημερομηνία στο τέλος των παραγράφων 1, 2, και 4 του άρθρου 11 του ν. 4258/2014 αντικαθίσταται ως ακολούθως «31.12.2016».

21. Οι διατάξεις του τελευταίου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 27 του ν. 4067/2012 ισχύουν και για τις εργασίες που προβλέπονται στην περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 19 του ν. 4067/2012 σε περίπτωση που ο ιδιοκτήτης, του τελευταίου ορόφου είναι και δικαιούχος της αποκλειστικής χρήσης του δώματος, χωρίς την προϋπόθεση ύπαρξης, κινητικών ή άλλων προβλημάτων. Η άδεια δόμησης εκδίδεται κατά παρέκκλιση κάθε ισχουσας διάταξης και κανονισμού (συμπεριλαμβανομένου του κανονισμού πολυκατοικίας).

22. Στις περιπτώσεις Β', ΣΤ' και Η' της παρ. 4 του άρθρου 23 του ν. 3983/2011 η οποία αντικαταστάθηκε με το άρθρο τρίτο του ν. 4117/2013 η φράση «των πέντε (5) ετών» αντικαθίσταται από τη φράση «των δέκα (10) ετών».

23. Η παρ. 6 του άρθρου 9 του π.δ. 100/2010 (Α' 177), που προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 52 του ν. 4178/2013 (Α' 174), τροποποιείται ως εξής:

«6. Από την έναρξη ισχύος της παρούσας διάταξης και έως 30.6.2015 για την άσκηση της δραστηριότητας του Ενεργειακού Επιθεωρητή και την εγγραφή στα οικεία Μητρώα του άρθρου 5, ο υποψήφιος Ενεργειακός Επιθεωρητής πρέπει να διαθέτει τα παρακάτω προσόντα:

α) Να είναι Διπλωματούχος Μηχανικός ή Αρχιτεκτονας, μέλος του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (ΤΕΕ) ή Πτυχιούχος Μηχανικός Τεχνολογικής Εκπαίδευσης ή μηχανικός που έχει αποκτήσει αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων στη χώρα μας κατ' εφαρμογή του π.δ. 38/2010 (Α' 78).

β) Να παρακολουθήσει εξειδικευμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα.

Οι Ενεργειακοί Επιθεωρητές που εγγράφονται στα οικεία Μητρώα, οφείλουν να υποβάλουν στα Τμήματα Επιθεώρησης Ενέργειας του Σώματος Επιθεώρησης Περιβάλλοντος, Δόμησης, Ενέργειας και Μεταλλείων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Πιστοποιητικό Επιτυχούς Εξέτασης εκδιδόμενο από το ΤΕΕ κατά τις διατάξεις του παρόντος προεδρικού διατάγματος έως 30.6.2015. Από την 1η Ιουλίου 2015 διαγράφονται αυτοδίκαια από το Μητρώο Ενεργειακών Επιθεωρητών και απολύουν τη δυνατότητα άσκησης της δραστηριότητας έως την υποβολή του Πιστοποιητικού Επιτυχούς Εξέτασης.»

24. Αυτοτελές τμήμα του κώδικα κατά τις διατάξεις του άρθρου 12 του ν. 4269/2014 αποτελεί η κωδικοποίηση του ν. 4067/2012 (Νέος Οικοδομικός Κανονισμός). Για την κωδικοποίηση των διατάξεων του Ν.Ο.Κ. η επιτροπή δύναται να συνεπικουρείται από δεκαμελή ομάδα μεταπτυχιακών φοιτητών και ειδικών εμπειρογνωμόνων χωρίς την καταβολή αμοιβών.

25. α) Στις αυθαίρετες κατασκευές της παρ. 1γ του άρθρου 26 του ν. 4178/2013, με εξαίρεση τις αυθαίρετες

κατασκευές που αναφέρονται στο τελευταίο εδάφιο της ως άνω παραγράφου όπως ισχύει, δεν έχει εφαρμογή η παρ. 4 του άρθρου 26 του ν. 4178/2013 για το πρόστιμο διατήρησης. Προϋπόθεση για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης είναι οι παραπάνω αυθαίρετες κατασκευές να βρίσκονται στον ακάλυπτο χώρο του οικοπέδου - γηπέδου.

β) Σε περίπτωση αποδοχής του προστίμου της, παρ. 1α και 1β του άρθρου 26 του ν. 4178/2013, κατασκευής, που τηρεί τις ισχύουσες πολεοδομικές διατάξεις ή αυτές που ίσχουν κατά το χρόνο κατασκευής της, η οποία δύναται να νομιμοποιηθεί ύστερα από έκδοση ή αναθεώρηση ή ενημέρωση της άδειας δόμησης, για την έκδοση άδειας νομιμοποίησης κατασκευών τουριστικών εγκαταστάσεων και μόνο εφόσον έχει εγκριθεί περιβαλλοντική μελέτη κατά τις κείμενες διατάξεις έως τη δημοσίευση του παρόντος, παρέχεται έκπτωση ογδόντα τις εκατό (80%).

γ) Στο ποσοστό της παρ. 14α του άρθρου 23 του ν. 4178/2013 δεν προσμετρούνται υπόγειες επιφάνειες, όπως αποτυπώνεται ο όγκος αυτών στην οικοδομική άδεια που έχει εκδοθεί.

Άρθρο 11 Τροποποιήσεις διατάξεων του Κεφαλαίου Α' του ν. 4280/2014

1. Στο άρθρο 2 του ν. 4280/2014 προστίθεται παράγραφος 6 ως εξής:

«6. Η προς πολεοδόμηση έκταση να έχει πρόσβαση από υφιστάμενη διαμορφωμένη οδό, η οποία έχει τεθεί σε κοινή χρήση πέραν των είκοσι (20) ετών και έχει πλάτος τουλάχιστον τέσσερα (4) μέτρα. Τα γεωμετρικά χαρακτηριστικά της υφισταμένης οδού μπορεί να διαμορφωθούν σε μέγεθος που εξυπηρετεί τις ανάγκες του νέου οικισμού. Οι αποζημιώσεις των παρόδιων ιδιοκτητών συντελούνται με ευθύνη του οικείου Ο.Τ.Α. και βαρύνουν τον επισπεύδοντα ιδιώτη ή Οικοδομικό Συνεταιρισμό.»

2. Στο τέλος της παρ. 2 του άρθρου 3 του ν. 4280/2014 προστίθεται εδάφιο ως εξής: «Μετά την τριετία λήγει η ισχύς της βεβαιώσεως».

3. Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 4280/2014 η φράση «της παραγράφου δύ» αντικαθίσταται από τη φράση «της περίπτωσης δύ».

4. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 4280/2014 αντικαθίσταται ως εξής:
«Ως ειδικών χρήσεων χώροι ορίζονται από αυτούς που προβλέπονται στις κατηγορίες των χρήσεων γης των άρθρων 16, 17 και 18 του ν. 4269/2014, σύμφωνα με τους όρους και του περιορισμούς που θα καθοριστούν από την πολεοδομική μελέτη κατά τις ειδικότερες προδιαγραφές.»

5. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 5 του ν. 4280/2014 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Από την έγκριση της πολεοδομικής μελέτης οι κοινόχρηστοι, κοινωφελείς χώροι και τυχόν εκτάσεις που αποδίδονται στο Δήμο ή στο Ελληνικό Δημόσιο Θεωρούνται ότι περιέρχονται σε κοινή χρήση είτε γίνεται παραίτηση των, κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 1, προσώπων από την κυριότητα, νομή και κατοχή των κοινόχρηστων και κοινωφελών χώρων είτε όχι.»

6. Η παρ. 9 του άρθρου 5 του ν. 4280/2014 αντικαθίσταται ως εξής:

«9. Αναφέρεται υποχρεωτικά στο σχετικό συμβόλαιο μεταβίβασης, η μελλοντική υποχρέωση έκδοσης διαπιστωτικής απόφασης του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης κατά την προηγούμενη παράγραφο.»

7. Το τέταρτο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 10 του ν. 4280/2014 αντικαθίσταται ως εξής:

«Η ανωτέρω έγκριση χορηγείται από τον Γενικό Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, υπό την προϋπόθεση ότι για τη συγκεκριμένη χρήση δεν είναι δυνατή η διάθεση οιμόρων δημοσίων εκτάσεων μη υπαγομένων στις προστατευτικές διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου.»

8. Κατά τη διαδικασία έκδοσης βεβαίωσης καταλλότητας του άρθρου 4 του ν. 4280/2014 για την εφαρμογή της περίπτωσης δ' της παρ. 5 του άρθρου 32 του ν. 4280/2014, και μόνον για τις περιπτώσεις αναγνώρισης της κυριότητας ή άλλων εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί εκτάσεων που κείναι στις περιοχές του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 62 του ν. 998/1979, όπως ισχύει, όπου η αναγνώριση διενεργείται επί τη βάσει τίτλων ιδιοκτησίας οι οποίοι ανάγονται σε ημερομηνία πριν από την 23η Φεβρουαρίου 1946 και έχουν μεταγραφεί, έστω και μεταγενέστερα, κατά τις κείμενες διατάξεις ισχύουν τα εξής:

α) Έως τη σύσταση των επιτροπών του άρθρου 7 του ν. 2308/1995 η αναγνώριση διενεργείται, μετά από αίτημα του ενδιαφερόμενου που ενσωματώνεται στην αίτηση για την έκδοση της ως άνω βεβαίωσης και περιέχει την έκθεση τίτλων του άρθρου 4 του ν. 4280/2014, από επιτροπή που συστήνεται για αυτόν το σκοπό με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

β) Η ως άνω επιτροπή αποτελείται από: 1) έναν δικηγόρο της αρμόδιας υπηρεσίας για την έκδοση της βεβαίωσης του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, 2) τον Προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος, με αναπληρωτή του τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος και 3) έναν υπάλληλο ειδικότητας δασολόγου της Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης και Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος.

γ) Οι παραπάνω αναπληρώνονται από τους νόμιμους αναπληρωτές τους στην άσκηση των κύριων καθηκόντων τους.

9. Παρατείνεται για τρεις (3) μήνες η προθεσμία του άρθρου 36 του ν. 4223/2013 που αφορά στην τροποποίηση των καταστατικών των οικοδομικών συνεταιρισμών, σύμφωνα με το ν. 1667/1986.

10. Στο άρθρο 26 του ν. 4280/2014 προστίθεται παράγραφος 12 ως εξής:

«12. Στις περιπτώσεις που έχει υποβληθεί αίτημα για την έκδοση βεβαίωσης του άρθρου 24 του ν. 2508/1997 πριν τη δημοσίευση του παρόντος νόμου και η βεβαίωση δεν έχει εκδοθεί εφαρμόζεται η περίπτωση θ' της παραγράφου 1 και η παράγραφος 2 του άρθρου 4 και δεν απαιτείται εκ νέου αίτημα παρά η συμπλήρωση των στοιχείων εφόσον απαιτηθεί για την εφαρμογή των ανωτέρω. Στις περιπτώσεις όπου έχει εκδοθεί η εν λόγω βεβαίωση για τις λοιπές διαδικασίες ακολουθούνται οι διατάξεις του παρόντος νόμου.»

Άρθρο 12

Τροποποίηση του ν.δ. 86/1969, του ν. 998/1979, του ν. 4280/2014 και του ν. 3889/2010

1. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 10 του άρθρου 255 του ν.δ. 86/1969 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«Επίσης, επιτρέπεται η διεξαγωγή Αγώνων Κυνηγετικών Ικανοτήτων Σκύλων δεικτών και ιχνηλατών, με όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.»

2. Μετά την παρ. 9 του άρθρου 14 του ν. 998/1979, όπως ισχύει, προστίθεται παράγραφος 10 ως ακολούθως:

«10. Αν ο χαρακτηρισμός μιας περιοχής ή τμήματος επιφανείας γης έχει γίνει με έγγραφα πληροφοριακού χαρακτήρα του αρμόδιου Δασάρχη ή του Διευθυντή Δασών που εκδόθηκε μετά την 11η Ιουνίου 1975 και έως το τέλος Απριλίου του έτους 1981, ημερομηνία εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος άρθρου, χωρίς να ακολουθηθεί η προβλεπόμενη ενδικοφανής διαδικασία του παρόντος άρθρου, θεωρείται τελεσίδικος και ο χαρακτήρας της έκτασης αυτής δεν επανεξετάζεται. Τυχόν ασκηθείσες προσφυγές στις οικείες επιτροπές του άρθρου 10 του παρόντος νόμου θεωρούνται, εφόσον υποβληθεί αίτηση παραίτησης του προσφεύγοντα, ως μη ασκηθείσες.»

3. Μετά το άρθρο 47Α του ν. 998/1979, όπως ισχύει, προστίθεται άρθρο 47Β, ως εξής:

«Άρθρο 47Β

1. Για λόγους δημοσίου συμφέροντος εκτάσεις δασικού χαρακτήρα, καθώς και εκτάσεις με τη μορφή της περίπτωσης α' της παραγράφου 5 του άρθρου 3 του παρόντος, όπως ισχύει, που εκχερσώθηκαν για γεωργική εκμετάλλευση χωρίς άδεια της αρμόδιας δασικής αρχής, μετά τη θέση σε ισχύ του Συντάγματος του 1975 και έως την 7η Μαρτίου 2007, που ξεκίνησε η αεροφωτογράφιση του συνόλου της χώρας από την «ΕΚΧΑ Α.Ε.», και υπό την προϋπόθεση ότι διατηρούν τη χρήση αυτή μέχρι σήμερα και εντός αυτής δεν υπάρχουν κτήρια/κτίσματα δύνανται να υπαχθούν στις παραγράφους 2 και 4 στοιχεία β' και γ' του άρθρου 47 του παρόντος νόμου, όπως ισχύει, και μπορούν να χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά και μόνο για γεωργική ή δενδροκομική καλλιέργεια και εκμετάλλευση και εφόσον οι εκτάσεις αυτές δεν εμπίπτουν στις περιπτώσεις α' και β' της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του παρόντος νόμου, όπως εθνικοί δρυμοί, υδροβιότοποι και την περίπτωση α' της παραγράφου 2 του άρθρου 4 του παρόντος νόμου.

2. Οι κάτοχοι των εκτάσεων της παραγράφου 1 υποχρεούνται στην καταβολή χρηματικού ανταλλάγματος για την απώλεια του φυσικού αγαθού από την αλλαγή χρήσης της έκτασης, για να αναδασωθεί ή να δασωθεί αντίστοιχη έκταση, κατά την έννοια του «θετικού περιβαλλοντικού ισοζυγίου», κατ' εφαρμογή του άρθρου 45 παράγραφος 8 του παρόντος νόμου. Το ανωτέρω αντάλλαγμα δύναται να καταβάλλεται και σε μηνιαίες δόσεις, μη δυνάμενες να υπερβούν τον αριθμό των εκατό (100) και υπό την προϋπόθεση ότι το ύψος εκάστης δόσης δεν μπορεί να είναι μικρότερο των εκατό (100) ευρώ. Η καταβολή του ανταλλάγματος αυτού αποτελεί προϋπόθεση για τη νομιμοποίηση της αλλαγής χρήσης από τον κάτοχο έκτασης. Η χρήση της έκτασης δύνα-

ται να μεταβιβάζεται από τον κάτοχο αυτής, μετά την εξόφληση του ανταλλάγματος χρήσης.

Εντός της έκτασης αυτής απαγορεύεται η ανέγερση κτισμάτων/κτηρίων ή των προσωρινών καταλυμάτων που προβλέπονται στο άρθρο 24 του ν. 4258/2014. Εντός ενός έτους από την εξόφληση του ανταλλάγματος χρήσης πρέπει να υποβληθεί από τον κάτοχο δήλωσης στο ΟΣΔΕ.

3. Έως την εξόφληση του ανταλλάγματος αναστέλλεται η ισχύς των διοικητικών πράξεων και πρωτοκόλλων, που τυχόν έχουν εκδοθεί για την προστασία των εκτάσεων της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου. Μετά την εξόφληση του ανταλλάγματος αυτού οι ως άνω διοικητικές πράξεις παύουν να ισχύουν. Πρωτόκολλα διοικητικής αποβολής που τυχόν έχουν εκδοθεί για τις εκτάσεις αυτές ανακαλούνται. Τυχόν καταβληθέντα ποσά δεν επιστρέφονται ούτε συμψηφίζονται. Η αλλαγή της γεωργικής εκμετάλλευσης ή η ανέγερση των κτισμάτων που αναφέρονται στην παράγραφο 2 του παρόντος συνεπάγεται την ανάκληση της έγκρισης της παραγράφου 2 του άρθρου 47 του παρόντος νόμου, καθώς και την επιβολή των ποινικών κυρώσεων της παρ. 2 του άρθρου 71 του παρόντος νόμου, όπως ισχύει και με διπλασισμό της προβλεπόμενης στο άρθρο αυτό χρηματικής ποινής.»

4. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 48 του ν. 998/1979, όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«Η διάνοιξη οδών για την εξυπηρέτηση εκμετάλλευσης, έργων και δραστηριοτήτων, οι οποίες δεν εμπίπτουν στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, επιτρέπεται διά μέσου δασών, δασικών εκτάσεων και δημοσίων εκτάσεων των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 5 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου, σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους της τεχνικής και περιβαλλοντικής μελέτης αυτών, όπως προδιαγράφονται και εγκρίνονται με την Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) ή με την υπαγωγή σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ), με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού ή του οικείου Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.»

5. Η παρ. 1 του άρθρου 57 του ν. 998/1979, όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«1. Στις δημόσιες εκτάσεις των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 5 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου και ελλείψει αυτών στις δασικές εκτάσεις των κατηγοριών γ' και ε' της παραγράφου 1 και των κατηγοριών β', γ', στ' και ζ' της παραγράφου 2 του άρθρου 4 του παρόντος νόμου, επιτρέπεται η επέμβαση για την κατασκευή: α) αθλητικών εγκαταστάσεων, β) εκπαιδευτικών κτηρίων με τις σύνοδες τους εγκαταστάσεις, γ) νοσοκομείων, θεραπευτηρίων και εγκαταστάσεων των Περιφερειακών Συστημάτων Υγείας και Πρόνοιας (Πε.Σ.Υ.Π.), δ) ιερών ναών και παντός είδους μονών, μετοχών αυτών ή ησυχαστηρίων, ε) σωφρονιστικών καταστημάτων, στ) εγκαταστάσεων των Σωμάτων Ασφαλείας, ζ) χώρου αποθήκευσης και επεξεργασίας στερεών και υγρών αποβλήτων, η) υδροτριβείων παραδοσιακού τύπου, θ) βοτανικών κήπων. Ειδικότερα επιτρέπεται ελλείψει των ως άνω εκτάσεων η επέμβαση και σε δάση για την κατασκευή σωφρονιστικών καταστημάτων. Δικαιούχος των ανωτέρω επεμβάσεων είναι κατά περίπτωση ο εκάστοτε αρμόδιος φορέας ή το εκάστοτε αρμόδιο όργανο της κεντρικής ή αποκεντρωμένης διοίκησης ή ο οικείος

Ο.Τ.Α. ή ΦΟΔΣΑ. Κατ' εξαίρεση, στα υδροτριβεία παραδοσιακού τύπου, δικαιούχος μπορεί να είναι και φυσικό πρόσωπο. Εφόσον πρόκειται για ιδιωτικές δασικές εκτάσεις δικαιούχοι είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Επίσης, στις εκτάσεις της παρούσας παραγράφου επιτρέπονται επεμβάσεις από νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα τα οποία επιδιώκουν κοινωφελείς σκοπούς.»

6. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 20 του άρθρου 28 του ν. 4280/2014 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«Στις περιφερειακές ενότητες της χώρας, στις οποίες δεν υπάρχουν σε ισχύ καθορισμένες λατομικές περιοχές και εκτελούνται έργα μεγάλης εθνικής σημασίας επιτρέπεται, ώστε την ολοκλήρωσή τους, η επέκταση των λειτουργούντων λατομείων αδρανών υλικών σε όμορες δασικές εκτάσεις και αναδασωτέες εκτάσεις.»

7. Η παρ. 7 του άρθρου 52 του ν. 4280/2014 αντικαθίσταται ως εξής:

«7. Κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις, πτηνοτροφεία, μελισσοκομεία, εκτροφεία θηραμάτων, υδατοκαλλιέργειες, εκτροφεία γουνοφόρων ή άλλες συναφείς κτηνοτροφικές μονάδες, ιεροί ναοί, που εγκαταστάθηκαν μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου χωρίς άδεια της δασικής υπηρεσίας σε δάση, δασικές εκτάσεις και δημόσιες εκτάσεις των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 5 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου, συνεχίζουν τη λειτουργία τους για μια τριετία από την έναρξη ισχύος του παρόντος, εντός της οποίας οφείλουν να λάβουν την έγκριση επέμβασης των άρθρων 45 και 47Α του ν. 998/1979, όπως τα άρθρα αυτά ισχύουν μετά την αντικατάστασή τους με το άρθρο 36 του παρόντος νόμου, με την επιφύλαξη των παραγράφων 4 και 6 του άρθρου 45 του ν. 998/1979, έγκριση περιβαλλοντικών όρων ή υπαγωγή σε πρότυπες περιβαλλοντικές δεσμεύσεις (ΠΠΔ), σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, καθώς και τα πιστοποιητικά από την αρμόδια Πολεοδομική Υπηρεσία ή την άδεια δόμησης, όπου απαιτούνται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4056/2012. Κατά τη διάρκεια της ανωτέρω προθεσμίας αναστέλλεται η ισχύς των διοικητικών πράξεων αποβολής, επιβολής προστίμων, κατεδάφισης, κήρυξή τους ως αναδασωτέων, που τυχόν έχουν εκδοθεί, και, εφόσον εκδοθούν όλες οι απαιτούμενες διοικητικές πράξεις και εγκρίσεις, οι πράξεις αυτές ανακαλούνται από τη δασική υπηρεσία. Τυχόν καταβληθέντα ποσά δεν επιστρέφονται ούτε συμψηφίζονται. Η συνέχιση της λειτουργίας των ανωτέρω εγκαταστάσεων απαγορεύεται στις περιπτώσεις που εκδοθεί, πλήρως αιτιολογημένη πράξη του προϊσταμένου του αρμόδιου Δασαρχείου ή της αρμόδιας Διεύθυνσης Δασών, αν δεν υπάρχει δασαρχείο σε επίπεδο νομού, στην οποία διαπιστώνονται συνεχείς επεκτάσεις των ανωτέρω εγκαταστάσεων, κοπή ή εκχέρσωση δασικής βλάστησης, καθώς και κατασκευή κτιριακών εγκαταστάσεων, που δεν σχετίζονται με τη λειτουργία τους.»

8. Η παρ. 2 του άρθρου 53 του ν. 998/1979 αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«2. Για την εκτέλεση λοιπών έργων υποδομής, μετά των συνοδών τους έργων, ήτοι τηλεπικονωνιακών και ηλεκτρικών δικτύων ή εγκαταστάσεων έργων ύδρευσης και αποχέτευσης, κέντρων επεξεργασίας λυμάτων, έργων συλλογής, αποθήκευσης και μεταφοράς υδάτων (εξωποτάμιες και εσωποτάμιες λιμνοδεξαμενές με τη βιόθεια μικρών φραγμάτων και ταμιευτήρων αυτών)

για αρδευτικούς ή υδρευτικούς σκοπούς και αντλιοστασίων, απαιτείται έγκριση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, με την επιφύλαξη της παραγράφου 4 του άρθρου 45 του παρόντος νόμου. Η επέμβαση επιτρέπεται στα δάση, δασικές και αναδασωτέες εκτάσεις και σε δημόσιες εκτάσεις των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 5 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου, εξαιρουμένων των κατηγοριών α' και β' της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του παρόντος νόμου, καθώς και της κατηγορίας α' της παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου.»

9. Η τελευταία λέξη του πρώτου εδαφίου της παρ. 1β του άρθρου 67 του ν. 998/1979 αντικαθίσταται ως εξής: «ν. 4280/2014».

Άρθρο 13

Παραβίαση κανόνων οικοδομικής

Το άρθρο 286 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 286

1. Όποιος κατά την εκπόνηση μελέτης ή τη διεύθυνση ή την εκτέλεση οικοδομικού ή άλλου ανάλογου έργου ή κατεδάφισης ενεργεί παρά τους κοινώς αναγνωρισμένους τεχνικούς κανόνες, τιμωρείται: α) με φυλάκιση από ένα έως πέντε έτη και χρηματική ποινή αν από την πράξη μπορεί να προκύψει κίνδυνος για άνθρωπο, β) με κάθειρξη έως δεκαπέντε έτη αν στην περίπτωση του στοιχείου α' η πράξη είχε ως αποτέλεσμα τη βαριά σωματική βλάβη, γ) με κάθειρξη από δέκα ως δεκαπέντε έτη αν στην περίπτωση του στοιχείου α' η πράξη είχε ως αποτέλεσμα το θάνατο άλλου, και με κάθειρξη ισόβια ή πρόσκαιρη από δεκαπέντε έως είκοσι έτη αν είχε ως αποτέλεσμα το θάνατο μεγάλου αριθμού ανθρώπων.

2. Όποιος στις περιπτώσεις της προηγούμενης παραγράφου παραβιάζει από αμέλεια τους κοινώς αναγνωρισμένους τεχνικούς κανόνες ή προκαλεί από αμέλεια τη δυνατότητα κινδύνου τιμωρείται με φυλάκιση έως δύο έτη ή χρηματική ποινή.

3. Η παραγραφή των εγκλημάτων της παραγράφου 1 στοιχεία β' και γ' αρχίζει από την επέλευση του θανάτου ή της βαριάς σωματικής βλάβης και πάντως δεν μπορεί να υπερβεί τα είκοσι πέντε (25) έτη από την παραβίαση των κανόνων.»

Άρθρο 14

Αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του παρόντος νόμου το Παράρτημα Α'. Με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής δύναται να τροποποιείται το περιεχόμενο του Παραρτήματος Α' και να καθορίζεται κάθε σχετικό θέμα.

Άρθρο 15

Στη διάταξη της παρ. 2Γ του άρθρου 12 του ν. 4229/2014 (Α' 8), μετά το εδάφιο α', προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Οι ανωτέρω πίνακες κατάταξης κατά σειρά επιτυχίας των υποψηφίων κατηγοριών ΠΕ και ΔΕ του δια-

γωνισμού για την πλήρωση κενών οργανικών θέσεων δικαστικών υπαλλήλων, που προκηρύχθηκε με την με αριθμό 5223/23.1.2009 απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης (τεύχος Προκηρύξεων ΑΣΕΠ 23), η ισχύς των οποίων παρατάθηκε έως 31.12.2014 και για την κάλυψη των οποίων εκδόθηκε η υπ' αριθμ. πρωτ. ΔΙΠΠ/Φ.ΕΓΚΡ.9/163/ 30296/16.12.2013 Απόφαση της Επιτροπής της υπ' αριθμ. 33/2006 Πράξης Υπουργικού Συμβουλίου και η υπ' αριθμ. πρωτ. ΔΙΠΠ/Φ.ΕΠ.1/314/οικ.34724 (Β' 3395) Απόφαση κατανομής προσωπικού στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, παρατείνονται έως την 31.12.2015 και μόνο για αντικατάσταση - αναπλήρωση διοριστέου που δεν αποδέχτηκε το διορισμό του ή έχει κώλυμα διορισμού εντός ενός (1) έτους από το διορισμό του από επόμενο κατά σειρά στον πίνακα επιτυχίας υποψήφιο και μόνο για τις ανωτέρω συνολικά 200 θέσεις ΠΕ και ΔΕ. Απαγορεύεται ο διορισμός άλλου υποψηφίου από τον πίνακα επιτυχίας, πέραν του αριθμού των κατά τα ανωτέρω συνολικά θέσεων και των θέσεων που κενούνται, όταν υποψήφιοι που διορίστηκαν παραιτήθηκαν εντός έτους από του διορισμού τους.»

Άρθρο 16

Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 125 του ν. 4001/2011, προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

«Εξαιρούνται έως δέκα (10), κατ' ανώτατο όριο εργαζόμενοι με σχέση εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου, κατηγορίας Διοικητικής - Οικονομικής κατεύθυνσης που υπηρετούν στη ΔΕΗ Α.Ε., οι οποίοι, εφόσον επιθυμούν, δύνανται κατόπιν αίτησής τους και της σύμφωνης γνώμης της ΔΕΗ Α.Ε. και του ΔΕΔΔΗΕ Α.Ε., να μεταφερθούν στο ΔΕΔΔΗΕ Α.Ε. έως την 31.1.2015, σε αντίστοιχη ιεραρχική βαθμίδα.»

Άρθρο 17

Οι θέσεις που έχουν συσταθεί στη ΡΑΕ με την παρ. 10 του άρθρου 34 του ν. 3734/2009 (Α' 8), διατηρούνται έως και τις 30.6.2016. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 18 παρ. 6 του ν. 4203/2013 (Α' 235).

Άρθρο 18

Κύρωση του ιδιωτικού συμφωνητικού δεύτερης τροποποίησης της από 25.11.2008 Σύμβασης Παραχώρησης των λιμενικών εγκαταστάσεων των προβλητών II και III του σταθμού εμπορευματοκιβωτίων της ανώνυμης εταιρίας «Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς ΑΕ» (όπως τροποποιήθηκε στις 26.7.2011)

Κυρώνεται και αποκτά ισχύ νόμου το ιδιωτικό συμφωνητικό δεύτερης τροποποίησης της από 25.11.2008 Σύμβασης Παραχώρησης των λιμενικών εγκαταστάσεων των προβλητών II και III του σταθμού εμπορευματοκιβωτίων της ανώνυμης εταιρίας «Οργανισμός Λιμένος Πειραιώς ΑΕ» (όπως τροποποιήθηκε στις 26.7.2011), το κείμενο του οποίου, με τα συνημμένα αυτού παραρτήματα, ακολουθεί στην ελληνική και αγγλική γλώσσα:

Άρθρο 19

1. Συνιστάται πενταμελής Επιτροπή για τη σύνταξη σχεδίου νέου Οργανισμού του Υπουργείου Εξωτερικών, το οποίο θα υποβληθεί στη Βουλή για κύρωση κατά το άρθρο 76 παρ. 6 του Συντάγματος.

2. Η Επιτροπή αποτελείται από έναν Σύμβουλο της Επικρατείας, που υποδεικνύεται από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας, ως Πρόεδρο, δύο Νομικούς Συμβούλους του Κράτους ή έναν Νομικό Σύμβουλο του Κράτους και έναν Πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους στο Υπουργείο Εξωτερικών και δύο εν ενεργείᾳ διπλωματικούς υπαλλήλους με πρεσβευτικούς βαθμούς, ως μέλη. Τη γραμματειακή υποστήριξη της Επιτροπής παρέχουν υπαλλήλοι του Υπουργείου Εξωτερικών. Η Επιτροπή περατώνει το έργο της εντός ενός μηνός από τη συγκρότησή της.

3. Ο Πρόεδρος, τα μέλη της Επιτροπής και της Γραμματείας της ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εξωτερικών. Με όμοια απόφαση μπορεί να παρατείνεται ο χρόνος περάτωσης του έργου της Επιτροπής και να ρυθμίζονται θέματα που αφορούν τη λειτουργία και τη διοικητική της υποστήριξη.

4. Στον Πρόεδρο, τα μέλη της Επιτροπής και της Γραμματείας της δεν καταβάλλεται αποζημίωση.

Άρθρο 20

1. Η Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Εξωτερικών διεξάγει, σε εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 810/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ανοικτή, διεθνή διαγωνιστική διαδικασία για την ανάδειξη παρόχων υπηρεσιών υποστήριξης των Προξενικών Αρχών ή των Προξενικών Γραφείων Διπλωματικών Αρχών στη διαδικασία χορηγήσεων θεωρήσεων. Η διαδικασία αυτή διέπεται αναλογικά από τις διατάξεις των άρθρων 153-171 του ν. 4281/2014, του άρθρου 4 του π.δ. 118/2007 και συμπληρωματικά του άρθρου 133 του ν. 4270/2014.

2. Οι σχετικές υπηρεσίες παρέχονται από τον πάροχο έναντι ανταλλάγματος που καταβάλλεται ανά αίτηση από τους αιτούντες τη θεώρηση, κατά τα προβλεπόμενα στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθμ. 810/2009.

3. Στη διακήρυξη καθορίζονται ενδεικτικά: οι όροι και οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληροί ο πάροχος για τη συμμετοχή του στη διαγωνιστική διαδικασία, η προθεσμία υποβολής των προσφορών, η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των 30 ημερών από τη δημοσίευση της προκήρυξης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι υποδομές και το προσωπικό που πρέπει να απασχολεί, τυχόν άλλες τεχνικές απαιτήσεις και ειδικοί όροι εκτέλεσης της σύμβασης ανά χώρα ή περιοχή, το μέγιστο αντάλλαγμα που καταβάλλουν οι αιτούντες τη θεώρηση, οι Προξενικές Αρχές ή τα Προξενικά Γραφεία Διπλωματικών Αρχών, τα οποία ομαδοποιούνται, ώστε να συνδυάζονται περιοχές διαφορετικής ζήτησης αιτήσεων και επιπλέων δυσκολίας, η διάρκεια της σύμβασης, τα επιμέρους κριτήρια αξιολόγησης των τεχνικών και οικονομικών προσφορών και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

4. Συμβάσεις που έχουν συναφθεί από Προξενικές Αρχές ή Προξενικά Γραφεία Διπλωματικών Αρχών εξακολουθούν να ισχύουν και οι σχετικές υπηρεσίες παρέχονται, μέχρι την έναρξη παροχής των υπηρεσιών από τους αναδόχους που επιλέγονται με την προβλεπόμενη στο παρόν άρθρο διαγωνιστική διαδικασία.

5. Με απόφαση του Υπουργού Εξωτερικών ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα που αφορούν στη διεξαγωγή της διαγωνιστικής διαδικασίας. Με όμοια απόφαση συγκροτούνται τα συλλογικά όργανα που είναι αρμόδια για τη διενέργεια της διαδικασίας ανάθεσης, την εξέταση των ενδικοφανών προσφυγών και την εκτέλεση των σχετικών συμβάσεων και ρυθμίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για τον τρόπο λειτουργίας τους.

Άρθρο 21

1. Συνιστάται Κεντρικό Συμβούλιο Επιθεώρησης Περιβάλλοντος, Δόμησης, Ενέργειας και Μεταλλείων στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΥΠΕΚΑ), στο οποίο συμμετέχουν οι εξής:

α. Ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ως Πρόεδρος, με αναπληρωτή τον Γενικό Γραμματέα του ίδιου Υπουργείου.

β. Ο Γενικός Γραμματέας Χωροταξίας, Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

γ. Ο Ειδικός Γραμματέας Υδάτων Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

δ. Ο Νομικός Σύμβουλος ή ο Πάρεδρος του Γραφείου του Νομικού Συμβούλου του Κράτους στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

ε. Ο Προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης Περιβαλλοντικής Πολιτικής, ο Προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης Χωρικού Σχεδιασμού, ο Προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης Ενέργειας και ο Προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης Ορυκτών Πρώτων Υλών του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

στ. Ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης, ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Προστασίας Βιοποικιλότητας, Εδάφους και Διαχείρισης Αποβλήτων, ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Κλιματικής Αλλαγής και Ποιότητας της Ατμόσφαιρας, ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Πολεοδομικού Σχεδιασμού και Τράπεζας Γης, ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Προγραμματισμού και Δασικής Πολιτικής και ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Χωροταξικού Σχεδιασμού, καθώς και, εφόσον συντρέχει περίπτωση αρμοδιότητας κάποιας από τις Διευθύνσεις των Γενικών Διευθύνσεων Ενέργειας και Ορυκτών Πρώτων Υλών, ο Προϊστάμενος της αρμόδιας αυτής Διεύθυνσης.

ζ. Σε περίπτωση εξέτασης ζητημάτων αρμοδιότητας του Υπουργείου Εσωτερικών, του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, του Υπουργείου Τουρισμού και μετέχει ως μέλος και εκπρόσωπος του αντιστοίχου Υπουργείου.

2. Το Κεντρικό Συμβούλιο γνωμοδοτεί, κατόπιν ερωτήματος του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ή του αρμόδιου Γενικού ή Ειδικού Γραμματέα Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, για τη διευκρίνιση τεχνικής φύσεως ζητημάτων που ανακύπτουν κατά τη διενέργεια περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων έργων και δραστηριοτήτων, από τις αρμόδιες υπηρεσίες, τα κλιμάκια των Περιβαλλοντικών Ελεγκτών και από το Σώμα Επιθεώρησης Περιβάλλοντος, Δόμησης, Ενέργειας και Μεταλλείων. Η ανωτέρω αρμοδιότητα του Κεντρικού Συμβουλίου ασκείται:

(α) Μετά το πέρας των διαδικασιών ελέγχου, με τη σύνταξη της Έκθεσης Ελέγχου και πριν από την έκδοση βεβαίωσης των παραβάσεων, όπως αυτές προβλέπονται με τις διατάξεις του άρθρου 9 παρ. Α4 του ν. 2947/2001 (Α' 228).

(β) Μετά από προσφυγές και αναφορές, ενώπιον του αρμοδίου οργάνου και εφόσον το κρίνει αναγκαίο.

Στο Κεντρικό Συμβούλιο Εισηγητής είναι ο Προϊστάμενος της Υπηρεσίας που διενήργησε τον έλεγχο ή έδωσε εντολή για διενέργεια ελέγχου σε Κλιμάκιο Περιβαλλοντικών Ελεγκτών.

Για τη διαμόρφωση της γνώμης αυτής το Κεντρικό Συμβούλιο μπορεί να ζητεί την άποψη των αρμοδίων καθ' ύλη υπηρεσιών είτε να καλεί ενώπιον του οποιοδήποτε αναγκαίο, κατά την κρίση του, όργανο ή φορέα και τρίτο πραγματογνώμονα ή πρόσωπο ειδικών γνώσεων, καθώς επίσης να παραγγέλλει στα πρόσωπα αυτά την έκδοση γνωμοδοτήσεων επί οποιουδήποτε σχετικού ζητήματος.

3. Το Κεντρικό Συμβούλιο συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, με την οποία ρυθμίζονται όλες οι αναγκαίες λεπτομέρειες που αφορούν στη σύνθεση και λειτουργία του.

4. Οι εκπρόσωποι των Υπουργείων που ορίζονται στην άνω παράγραφο 1 περίπτωση ζ', με τους αναπληρωτές τους, ορίζονται με αιτοφάσεις των αντίστοιχων Υπουργών εντός προθεσμίας τριάντα ημερών από τη σχετική έγγραφη πρόσκληση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής. Εάν η προθεσμία αυτή παρέλθει άπρακτη και δεν έχουν ανακοινωθεί στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής εκπρόσωποι των υπηρεσιών αυτών, το Κεντρικό Συμβούλιο συγκροτείται από τα λοιπά μέλη μέχρι την υπόδειξη και το διορισμό των ελλειπόντων εκπροσώπων.

Άρθρο 22

1. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ενιαίου Ταμείου Ασφάλισης Αυτοαπασχολούμενων (ΕΤΑΑ), μπορεί, κατ' εξαίρεση των διατάξεων του ν. 3586/2007 και του άρθρου 49 του ν. 3863/2010, να παραχωρηθεί άνευ άλλου - πλην του προβλεπομένου στην παράγραφο 4 - ανταλλάγματος στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου η χρήση και η εκμετάλλευση των θερμοπηγών και του ξενοδοχείου «ΣΑΡΛΙΤΖΑ ΠΑΛΛΑΣ» της περιοχής Θερμής Μυτιλήνης του Ν. Λέσβου για χρονικό διάστημα που δεν θα υπερβαίνει τα 30 έτη, προκειμένου να αξιοποιηθούν αυτά από την Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου με πόρους είτε του προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων είτε Ενωσιακούς. Με όμοια απόφαση είναι δυνατή η παράταση του χρόνου ή η ανάκληση της πράξης παραχώρησης για σπουδαίο λόγο.

2. Με προγραμματική σύμβαση, που υπογράφεται μεταξύ του ΕΤΑΑ και της Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου καθορίζονται οι προϋποθέσεις και οι λοιποί όροι για την υλοποίηση των προβλεπομένων στην παράγραφο 1. Στη σύμβαση αυτή δύναται να προβλεφθεί ιδίως ο φορέας υλοποίησης των έργων αποκατάστασης, η πρόβλεψη της δυνατότητας ανάθεσης του έργου αποκατάστασης σε ιδιώτες, η πρόβλεψη της συνδρομής από το ΕΤΑΑ στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου στα έργα αποκατάστασης των υφιστάμενων ιαματικών λουτρικών εγκατα-

στάσεων προκειμένου αυτές να καταστούν λειτουργικές και πάντως μέχρι του ποσού της παραγράφου 3.

3. Οι δαπάνες αποκατάστασης των υφιστάμενων ιαματικών λουτρικών εγκαταστάσεων μέχρι του ποσού των 60.000 ευρώ βαρύνουν το ΕΤΑΑ. Το τυχόν υπερβάλλον ποσό, καθώς και τα λοιπά έξοδα συντήρησης των ιαματικών λουτρικών εγκαταστάσεων και του ξενοδοχείου βαρύνουν την Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου.

4. Επί του μικτού κύκλου εργασιών, που προκύπτει από την εκμετάλλευση των παραχωρούμενων με την παράγραφο 1 ακινήτων, η Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου αποδίδει ποσοστό 5% στο ΕΤΑΑ, το οποίο δεν μπορεί να υπολείπεται των δώδεκα χιλιάδων (12.000) ευρώ ετησίως.

5. Τα ακίνητα του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.) που περιήλθαν στην κυριότητά του λόγω της καθολικής διαδοχής των καταργηθέντων Ν.Π.Δ.Δ. με τις επωνυμίες Οργανισμός Εργατικής Εστίας (Ο.Ε.Ε.) και Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας (Ο.Ε.Κ.), καθιερώνονται στην κοινή χρήση, σύμφωνα με τους σκοπούς του Ο.Α.Ε.Δ., όπως αυτοί επανακαθορίστηκαν με το άρθρο 25 του ν. 4144/2013 (Α' 88).

Η γενική αυτή καθιέρωση ισχύει αναδρομικά από την έναρξη ισχύος του ανωτέρω νόμου.

Από την αναδρομικότητα αυτή δεν θίγονται οι παραχωρήσεις ακινήτων κατά χρήση που έγιναν σε δημόσιους φορείς κατόπιν αποφάσεων του Δ.Σ. του Ο.Α.Ε.Δ. από την έναρξη ισχύος του ν. 4144/2013 μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου.

Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ο.Α.Ε.Δ. είναι δυνατόν η καθιέρωση του πρώτου εδαφίου του παρόντος άρθρου να εξειδικεύεται κατά περίπτωση.

Με όμοια απόφαση είναι δυνατόν να γίνεται από καθιέρωση ακινήτων του Οργανισμού και να ορίζεται η χρήση αυτών κατά περίπτωση.

6. Επιτρέπεται η παραχώρηση κατά χρήση ακινήτων ιδιοκτησίας του Ο.Α.Ε.Δ. σε Υπηρεσίες του Δημοσίου, σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Η παραχώρηση της χρήσης πραγματοποιείται με απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, μετά από γνώμη του Διοικητικού Συμβουλίου του Ο.Α.Ε.Δ..

Με την απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας καθορίζονται η διάρκεια της παραχώρησης της χρήσης, οι υποχρεώσεις του φορέα προς τον οποίο γίνεται η παραχώρηση, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με αυτήν.

Άρθρο 23

1. Μετά το τέλος της παρ. 2 του άρθρου 34 («Ρύθμιση θεμάτων αναδιάρθρωσης υπηρεσιών Υπουργείου Τουρισμού») του ν. 4305/2014 (Α' 237) προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Επίσης, μέχρι την ίδια ως άνω ημερομηνία του προηγούμενου εδαφίου ο Ε.Ο.Τ. παραμένει υπόχρεος για τη εξόφληση δαπανών των τεχνικών έργων από το Π.Δ.Ε., εφόσον οι εργασίες τους έχουν πιστοποιηθεί από την Διευθύνουσα Υπηρεσία των έργων μέχρι τις 29.10.2014.»

2. a. Η παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 4276/2014 (Α' 155) τροποποιείται ως εξής:

«1. Τα ξενοδοχεία κατατάσσονται σε πέντε (5) κατηγορίες αστέρων. Με απόφαση του Υπουργού Τουρισμού

καθορίζονται οι τεχνικές και λειτουργικές προδιαγραφές των κύριων ξενοδοχειακών καταλυμάτων, ο τρόπος και η διαδικασία κατάταξής τους, τα βαθμολογούμενα κριτήρια και κάθε άλλο σχετικό ζήτημα. Με την ίδια απόφαση καθορίζεται ο τρόπος, η διαδικασία και κάθε θέμα σχετικό με την κατάταξη των υφιστάμενων ξενοδοχείων στις νέες κατηγορίες αστέρων.»

β. Η παρ. 1 του άρθρου 50 του ν. 4276/2014 τροποποιείται ως εξής:

«1. Έως την έναρξη ισχύος της υπουργικής απόφασης που αναφέρεται στην παρ. 1 του άρθρου 5 ισχύουν οι διατάξεις του π.δ. 43/2002 (Α' 43).»

γ. Η παρ. 2 του άρθρου 51 του ν. 4276/2014 τροποποιείται ως εξής:

«2. Από την έναρξη ισχύος της υπουργικής απόφασης που αναφέρεται στην παρ. 1 του άρθρου 5 καταργείται το π.δ. 43/2002 (Α' 43).»

Άρθρο 24

1. Η περίπτωση θ' της παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 3199/2003 (Α' 280), όπως ισχύει, τροποποιείται ως εξής:

«θ) Παρακολουθεί τη λειτουργία των Διευθύνσεων Υδάτων των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, παρέχει σχετικές κατευθύνσεις και οδηγίες, ιδίως μέσω εγκυκλίων και διασφαλίζει την εφαρμογή τους.»

2. Στην παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 3199/2003 (Α' 280), όπως ισχύει, προστίθενται νέες περιπτώσεις ιγ', ιδ', ιε', ιστ' ως εξής:

«ιγ) Καταρτίζει και εισηγείται το Εθνικό Μητρώο Υδροληψιών για την καταγραφή των σημείων υδροληψίας και ενδεχομένων και των χρήσεων των υδάτων, όπως αυτές περιγράφονται στην παρ. 1 του άρθρου 10,

ιδ) παρέχει στις Διευθύνσεις Υδάτων των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων τεχνική και λειτουργική υποστήριξη για την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους,

ιε) υποστηρίζει και συνδράμει τις Διευθύνσεις Υδάτων των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων στη διαμόρφωση προγραμμάτων για τη χρηματοδότηση μέτρων και δράσεων για την προστασία και διαχείριση του υδάτινου περιβάλλοντος, κυρίως στο πλαίσιο εφαρμογής του ν. 3889/2010 (Α' 182),

ιστ) καθορίζει και εισηγείται την ιεράρχηση των προγραμμάτων χρηματοδότησης που καταρτίζονται από το Δημόσιο, για έργα αποκατάστασης, αναβάθμισης, προστασίας και διαχείρισης του υδάτινου περιβάλλοντος, ανάλογα με τη σπουδαιότητα και τον επείγοντα χαρακτήρα τους, στο πλαίσιο υλοποίησης της εθνικής πολιτικής για το υδάτινο περιβάλλον.»

3. Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 3199/2003 (Α' 280), όπως ισχύει, προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

«Όπου στον παρόντα νόμο αναφέρεται Περιφέρεια νοείται στο εξής Αποκεντρωμένη Διοίκηση και όπου αναφέρεται Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας νοείται στο εξής Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.»

4. Η παρ. 6 του άρθρου 5 του ν. 3199/2003 (Α' 280), όπως ισχύει, τροποποιείται ως εξής:

«6. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων, επιβάλλονται περιορισμοί ή άλλα μέτρα στη χρήση των υδάτων και την εκτέλεση

έργων αξιοποίησής τους προκειμένου να επιτυγχάνονται οι στόχοι του Σχεδίου Διαχείρισης που προβλέπεται στο άρθρο 7, όπως τροποποιήθηκε με το στοιχείο ζ' της παρ. 1 του πέμπτου άρθρου του ν. 4117/2013 και των Προγραμμάτων Μέτρων και Παρακολούθησης που προβλέπονται στο άρθρο 8.»

5. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 3199/2003 (Α' 280) αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«1. Οι χρήσεις υδάτων διακρίνονται κυρίως σε ύδρευση, άρδευση, βιομηχανική χρήση, ενεργειακή χρήση και χρήση για αναψυχή.»

6. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 3199/2003 (Α' 280) αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«Για την παροχή ύδατος, τη χρήση ύδατος και την εκτέλεση έργου αξιοποίησης υδατικών πόρων από φυσικό ή νομικό πρόσωπο του ιδιωτικού ή του δημόσιου τομέα, απαιτείται άδεια. Για την έκδοση άδειας χρήσης ύδατος ή εκτέλεσης έργου αξιοποίησης υδατικών πόρων πρέπει να τεκμηριώνεται η συμβατότητα και η σκοπιμότητα έκδοσής της, σύμφωνα με το οικείο Σχέδιο Διαχείρισης της Περιοχής Λεκανών Απορροής Ποταμών και το οικείο Πρόγραμμα Μέτρων.»

7. Η παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 3199/2003 (Α' 280) αντικαθίσταται ως εξής:

«2.1. Οι άδειες χρήσης ύδατος ή εκτέλεσης έργου αξιοποίησης υδατικών πόρων εκδίδονται από τον Γενικό Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης μετά από εισήγηση της αρμόδιας Διεύθυνσης Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Εσωτερικών, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, καθορίζονται οι κατηγορίες των αδειών, το περιεχόμενο του φακέλου αδειοδότησης και τα συνοδευτικά στοιχεία ανά κατηγορία, οι δικαιούχοι των αδειών, οι όροι και η ειδικότερη διαδικασία έκδοσης των αδειών, το περιεχόμενο των αδειών, η διάρκεια ισχύος τους και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

2.2. Με την ίδια ως άνω απόφαση καθορίζονται επιπλέον:

α) οι εξαιρέσεις συγκεκριμένων χρήσεων ή/και έργων αξιοποίησης υδατικών πόρων από το καθεστώς αδειοδότησης, με κριτήριο τουλάχιστον τη διασφάλιση της συμβατότητάς τους με τα οικεία σχέδια διαχείρισης, τη μη μεταβολή της απολύτημης ποσότητας και των ποιοτικών χαρακτηριστικών του ύδατος, καθώς και τη μη μεταβολή των τεχνικών χαρακτηριστικών του έργου,

β) οι όροι και η διαδικασία για την αντιμετώπιση περιστατικών ανωτέρας βίας, εκτάκτων ή/και απρόβλεπτων αναγκών,

γ) οι υφιστάμενες χρήσεις ύδατος, καθώς και η διαδικασία, οι όροι και η αποκλειστική προθεσμία για την αδειοδότηση όσων δεν διαθέτουν άδεια ή όσων η άδεια τους έχει λήξει,

δ) οι επί μέρους παραβάσεις με ανάλογη εξειδίκευση των προστίμων που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 13, η διαδικασία επιβολής τους, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

2.3. Για έργα αξιοποίησης υδατικών πόρων που υπάγονται σε καθεστώς περιβαλλοντικής αδειοδότησης, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, οι προβλεπόμενες απαιτήσεις για την έκδοση άδειας εκτέλεσης έργου ενσωματώνονται στην περιβαλλοντική άδεια. Με την

απόφαση της παραγράφου 2 καθορίζονται οι ειδικότεροι όροι και οι λεπτομέρειες για την εφαρμογή αυτής της διάταξης.

2.4. Σε περίπτωση συναρμοδιότητας περισσοτέρων Αποκεντρωμένων Διοικήσεων επί κοινής λεκάνης απορροής ποταμού, αρμόδιος για την έκδοση της άδειας χρήσης ύδατος ή εκτέλεσης έργου αξιοποίησης υδατικού πόρου είναι ο Γενικός Γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, στη δικαιοδοσία του οποίου υπάγεται το υπό αδειοδότηση σημείο υδροληψίας, μετά από σύμφωνη γνώμη των λοιπών συναρμόδιων Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στην απόφαση της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων που προβλέπεται στην παρ. 3 του άρθρου 5.»

8. Η παρ. 3 του άρθρου 11 του ν. 3199/2003 (Α' 280), όπως ισχύει, τροποποιείται ως εξής:

«3. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων, μπορεί να προβλέπεται η τήρηση πρόσθετων ή ειδικότερων προϋποθέσεων και η διενέργεια πρόσθετων ελέγχων, προκειμένου να εκδοθεί άδεια συγκεκριμένης χρήσης νερού ή και εκτέλεσης συγκεκριμένης κατηγορίας έργου, καθώς και η δυνατότητα επιβολής περιοριστικών μέτρων στις χρήσεις και τη λειτουργία έργων, σε συνδυασμό και με ειδικές περιστάσεις.»

9. Η παρ. 1 του άρθρου 13 του ν. 3199/2003 (Α' 280) τροποποιείται ως εξής:

«1. Σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα, καθώς και στους παραβάτες των όρων και των περιορισμών που καθορίζονται στις άδειες που προβλέπονται στο άρθρο 11, επιβάλλεται ως διοικητική κύρωση πρόστιμο από 100 ευρώ μέχρι 600.000 ευρώ.»

10. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 13 του ν. 3199/2003 (Α' 280) τροποποιείται ως εξής:

«2. Το πρόστιμο επιβάλλεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ύστερα από εισήγηση της αρμόδιας Διεύθυνσης Υδάτων της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Θέματα που αφορούν στη σύμπραξη των οργάνων των ΟΤΑ Α' και Β' βαθμού, για τη διενέργεια των αυτοψιών και των ελέγχων που αφορούν στη διαπίστωση των παραβάσεων, ρυθμίζονται, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του ν. 3852/2010 (Α' 87) και του ν. 4071/2012 (Α' 85) ή, σε κάθε άλλη περίπτωση, σύμφωνα με την παράγραφο 5.»

11. Μετά την παρ. 5 του άρθρου 13 του ν. 3199/2003 (Α' 280) προστίθεται νέα παράγραφος 6 ως εξής:

«6. Τα πρόστιμα που έχουν επιβληθεί, σύμφωνα με το παρόν άρθρο, καταβάλλονται σε ειδικό λογαριασμό υπέρ του Πράσινου Ταμείου που έχει συσταθεί με το ν. 3889/2010 (Α' 182) και διατίθενται για έργα και δράσεις που αποσκοπούν στην αποκατάσταση, αναβάθμιση, προστασία και διαχείριση του υδάτινου περιβάλλοντος.»

12. Μετά την παρ. 1 του άρθρου 16 του ν. 3199/2003 (Α' 280) προστίθεται νέα παράγραφος 2 ως εξής:

«2. Μετά την έγκριση των Σχεδίων Διαχείρισης παύουν να ισχύουν οι μέχρι τότε κανονιστικές πράξεις που ρυθμίζουν το ίδιο αντικείμενο με αυτό της παρ. 3 του άρθρου 11.»

13. Οι παράγραφοι 2, 3 και 4 του άρθρου 16 του ν. 3199/2003 (Α' 280) καταργούνται.

Άρθρο 25 Ρυθμίσεις θεμάτων Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Παράγραφος 1

Ομάδες Παραγωγών - Οργανώσεις Παραγωγών

1. α) Οι Ομάδες παραγωγών αποτελούν αυτοτελείς νομικές οντότητες με πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα. Συγκροτούνται με πρωτοβουλία παραγωγών ομοειδών προϊόντων που συμφωνούν στην από κοινού προώθηση τουλάχιστον του 90% της παραγωγής τους και συνεργάζονται προκειμένου να δημιουργήσουν υποδομή για τη συγκέντρωση ή/και την προώθηση της παραγωγής τους.

β) Οι ομάδες παραγωγών επιδιώκουν συγκεκριμένο σκοπό, ο οποίος μπορεί να περιλαμβάνει έναν ή περισσότερους από τους ακόλουθους στόχους:

α) την ασφάλιση του προγραμματισμού της παραγωγής και της προσαρμογής της στη ζήτηση, ιδίως από άποψη ποιότητας και ποσότητας,

ββ) τη συγκέντρωση της προσφοράς και τη διάθεση στην αγορά των προϊόντων που παράγονται από τα μέλη τους και

γγ) τη βελτιστοποίηση του κόστους παραγωγής και τη σταθεροποίηση των τιμών παραγωγού.

2. Οι οργανώσεις παραγωγών αποτελούν αυτοτελείς νομικές οντότητες ή σαφώς οριζόμενα μέρη αυτών με πλήρη δικαιοπρακτική ικανότητα, λειτουργούν σύμφωνα με την περίπτωση γ' της παρ. 2 του άρθρου 153 του Κανονισμού 1308/2013, συγκροτούνται με πρωτοβουλία παραγωγών ή/και ομάδων παραγωγών των τομέων του άρθρου 1 παρ. 2 του ιδίου ως άνω Κανονισμού και επιδιώκουν συγκεκριμένο σκοπό, ο οποίος μπορεί να περιλαμβάνει τουλάχιστον έναν από τους στόχους της περίπτωσης γ' της παρ. 1 του άρθρου 152 του Κανονισμού 1308/2013. Οι οργανώσεις παραγωγών στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων συγκροτούνται με πρωτοβουλία των παραγωγών και επιδιώκουν έναν ή περισσότερους από τους στόχους της περίπτωσης β' της παρ. 3 του άρθρου 152 του Κανονισμού 1308/2013. Οι οργανώσεις παραγωγών στον τομέα των οπωροκηπευτικών λειτουργούν, σύμφωνα με το άρθρο 160 του Κανονισμού 1308/2013.

3. Οι Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις (ΑΣΟ) ή τα σαφώς οριζόμενα μέρη αυτών μπορούν να λειτουργούν και ως ομάδες ή/και οργανώσεις παραγωγών με ξεχωριστή διαχείριση. Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ρυθμίζεται κάθε σχετικό θέμα που αφορά την ξεχωριστή διαχείριση της παρούσας παραγράφου (λογιστικής ή/και διοικητικής).

4. α) Με την επιφύλαξη της παρ. 3 του άρθρου 153 του Κανονισμού 1308/2013 για τον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων, το καταστατικό της ομάδας ή/και της οργανώσης παραγωγών καθορίζει για τους παραγωγούς που είναι μέλη της τις υποχρεώσεις της παρ. 1 του άρθρου 153 του Κανονισμού 1308/2013, καθώς και το ποσοστό της παραγωγής που θα διαθέτουν στο εμπόριο μέσω της ομάδας ή/και της οργανώσης.

β) Με την επιφύλαξη της παρ. 3 του άρθρου 153 του Κανονισμού 1308/2013, το καταστατικό των ομάδων ή/και οργανώσεων παραγωγών προβλέπει επίσης τα οριζόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 153 του Κανονισμού 1308/2014.

γ) Το καταστατικό υποβάλλεται στην αρμόδια αρχή αναγνώρισης μαζί με την αίτηση αναγνώρισης υπογεγραμμένο από όλα τα μέλη της ομάδας ή/και της οργάνωσης παραγωγών με τα στοιχεία της ταυτότητας και τους Αριθμούς Φορολογικών τους Μητρώων (ΑΦΜ).

5. Η αναγνώριση των ομάδων ή/και των οργανώσεων παραγωγών των τομέων του άρθρου 1 παρ. 2 του Κανονισμού 1308/2013 πραγματοποιείται μετά από αίτησή τους, αν αυτές συμμορφώνονται με τις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου, καθώς και με την παρ. 1 του άρθρου 154 του ίδιου ως άνω Κανονισμού. Η αναγνώριση των ομάδων ή/και των οργανώσεων παραγωγών στον τομέα του γάλακτος και των γαλακτοκομικών προϊόντων πραγματοποιείται μετά από αίτησή τους, αν αυτές συμμορφώνονται με το άρθρο 161 του Κανονισμού 1308/2013.

6. α) Οι ομάδες και οι οργανώσεις παραγωγών εγγράφονται σε Μητρώο ομάδων και οργανώσεων παραγωγών που τηρούν οι αρμόδιες αρχές.

β) Όσες ομάδες ή/και οργανώσεις παραγωγών είναι αναγνωρισμένες και λειτουργούν κατά τη δημοσίευση του παρόντος άρθρου συνεχίζουν να λειτουργούν μέχρι την έναρξη ισχύος των υπουργικών αποφάσεων της παρ. 9 και την ολοκλήρωση των εγκεκριμένων επιχειρησιακών τους προγραμμάτων.

γ) Από τις ομάδες ή/και οργανώσεις παραγωγών, οι οποίες για τρία (3) συνεχόμενα έτη δεν εμφανίσουν καμία δραστηριότητα ή δεν υποβάλουν την τακτική ετήσια δήλωση ανακαλείται η αναγνώρισή τους και διαγράφονται από τα τηρούμενα Μητρώα.

7. α) Η αναγνώριση των ενώσεων οργανώσεων παραγωγών των τομέων του άρθρου 1 παρ. 2 του Κανονισμού 1308/2013 που συγκροτούνται με πρωτοβουλία αναγνωρισμένων οργανώσεων παραγωγών, πραγματοποιείται μετά από αίτησή τους που υποβάλλεται στις αρμόδιες αρχές.

β) Οι ενώσεις οργανώσεων παραγωγών μπορούν να ασκούν οποιαδήποτε από τις δραστηριότητες ή τις λειτουργίες μίας οργάνωσης παραγωγών, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 156 του Κανονισμού 1308/2013.

8. Μία αναγνωρισμένη ομάδα ή οργάνωση παραγωγών ή μία αναγνωρισμένη ένωση οργανώσεων παραγωγών στους τομείς που προσδιορίζονται από την Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 173 παρ. 1 περίπτωση στ' του Κανονισμού 1308/2013, δύναται να αναθέτει σε εξωτερικούς υπεργολάβους οποιαδήποτε από τις δραστηριότητές της, εκτός της παραγωγής, μεταξύ άλλων σε θυγατρικές, υπό την προϋπόθεση ότι η ομάδα ή οργάνωση παραγωγών ή η ένωση οργανώσεων παραγωγών παραμένει υπεύθυνη για την εξασφάλιση της άσκησης της δραστηριότητας που ανέθεσε σε εξωτερικούς υπεργολάβους και για το συνολικό διαχειριστικό έλεγχο και την εποπτεία της εμπορικής συμφωνίας για την άσκηση της δραστηριότητας.

9. Με αποφάσεις του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων:

α) Καθορίζεται ανά τομέα ο ελάχιστος αριθμός των μελών των ομάδων ή/και των οργανώσεων παραγωγών και/ή η ελάχιστη ποσότητα που καλύπτουν ή η αξία της εμπορεύσιμης παραγωγής στην περιοχή δραστηριότητάς τους.

β) Καθορίζονται η αρμόδια αρχή αναγνώρισης των ομάδων παραγωγών ή/και οργανώσεων παραγωγών, η διαδικασία αναγνώρισης και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, η τήρηση, η εγγραφή, η επανεγγραφή και η διαγραφή τους από το Μητρώο, ο τύπος και το ακριβές περιεχόμενο των τακτικών ετήσιων δηλώσεων, τα έγγραφα και τα δικαιολογητικά που επισυνάπτονται σε αυτές, η διαδικασία συμβατικής ή ηλεκτρονικής υποβολής και καταχώρισης των δηλώσεων αυτών, καθώς και κάθε σχετικό θέμα για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

γ) Μπορεί να καθορίζεται ανά τομέα η διενέργεια ελέγχων στις αναγνωρισμένες ομάδες ή/και οργανώσεις παραγωγών, τα αρμόδια όργανα και η διαδικασία ελέγχου και να θεσπίζονται οι κυρώσεις που επιβάλλονται σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου και των άρθρων 152 έως και 156 του Κανονισμού 1308/2013, καθώς και κάθε σχετικό θέμα.

δ) Μπορεί να αντικαθίσταται, να καταργείται ή να τροποποιείται κάθε ισχύουσα διάταξη κανονιστικής πράξης, σχετική με την αναγνώριση των ομάδων ή/και οργανώσεων παραγωγών.

10. α) Μέλη ομάδων ή/και οργανώσεων παραγωγών οι οποίες έχουν αναγνωρισθεί πριν από την 1η Ιανουαρίου 2015 βάσει του εθνικού δικαίου και έχουν σε εξέλιξη ή έχουν υποβάλει επιχειρησιακό σχέδιο χρηματοδοτούμενο από τον 1ο πυλώνα δεν έχουν τη δυνατότητα να συστήσουν νέες ομάδες ή οργανώσεις παραγωγών που θα χρηματοδοτηθούν από το 2ο πυλώνα.

β) Μέχρι την έκδοση των κανονιστικών πράξεων, για τις οποίες χορηγείται εξουσιοδότηση με την παρούσα παράγραφο εξακολουθεί να ισχύει η κείμενη νομοθεσία και οι κανονιστικές πράξεις που έχουν εκδοθεί βάσει αυτής.

Παράγραφος 2

Τροποποίηση του ν. 4264/2014 (Α' 118)

1. Μετά το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 60 του ν. 4264/2014 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Για τη σύνταξη των προσωρινών διαχειριστικών σχεδίων εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 103 του ν.δ. 86/1969, όπως ισχύει.»

2. Μετά την παρ. 2 του άρθρου 60 του ν. 4264/2014 προστίθεται παράγραφος 2α ως εξής:

«2.a. Η δαπάνη για την εκπόνηση και την υλοποίηση - εφαρμογή των προσωρινών και οριστικών διαχειριστικών σχεδίων βάσκησης, για τους δημοσίου χαρακτήρα βοσκότοπους μπορεί να καλύπτεται από τις πιστώσεις του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας ή/και άλλες πηγές.

Με δαπάνες του Ταμείου Γεωργίας και Κτηνοτροφίας δύναται να καλυφθεί το κόστος υλοποίησης πιλοτικών ερευνητικών προγραμμάτων, συνολικού ύψους μέχρι 70.000 ευρώ ανά πρόγραμμα. Τα αποτελέσματα μπορούν να αξιοποιηθούν ως πρότυπο μεθοδολογίας για την εκτίμηση της βοσκοϊκανότητας και τη διερεύνηση άλλων παραμέτρων που αφορούν στην ορθή διαχείριση των βοσκότοπων, με σκοπό να αξιοποιηθούν κατά τη σύνταξη και εφαρμογή των οριστικών διαχειριστικών σχεδίων βάσκησης. Εφόσον υπάρχουν διαθέσιμοι πόροι, με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων τα παραπάνω προγράμματα ανατίθενται σε εκπαιδευτικά ή ερευνητικά ιδρύματα ή ιδιωτικούς φορείς που διαθέτουν ανάλογη εμπειρία, υλικοτεχνική υποδομή

και τεχνογνωσία, ύστερα από υποβολή τεκμηριωμένης πρότασης στην αρμόδια Διεύθυνση του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και αξιολόγησή της από αυτήν.»

Παράγραφος 3

Τροποποίηση του ν.δ. 86/1969 (Α' 7)

1. Το πρώτο και δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 103 του ν.δ. 86/1969 αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Βοσκότοποι είναι οι εκτάσεις, στις οποίες αναπτύσσεται αυτοφυής ή μη βλάστηση, ποώδης, φρυγανική ή ξυλώδης με θαμνώδη ή αραιά δενδρώδη μορφή ή και μικτή, οι οποίες δύναται να χρησιμοποιηθούν για βόσκηση αγροτικών ζώων.

Οι βοσκότοποι μπορεί να εκτείνονται σε υδάτινες παραλίμνιες ή παραποτάμιες λιβαδικές εκτάσεις στις οποίες αναπτύσσεται υδροχαρής βλάστηση ή/και καλαμιώνες, κατάλληλα για τις ανάγκες της βουβαλοτροφίας. Βοσκότοποι δημόσιου χαρακτήρα είναι βοσκότοποι, οι οποίοι ανήκουν στην κυριότητα του Δημοσίου ή οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης 1ου ή 2ου βαθμού και διατίθενται προς δημόσια χρήση, σύμφωνα με τους δρους και τις προϋποθέσεις του παρόντος νόμου.

Για τις ανάγκες εφαρμογής κοινοτικών και εθνικών προγραμμάτων, για τους βοσκότοπους δημόσιου χαρακτήρα δημιουργείται θεματικός χάρτης στο Σύστημα Αναγνώρισης Αγροτεμαχίων (LPIS-GIS), ο οποίος εγκρίνεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και αναθεωρείται κάθε τρία (3) έτη με νέες εικόνες (δορυφορικές ή με τη χρήση άλλων τεχνικών μέσων).»

2. Η παρ. 3 του άρθρου 103 του ν.δ. 86/1969 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζονται οι διαδικασίες, τα κριτήρια επιλεξιμότητας, η πυκνότητα βόσκησης ανά γεωγραφικό διαμέρισμα, οι όροι, οι προϋποθέσεις και κάθε σχετικό θέμα για την κατανομή των δημόσιου χαρακτήρα βοσκότόπων στους κτηνοτρόφους της χώρας, για τις ανάγκες εφαρμογής ενωσιακών και εθνικών προγραμμάτων.»

3. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 103 του ν.δ. 86/1969 οι λέξεις «Το ανωτέρω σχέδιο συντάσσεται για μεν τις ιδιωτικές εκτάσεις μερίμνη των ιδιοκτητών τους, για δε τις δημόσιες μερίμνη των οικείων κτηνοτροφικών οργανώσεων», αντικαθίστανται από τις λέξεις «Το ανωτέρω σχέδιο συντάσσεται για μεν τους ιδιωτικούς βοσκότοπους με μέριμνα των ιδιοκτητών τους, για δε τους δημόσιου χαρακτήρα βοσκότοπους με μέριμνα των οικείων κτηνοτροφικών οργανώσεων».»

4. Η παρ. 6 του άρθρου 103 του ν.δ. 86/1969 αντικαθίσταται ως εξής:

«6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζονται το ύψος του τιμήματος, οι όροι, οι κυρώσεις και τα αρμόδια όργανα επιβολής τους που αφορούν το δικαίωμα χρήσης της βοσκής, καθώς και κάθε σχετικό θέμα. Το ανωτέρω τίμημα κατατίθεται υπέρ του δήμου στη διοικητική περιφέρεια του οποίου ασκείται η βόσκηση και σε σχετικό λογαριασμό του, με την υποχρέωση διάθεσής του αποκλειστικά για τη συντήρηση και την κατασκευή έργων υποδομής του

βοσκότοπου. Οι αποκατεστημένοι κτηνοτρόφοι εξαιρούνται από την εφαρμογή της διάταξης αυτής.»

Άρθρο 26

Αρχείο Διαφύλαξης Κινηματογραφικής Κληρονομιάς

Το άρθρο 34 του ν. 3905/2010 (Α' 219) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Το ίδρυμα «Αρχεία Ταινιών Ελλάδος-Ταινιοθήκη της Ελλάδος», που συστάθηκε με το β.δ. 105/1963 (Α' 20), αναγνωρίζεται ως επίσημος φορέας διαφύλαξης κινηματογραφικής κληρονομιάς.

2. Το ίδρυμα «Αρχεία Ταινιών Ελλάδος-Ταινιοθήκη της Ελλάδος» τηρεί αρχείο διαφύλαξης κινηματογραφικής κληρονομιάς με σκοπό τη συστηματική συλλογή, καταλογογράφηση/αρχειοθέτηση, διατήρηση, συντήρηση, αποκατάσταση, αξιοποίηση, ψηφιοποίηση υλικού κινούμενης εικόνας και ιδίως κινηματογραφικών έργων και την πρόσβαση σε αυτά για παιδαγωγικές, πολιτιστικές, ερευνητικές ή άλλες παρεμφερείς μη εμπορικές χρήσεις με σεβασμό στα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και στα συγγενικά δικαιώματα.

3. Το αρχείο διαφύλαξης κινηματογραφικής κληρονομιάς του ιδρύματος «Αρχεία Ταινιών Ελλάδος-Ταινιοθήκη της Ελλάδος» αποτελείται από:

α) τα αντίτυπα κινηματογραφικών έργων, καθώς και άλλου πρωτότυπου υλικού φορέα ταινίας που παραδίδονται στο ίδρυμα, όπως ορίζεται στην παράγραφο 5 του παρόντος άρθρου,

β) τα αντίτυπα κινηματογραφικών έργων, καθώς και άλλου πρωτότυπου υλικού φορέα ταινίας που παραδίθηκαν στο ίδρυμα κατ' εφαρμογήν του άρθρου 27 παρ. 8 του ν. 1597/1986.

4. Το αρχείο διαφύλαξης κινηματογραφικής κληρονομιάς συμπληρώνεται από την ίδια κινηματογραφική συλλογή του ιδρύματος, η οποία διέπεται από το β.δ. 105/1963 και τις σχετικές αποφάσεις των οργάνων διοίκησης του ιδρύματος. Με απόφαση του Δ.Σ. του ιδρύματος, είναι δυνατή η υπαγωγή της ίδιας κινηματογραφικής συλλογής του ιδρύματος στις διατάξεις του παρόντος νόμου και τις κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδοθέσμενες κανονιστικές αποφάσεις.

5. Ο παραγώγος κινηματογραφικών έργων και κάθε άλλος νόμιμος δικαιούχος πρωτότυπου υλικού φορέα ταινίας που πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 3 του ν. 3905/2010 (Α' 219) υποχρεούται να παραδώσει στο ίδρυμα «Αρχεία Ταινιών Ελλάδος-Ταινιοθήκη της Ελλάδος» ένα τουλάχιστον αντίτυπο σε ψηφιακή μορφή ή σε φιλμ με δαπάνες του ιδρύματος. Αν ο παραγώγος δεν παραδώσει το αντίτυπο του κινηματογραφικού έργου στερείται του δικαιώματος ένταξης στα μέτρα ενίσχυσης των άρθρων 5 έως 7 του ν. 3905/2010. Η παράδοση του αντίτυπου δεν συνεπάγεται τη μεταβίβαση των ηθικών και περιουσιακών δικαιωμάτων των δικαιούχων του έργου.

6. Το δημιουργούμενο κατ' εφαρμογήν του παρόντος Αρχείο δεν συμπεριλαμβάνεται στην περιουσία του ιδρύματος αλλά ανήκει στο Ελληνικό Δημόσιο με σκοπό τη διαφύλαξη της πολιτιστικής κινηματογραφικής κληρονομιάς. Σε περίπτωση διάλυσης του ιδρύματος «Αρχεία Ταινιών Ελλάδος- Ταινιοθήκη της Ελλάδος», το Αρχείο περιέρχεται στο Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού αυτοδικαίως.

7. Με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού καθορίζονται:

α) η διαδικασία, οι προϋποθέσεις, οι τεχνικές προδιαγραφές της κατάθεσης αντιτύπων ταινιών στο αρχείο, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια,

β) οι υποχρεώσεις του ίδρυματος «Αρχεία Ταινιών Ελλάδος-Ταινιοθήκη της Ελλάδος» όσον αφορά τη συστηματική συλλογή, καταλογογράφηση- αρχειοθέτηση, διατήρηση, συντήρηση, αποκατάσταση, αξιοποίηση και ψηφιοποίηση του υλικού του αρχείου, καθώς και

γ) οι όροι για τη διάθεση του υλικού για παιδαγωγικές, πολιτιστικές, ερευνητικές ή άλλες παρεμφερείς μη εμπορικές χρήσεις, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία περί προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας και τα συγγενικά δικαιώματα.

8. Με την ίδια απόφαση δύνανται να καθορίζονται οι όροι και προϋποθέσεις για την αναπαραγωγή και χρήση των κινηματογραφικών έργων, καθώς και του λοιπού υλικού του κινηματογραφικού αρχείου, και για άλλους μη κερδοσκοπικούς ή και εμπορικούς σκοπούς, εφόσον υπάρχει έγγραφη συναίνεση του νομίμου δικαιούχου του έργου και δεν δημιουργείται κίνδυνος για τη διαφύλαξη, διατήρηση και συντήρηση του υλικού.

9. Εκτός από επιχορήγηση που προβλέπεται στο άρθρο 1 παρ. 2 του ν.δ. 1338 της 3/5.2.1973 «περί ρυθμίσεως θεμάτων τινών αφορώντων εις το ίδρυμα «Αρχεία ταινιών της Ελλάδος»» (Α' 31) για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών του ίδρυματος, καταβάλλεται σε αυτό ετήσια τακτική επιχορήγηση από το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού για την κάλυψη των δαπανών συλλογής, καταλογογράφησης, αρχειοθέτησης, διατήρησης, συντήρησης, αποκατάστασης, αξιοποίησης, ψηφιοποίησης και πρόσβασης στο αρχείο διαφύλαξης κινηματογραφικής κληρονομιάς. Για τον προσδιορισμό του ύψους αυτής της επιχορήγησης λαμβάνονται υπόψη οι συνολικές ανάγκες του ίδρυματος για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του ως επίσημου φορέα διαφύλαξης κινηματογραφικής κληρονομιάς.

10. Το ίδρυμα «Αρχεία Ταινιών Ελλάδος-Ταινιοθήκη της Ελλάδος» υπάγεται στην εποπτεία του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, όπως ήδη προβλέπεται στο άρθρο 1 του ν.δ. 1338 της 3/5.2.1973. Η εποπτεία συμπεριλαμβάνει την έγκριση του προϋπολογισμού και απολογισμού του ίδρυματος. Για τους σκοπούς της ως άνω εποπτείας το ίδρυμα «Αρχεία Ταινιών Ελλάδος - Ταινιοθήκη της Ελλάδος» υποχρεούται να υποβάλει προς το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού αναλυτικό προϋπολογισμό μέχρι την 30ή Νοεμβρίου κάθε έτους για το εκάστοτε επόμενο έτος και αναλυτικό απολογισμό (οικονομικό και καλλιτεχνικό) για το εκάστοτε προηγούμενο έτος μέχρι την 31η Μαρτίου. Ο Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού παραγγέλλει οποτεδήποτε έκτακτο οικονομικό έλεγχο που διενεργεί το Ελεγκτικό Συνέδριο ή το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Οικονομικών. Επίσης, ο Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού παραγγέλλει οποτεδήποτε έλεγχο σχετικά με την τήρηση των όρων αρχειοθέτησης, διατήρησης, συντήρησης, αποκατάστασης, αξιοποίησης, ψηφιοποίησης και πρόσβασης των αντιτύπων κινηματογραφικών έργων που παραδίδονται στο ίδρυμα, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 5 του παρόντος.»

Άρθρο 27

Προστίθεται δεύτερο εδάφιο στην παρ. 11 του άρθρου 17 του ν. 4071/2012 ως εξής:

«Το νομικό πρόσωπο ή ο φορέας στον οποίο έχουν ανατεθεί οι ως άνω αρμοδιότητες ΦΟΔΣΑ έχει επίσης και τις αρμοδιότητες καθορισμού των εισφορών και τελών των οικείων δήμων και της είσπραξής τους και εν γένει τις αρμοδιότητες και ευχέρειες των ΦΟΔΣΑ εκ των άρθρων 17 του ν. 4071/2012 και 9 του ν. 3854/2010, όπως ισχύουν, στο μέτρο που οι εισφορές, τα τέλη και οι αρμοδιότητες αυτές συνδέονται με την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του από τη σύμβαση σύμπραξης.»

Άρθρο 28

Η περίπτωση γ' της παρ. 2 του άρθρου 9 του ν. 3854/2010, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 17 του ν. 4071/2012, αντικαθίσταται ως εξής:

«γ. Στις περιπτώσεις που οι ΦΟΔΣΑ συνάπτουν συμβάσεις σύμπραξης βάσει του άρθρου 17 του ν. 3389/2005 (γ1) ασκούν την αρμοδιότητα της παρ. 1α του άρθρου 17 του ν. 4071/2012, ώστε οι ετήσιες εισφορές των δήμων να ορίζονται σε ύψος που εξασφαλίζει την εκπλήρωση των οικονομικών υποχρεώσεων του ΦΟΔΣΑ από τη σύμβαση σύμπραξης και να υπολογίζονται κατ' ελάχιστο με τιμή ανά τόνο αποβλήτων ίση προς την αντίστοιχη τιμή της σύμβασης σύμπραξης,

(γ2) για όλη τη διάρκεια της σύμβασης σύμπραξης, κατά παρέκκλιση των οριζόμενων στην παράγραφο 2β του παρόντος άρθρου, θα γνωστοποιεί εγγράφως, τον προηγούμενο μήνα πριν την έναρξη κάθε ημερολογιακού εξαμήνου της σύμβασης σύμπραξης, προς τους παρόχους ηλεκτρικής ενέργειας ή και άλλα πρόσωπα στα οποία έχει τυχόν ανατεθεί με νόμο ή σύμβαση ή είσπραξη των ανταποδοτικών τελών για λογαριασμό των δήμων το ποσό της ετήσιας εισφοράς κάθε δήμου προς τον ΦΟΔΣΑ που προορίζεται για την εξυπηρέτηση των οικονομικών υποχρεώσεων της σύμβασης σύμπραξης και τα πρόσωπα αυτά θα υποχρεούνται να το αποδίδουν απευθείας στον ΦΟΔΣΑ κατά προτεραιότητα, πριν την απόδοση στον οικείο δήμο οποιουδήποτε ποσού έναντι εισπραχθέντων ανταποδοτικών τελών.

Για το ποσό της ετήσιας εισφοράς, που δεν αφορά την εξυπηρέτηση των οικονομικών υποχρεώσεων της σύμβασης σύμπραξης, ισχύουν τα οριζόμενα στην παράγραφο 2(β) του παρόντος άρθρου.

(γ3) Τα ποσά του προηγούμενου εδαφίου, θα κατατίθενται σε ειδικό λογαριασμό του ΦΟΔΣΑ, ο οποίος θα εξυπηρετεί αποκλειστικά τις οικονομικές υποχρεώσεις του ΦΟΔΣΑ από τη σύμβαση σύμπραξης.

(γ4) Οι ΦΟΔΣΑ επιτρέπεται να συστήνουν υπέρ των δανειστών της εταιρίας ειδικού σκοπού της σύμβασης σύμπραξης εξασφάλιση επί του λογαριασμού του προηγούμενου εδαφίου και να εκχωρούν τα έσοδα που προέρχονται από τις εισφορές των μελών τους ή τα τέλη παροχής των υπηρεσιών τους, για την ασφάλεια των συμβάσεων αυτών.»

Άρθρο 29

Στο άρθρο 33 του ν. 4269/2014 προστίθεται παράγραφος 12 ως εξής:

«12. Από τη δημοσίευση του παρόντος στα οικόπεδα που βρίσκονται σε περιοχές του άρθρου 8 του από 23.2.1987 προεδρικού διατάγματος (Δ' 166) και έχουν

ορισθεί χρήσεις με προεδρικά διατάγματα, που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση του νομοθετικού διατάγματος της 17.7.1923 και του άρθρου 4 παρ. 1 του ν. 1577/1985, ως ισχύει, επιτρέπονται και οι χρήσεις με στοιχείο 1.8 του άρθρου 19 του παρόντος.»

Άρθρο 30

Πριν από τον πίνακα Β' της υποπερίπτωσης α' της περίπτωσης 1 της υποπαραγράφου ΙΓ1 της παραγράφου ΙΓ του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (Α' 85) προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

«Ειδικά, για τους φωτοβολταϊκούς σταθμούς που εμπίπτουν στις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 20 του ν. 4203/2013, οι τιμές που εφαρμόζονται για την εκτέλεση των συμβάσεων πώλησης αναπροσαρμόζονται, από την έναρξη ισχύος του παρόντος, στις τιμές που αντιστοιχούν στο τέταρτο τρίμηνο του 2012 («Δ Τριμ. 2012») του πίνακα Α' της παρούσας υποπερίπτωσης α'».

Άρθρο 31

Παραχώρηση χρήσης έκτασης στο Δήμο Γλυφάδας για ίδρυση κοιμητηρίου

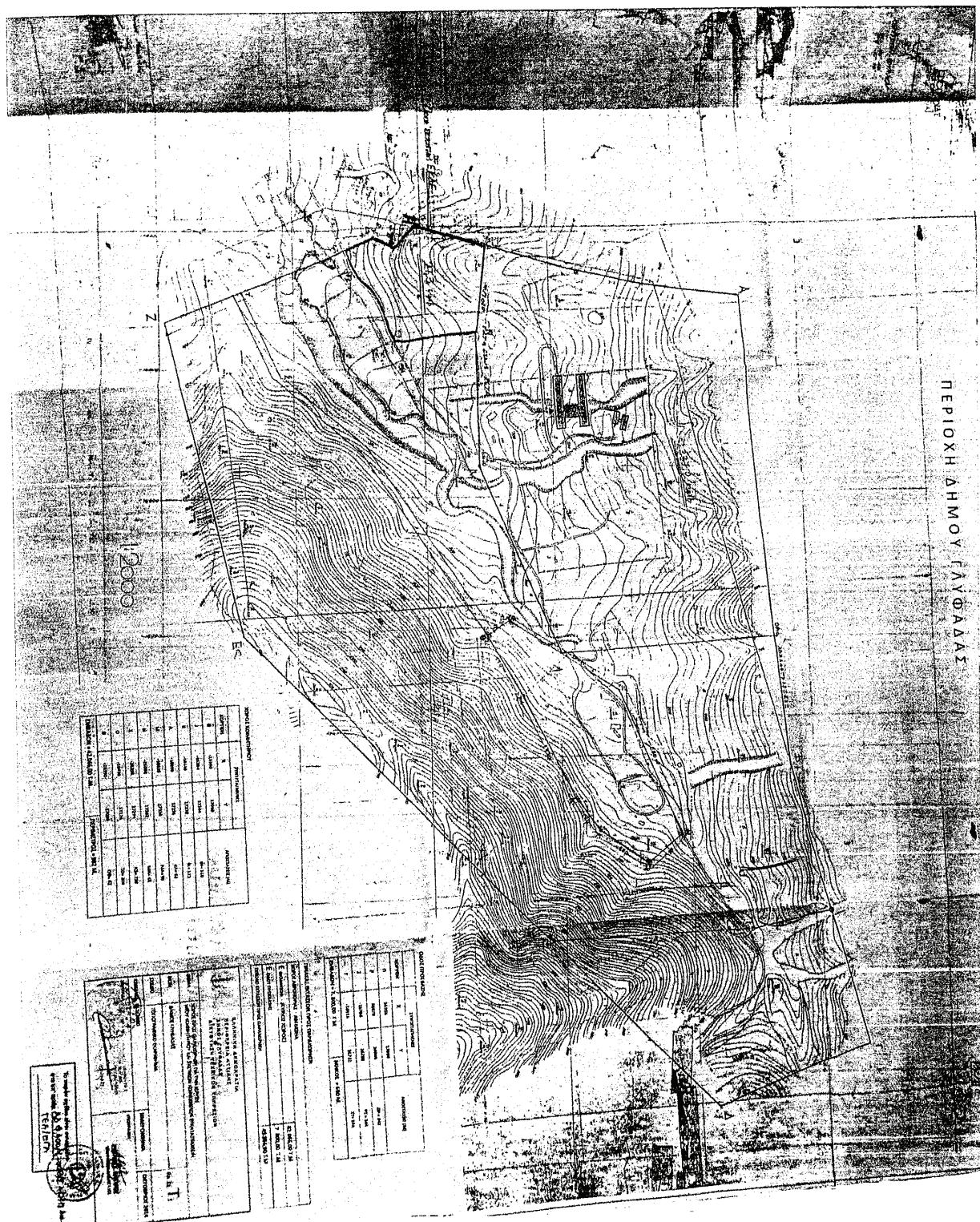
1. Παραχωρείται άνευ ανταλλάγματος στο Δήμο Γλυφάδας η χρήση εδαφικού τμήματος εμβαδού 42.066 τ.μ., που χρησιμοποιείται από την Πολεμική Αεροπορία, εμφαινομένου με τα κεφαλαία αλφαριθμητικά στοιχεία ΘΚΛΜΝΞΟΘ στο τοπογραφικό διάγραμμα του Παρατήματος I, προκειμένου εντός αυτού να εγκατασταθεί δημοτικό κοιμητήριο, καθώς και εδαφικού τμήματος εμβαδού 7.200 τ.μ., που χρησιμοποιείται από την Πολεμική Αεροπορία, εμφαινομένου με τα κεφαλαία αλφαριθμητικά στοιχεία ΤΣΡΠΘΤ στο ίδιο τοπογραφικό διάγραμμα,

προκειμένου να δημιουργηθεί σε αυτό οδός πρόσβασης στο υπό ίδρυση κοιμητήριο. Ο Δήμος Γλυφάδας αναλαμβάνει την υποχρέωση να κατασκευάσει με δικές του δαπάνες, νέα περιμετρική οδό, με φωτισμό και περιτοίχιση-περιφραξη, ώστε να εξασφαλιστεί η ανεξάρτητη πρόσβαση στο νέο δημοτικό κοιμητήριο, καθώς και τα απαιτούμενα υδραυλικά έργα για την απορροή των όμβριων υδάτων του υπό ίδρυση κοιμητηρίου.

2. Τμήμα του κοιμητηρίου, το οποίο θα καθοριστεί κατά τη σύνταξη της μελέτης, θα διατίθεται για την αποκλειστική εξυπηρέτηση των στελεχών και των αποστράτων των Ενόπλων Δυνάμεων, καθώς και των οικογενειών αυτών.

3. Η κατασκευή του ως άνω κοιμητηρίου υπάγεται στην έννοια των στρατιωτικών έργων και εγκαταστάσεων και η εγκατάσταση-λειτουργία του θα υλοποιηθεί κατά παρέκκλιση από τις ισχύουσες χρήσεις γης και τους όρους δόμησης της περιοχής (ΓΠΣ, ΖΟΕ κ.λπ.), καθώς και από τις λοιπές περιοριστικές της δόμησης διατάξεις. Η μελέτη για την κατασκευή του κοιμητηρίου συντάσσεται από τις τεχνικές υπηρεσίες του Δήμου Γλυφάδας και εγκρίνεται από τις τεχνικές υπηρεσίες του Γενικού Επιτελείου Αεροπορίας κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις της παρ. 1 της υπ' αριθμ. 26229/1123/1987 (Δ' 749) κοινής υπουργικής απόφασης των Υπουργών Εθνικής Αμυνας και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, ενώ το κόστος και η επίβλεψη της κατασκευής του θα αναληφθεί εξ ολοκλήρου από το Δήμο Γλυφάδας. Με την ίδια ως άνω διαδικασία θα συνυποβληθεί προς έγκριση μελέτη οικολογικής αξιολόγησης, από την οποία θα προκύπτει ότι η χρήση κοιμητηρίου δεν είναι επιβαρυντική σε σχέση με την ήδη υφιστάμενη χρήση.

ПАРАРТНІМА I

Άρθρο 32

1. Το εδάφιο α' της παρ. 1 του άρθρου 7 του ν. 3603/2007, ως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«α. Μία (1) ημέρα πριν από τη διενέργεια των βουλευτικών εκλογών και έως τη 19η ώρα της ημέρας της ψηφοφορίας, απαγορεύεται η δημοσιοποίηση δημοσκοπήσεων για την πρόθεση ψήφου των εκλογέων και η καθ' οιονδήποτε τρόπο μετάδοση αποτελεσμάτων των δημοσκοπήσεων, καθώς και η καθ' οιονδήποτε τρόπο μετάδοση και αναμετάδοσή τους από τα μέσα ενημέρωσης, με οποιονδήποτε τρόπο και αν διανέμονται ή εκπέμπουν.»

2. Το εδάφιο β' της παρ. 1 του άρθρου 7 του ν. 3603/2007, ως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«β. Με την επιφύλαξη του προηγούμενου εδαφίου, μία (1) ημέρα πριν από τη διενέργεια των βουλευτικών εκλογών και μέχρι τη 19η ώρα της ημέρας της ψηφοφορίας, απαγορεύεται στους δημόσιους και ιδιωτικούς ραδιοφωνικούς και τηλεοπτικούς σταθμούς ελεύθερης λήψης, στους φορείς παροχής συνδρομητικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών, σε κάθε είδους εσφημερίδα και περιοδικό, καθώς και στα πολιτικά κόμματα και στους υποψήφιους, η καθ' οιονδήποτε τρόπο δημοσιοποίηση ή μετάδοση ή αναμετάδοση οποιασδήποτε έρευνας γνώμης, με οποιονδήποτε τρόπο και αν διενεργείται, σχετικά με τις πολιτικές τάσεις, απόψεις και προτιμήσεις της κοινής γνώμης, για πολιτικά κόμματα, πολιτικές θέσεις και πρόσωπα ή άλλα οικονομικά και κοινωνικά ζητήματα.»

Άρθρο 33

Αντικαθίσταται η παράγραφος Ε του άρθρου 2 στο από 27.2.1998 προεδρικό διάταγμα (Δ' 125) ως εξής:

«Ε. Περιοχή με στοιχείο Γ - Γεωργική Γη» και η παράγραφος Α του άρθρου 3 στο από 16.2.1990 προεδρικό διάταγμα (Δ' 87) ως εξής: «Α. Περιοχές με στοιχείο 1 - Γεωργική Γη».

Άρθρο 34

1. Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 4178/2013 αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν.δ. 1024/1971 (Α' 232) εφαρμόζονται και επί γηπέδων, κειμένων εκτός σχεδίου πόλεων και εκτός ορίων οικισμών, ανηκόντων σε έναν ή πλειόνες ιδιοκτήτες, επί των οποίων έχουν ανεγερθεί μέχρι τις 28.7.2011 οικοδομήματα, νομίμως ανεγερθέντα ή αυθαίρετα υπαγόμενα στις διατάξεις του παρόντος, υπό την επιφύλαξη των οριζομένων στις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 4178/2013. Υπό τις ανωτέρω προϋποθέσεις, επιτρέπεται η σύνταξη και υπογραφή συμβολαιογραφικών πράξεων συστάσεως διηρημένων ιδιοκτησιών επί των ανωτέρω γηπέδων και η μεταγραφή αυτών στα βιβλία μεταγραφών ή η καταχώρηση στα κτηματολογικά γραφεία. Υπό τις ίδιες ανωτέρω προϋποθέσεις θεωρούνται εξ υπαρχής έγκυρες και ισχυρές συστάσεις διαιρεμένων ιδιοκτησιών, οι οποίες έχουν συσταθεί μέχρι τη δημοσίευση του παρόντος και δεν έχουν κηρυχθεί άκυρες με αμετάκλητη δικαστική απόφαση.»

2. Σε περιπτώσεις ακινήτων, εκτός σχεδίου, επιφανείας άνω των 4.000 τ.μ. οι συγκύριοι ποσοστού δικαιώματος κυριότητας δύναται να υπαχθούν στις διατάξεις του ν. 4178/2013 χωρίς τη συναίνεση των λοιπών συνιδ-

οκτητών υπό την προϋπόθεση ότι ασκούν πέραν της δικαιείας αδιαλείπτως πράξεις νομής και κατοχής στην αποκλειστική χρήση τμήματος του ακινήτου στο οποίο δεν έχει συσταθεί διηρημένη ιδιοκτησία. Με την υπαγγεία στις ρυθμίσεις του ν. 4178/2014 δεν αναγνωρίζονται ούτε επηρεάζονται εμπράγματα ή ενοχικά δικαιώματα, δεν θίγονται ζητήματα της κοινωνίας δικαιώματος των συνιδιοκτητών, που απορρέουν από τον Αστικό Κώδικα.

Πέραν των λοιπών δικαιολογητικών υποβάλλονται υποχρεωτικώς έγγραφα βέβαιης χρονολογίας που αποδεικνύουν την αποκλειστική νομή και κατοχή του τμήματος της αποκλειστικής χρήσης πέραν της δικαιείας όπως ιδιωτικά συμφωνητικά, αποδείξεις καταβολής τελών σύνδεσης αποχέτευσης κ.λπ., τοπογραφικά διαγράμματα που τυχόν προσαρτώνται στον τίτλο κτήσεως.

Άρθρο 35

Η δεύτερη υποπαράγραφος της παρ. 4 του άρθρου 56 του ν. 998/1979 (όπως έχει τροποποιηθεί με το άρθρο 36 του ν. 4280/2014 και ισχύει), τροποποιείται ως εξής:

«Η εγκατάσταση ορειβατικών καταφυγίων σε δάση, δασικές εκτάσεις ή δημόσιες εκτάσεις των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 5 του άρθρου 3 του παρόντος νόμου, που βρίσκονται εντός περιοχών προστασίας του ν. 1650/1986, όπως ισχύει, και του ν. 3028/2002, επιτρέπεται εφόσον προβλέπεται από το ειδικό καθεστώς προστασίας των ως άνω περιοχών και υπό την τήρηση και των ειδικότερων όρων και προϋποθέσεων αυτού. Ειδικότερα η εγκατάσταση στις προστατευόμενες περιοχές Natura επιτρέπεται εφόσον είναι σύμφωνη με τις σχετικές πρόνοιες των ειδικότερων προεδρικών διαταγμάτων και υπουργικών πράξεων για τη διενέργεια των επεμβάσεων του παρόντος κεφαλαίου ακολουθείται η διαδικασία του άρθρου 10 του ν. 4014/2011.»

Άρθρο 36

Επιτρέπεται, υπό την επιφύλαξη της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του ν. 3526/2007 (Α' 24), όπως ισχύει, και κατά παρέκκλιση τυχόν διατάξεων ειδικών διαταγμάτων περί καθορισμού χρήσεων γης, η ίδρυση και λειτουργία πρατηρίου άρτου και σε νομίμως υφιστάμενα καταστήματα με χρήση ζαχαροπλαστείου.

Άρθρο 37

1. Η παρ. 2 του άρθρου 19A του ν. 2664/1998, όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Η απόφαση διαβιβάζεται αμέσως στο αρμόδιο Κτηματολογικό Γραφείο και ο Προϊστάμενος προβαίνει αυτεπαγγέλτως, χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, στην εγγραφή της στα κτηματολογικά φύλλα των ακινήτων που περιλαμβάνονται στο απόσπασμα του χάρτη της παραγράφου 1. Η απόφαση καταχωρίζεται στη θέση που καταχωρίζεται και η αγωγή της παραγράφου 2 του άρθρου 13. Η έναρξη εργασιών επαναπροσδιορισμού της θέσης και των ορίων των γεωτεμαχίων στην οικεία κτηματογραφημένη περιοχή ανακοινώνεται με απόφαση της «Εθνικό Κτηματολόγιο και Χαρτογράφηση Α.Ε.» (ΕΚΧΑ ΑΕ) που δημοσιεύεται σε μία ημερήσια εφημερίδα πανελλαδικής κυκλοφορίας και σε δύο της περιφέρειας, εφόσον υπάρχουν. Οι έννομες συνέπειες των παραγράφων 8 και 9 του παρόντος άρθρου επέρχονται από την χρονικά πρώτη από τις δημοσιεύσεις

αυτές. Σχετική έγγραφη ειδοποίηση αποστέλλει η ΕΚΧΑ ΑΕ και στο οικείο Κτηματολογικό Γραφείο.»

2. Μετά την περίπτωση ε' της παρ. 3 του άρθρου 6 του ν. 2664/1998, όπως ισχύει, προστίθεται περίπτωση στ' ως εξής:

«στ') Όταν ο τίτλος κτήσης του δικαιώματος που προσβάλλεται με την ανακριβή εγγραφή και για το οποίο ζητείται η διόρθωση είναι χρησικησία, η συμπλήρωση της νομής υπολογίζεται κατά το χρόνο άσκησης της αγωγής της παραγράφου 2 ή της αίτησης της περίπτωσης α' της παρούσας παραγράφου, υπό την επιφύλαξη των οριζόμενων στην υποπερίπτωση ββ' της ίδιας περίπτωσης της παρούσας παραγράφου και εντός της προθεσμίας που ορίζεται στις περιπτώσεις α' και β' της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου. Η διάταξη του προηγουμένου εδαφίου εφαρμόζεται και στις αγωγές και αιτήσεις που ασκήθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου υπό την προϋπόθεση ότι δεν έχουν ακόμη συζητηθεί σε πρώτο ή δεύτερο βαθμό. Οι διατάξεις των προηγούμενων δύο εδαφών δεν θίγουν τις σχετικές διατάξεις που ισχύουν για το Δημόσιο και ιδίως εκείνες των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του ν. 3127/2003.»

3. Στο άρθρο 9 του ν. 3937/2011, όπως ισχύει, προστίθεται νέα παράγραφος 9 ως ακολούθως:

«9. Κατ' εξαίρεση των αναφερόμενων στην παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 3316/2005 και μέχρι την εφαρμογή του ν. 4281/2014, οι τεχνικές προδιαγραφές των μελετών που αφορούν στην οριοθέτηση των χερσαίων περιοχών του δικτύου «Natura 2000», καθώς και η παροχή σχετικών λοιπών υπηρεσιών και ο έλεγχος και παρακολούθηση της εξέλιξής τους, καθορίζονται με αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρίας «Εθνικό Κτηματολόγιο και Χαρτογράφηση Α.Ε.» (ΕΚΧΑ ΑΕ) και εγκρίνονται από τον εποπτεύοντα Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.»

Άρθρο 38

Οι οικονομικές ενισχύσεις, αποζημιώσεις και βοηθήματα που προβλέπονται από το ν.δ. 57/1973 και την 2673/2001 κ.υ.α. (Β' 1185) στο πλαίσιο υλοποίησης προγραμάτων κοινωνικής προστασίας, σε σεισμόπληκτους, πλημμυροπαθείς, πυροπαθείς κ.λπ. Οι οικονομικές ενισχύσεις του προγράμματος ένδειας, καθώς και οι επιχορηγήσεις για Ν.Π.Ι.Δ. κοινωνικής φροντίδας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ή χρηματοδοτήσεις για άστεγους, σύτιση και παροχή τροφίμων που καταβάλλονται στους πολίτες δικαιούχους ή στους φορείς από τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας ΕΦ 3320, μέσω των Δήμων ή των Περιφερειών, δεν κατάσχονται ούτε συμψηφίζονται με οφειλές των Δήμων ή των Περιφερειών αυτών προς το Δημόσιο, Ασφαλιστικά Ταμεία, Πιστωτικά Ιδρύματα ή άλλους τρίτους. Η ισχύς της παρούσας διάταξης αρχίζει από την 1η Δεκεμβρίου 2014. Τυχόν συμψηφισθέντα ή κατασχεθέντα ποσά, δεν αναζητούνται αλλά αποδίδονται στους δικαιούχους πολίτες ή φορείς, από τους Δήμους ή τις Περιφέρειες υπέρ των οποίων κατασχέθηκαν η συμψηφίστηκαν.

Άρθρο 39

Σε περιοχές αμιγούς και γενικής κατοικίας στις οποίες από τις ισχύουσες πολεοδομικές διατάξεις επιτρέ-

πεται η εγκατάσταση ευαγών ιδρυμάτων και κτιρίων κοινωνικής πρόνοιας χωροθετούνται και οικοτροφεία ανεξαρτήτως ηλικίας φιλοξενουμένων.

Άρθρο 40

Είναι δυνατή η συμπλήρωση φακέλου οικοδομικής άδειας κτιριακών εγκαταστάσεων που ανήκουν και στεγάζουν εκπαιδευτικές και διοικητικές λειτουργίες Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, με τις απαιτούμενες κατά το χρόνο έκδοσης της άδειας μελέτες, εν μέρει ή στο σύνολό τους, εφόσον αυτές έχουν εγκριθεί από τη Σύγκλητο ή το αντίστοιχο Ανώτατο Συλλογικό Όργανο Διοίκησης του Ιδρύματος μετά από γνωμοδότηση του αρμόδιου Τεχνικού Συμβουλίου, σε χρόνο προγενέστερο της ημερομηνίας έκδοσης της οικοδομικής άδειας. Οι εν λόγω μελέτες κατατίθενται στην αρμόδια ΥΔΟΜ, όπως αυτές έχουν εγκριθεί και τηρούνται στο αρχείο του φορέα.

Άρθρο 41

Για την εφαρμογή του άρθρου 10 του ν. 4280/2014 σε περιπτώσεις οικοδομικών συνεταιρισμών που εκτός των ορίων των εγκεκριμένων σχεδίων κατέχουν και όμορη έκταση δύνανται η έκταση αυτή ή μέρος αυτής να αποδίδεται προς τον οικείο Δήμο για τη δημιουργία πάρκου, άλσους στα πλαίσια του περιβαλλοντικού ισοζυγίου. Στο πλαίσιο των έργων υποδομής σε αυτή την περίπτωση παραχωρησης ορίζονται ως απαιτούμενα έργα υποδομής εκτός των προβλεπομένων η δάσωση της έκτασης που αποδίδεται προς τον οικείο Δήμο.

Άρθρο 42

Στην παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 3147/2003 μετά το τελευταίο εδάφιο προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

«Διοικητικές πράξεις που εκδόθηκαν από τις αρμόδιες δασικές υπηρεσίες, σύμφωνα με τις διατάξεις τις δασικής νομοθεσίας για την προστασία των παραπάνω εκτάσεων, όπως πρωτόκολλα διοικητικής αποβολής, αποφάσεις κήρυξης ως αναδασωτέας, πρωτόκολλα επιβολής ειδικής αποζημίωσης, ανακαλούνται.»

Άρθρο 43

Η υποχρεωτική συμπλήρωση της πενταετίας των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 16 του ν. 3448/2006 (Α' 57) δεν ισχύει για όσους υπαλλήλους: α) έχουν ήδη συμπληρώσει πέντε (5) έτη προϋπηρεσίας στο Δημόσιο Τομέα πριν τοποθετηθούν στα Κ.Ε.Π. και β) έχουν μεταταχθεί ή μεταφερθεί στα Κ.Ε.Π. μετά τη θέση τους σε διαθεσιμότητα.

Άρθρο 44

Η προθεσμία της παρ. 6 του άρθρου 41 του ν. 3801/2009 (Α' 163), όπως αντικαταστάθηκε και ισχύει, παρατίνεται μέχρι 31 Δεκεμβρίου 2015.

Άρθρο 45

Η προθεσμία της παρ. 6 του άρθρου 109 του ν. 3852/2010 (Α' 87), όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 6 του άρθρου 10 του ν. 4071/2012 (Α' 85) και με το άρθρο 4 της από 31.12.2012 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α' 256) που κυρώθηκε με το άρθρο 1 του ν. 4147/2013 (Α' 98), παρατείνεται από τη λήξη της έως 30.6.2016.

Άρθρο 46

Στο τελευταίο εδάφιο του άρθρου 32 του ν. 4257/2014, πριν τη λέξη «αποδοχές», προστίθενται οι λέξεις «πλήρεις και πάσης φύσεως». Η ισχύς του παρόντος άρθρου αρχίζει από την έναρξη ισχύος του άρθρου 32 του ν. 4257/2014.

Άρθρο 47

Στο τέλος της παρ. 2 του άρθρου 19α του ν. 4015/2011, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

«Η άνω προθεσμία της αναστολής ισχύει μέχρι το πέρας της διαδικασίας της εκκαθαρίσεως, της ειδικής εκκαθαρίσεως και της πτωχεύσεως.»

Άρθρο 48

Στο τέλος του ττρώτου εδαφίου της παρ. 9 του άρθρου 15 του ν. 2810/2000, όπως ισχύει, προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

«Επίσης δεν μπορούν να εκλεγούν στα όργανα διοίκησης των ΑΣΟ και της ΠΑΣΕΓΕΣ, φυσικά πρόσωπα, τα οποία δεν έχουν εφαρμόσει τη διάταξη της βασικής αρχής του άρθρου 1 παρ. 2 περίπτωση γ' του ν. 2810/2000, όπως τροποποιημένος ισχύει, από την έναρξη ισχύος της. Η υλοποίηση αυτής της αρχής βεβαιώνεται ενώπιον της Εφορευτικής Επιτροπής με βεβαίωση του Προέδρου της ΑΣΟ του κάθε μέλους. Ο Πρόεδρος ευθύνεται με τις διατάξεις περί ψευδούς δηλώσεως.»

Άρθρο 49

Στο τέλος της παρ. 9 του άρθρου 61 του ν. 4015/2011, με την οποία τροποποιήθηκε το άρθρο 14 «Διοικητικό Συμβούλιο» του ν. 2810/2000.

«1. Τα πρόσωπα που είναι διευθυντές, «πρόεδροι» διαχειριστές, διευθύνοντες σύμβουλοι και εντεταλμένοι στη διοίκηση των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων (ΑΣΟ) και Συνεταιριστικών Εταιρειών (ΣΕ) του ν. 2810/2000, όπως ίσχυσε πριν την τροποποίησή του, και των ΑΣΟ του ν. 4015/2011 ευθύνονται προσωπικά και αλληλέγγυα με τα νομικά αυτά πρόσωπα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 50 του ν. 4174/2013, για οφειλές που γεννήθηκαν κατά το χρονικό διάστημα, που διετέλεσαν στις προαναφερόμενες θέσεις, ανεξάρτητα από το χρόνο βεβαίωσης αυτών. Η διάταξη καταλαμβάνει και τα φυσικά πρόσωπα του άρθρου 115 του ν. 2238/1994, όπως ο νόμος αυτός ίσχυσε, τα οποία διετέλεσαν σε θέσεις ή αξιώματα, των προαναφερόμενων νομικών προσώπων. Η παρούσα διάταξη ισχύει από την έναρξη ισχύος του ν. 4174/2013.»

Άρθρο 50

Κεντρικές Συνεταιριστικές Ενώσεις του άρθρου 29 του ν. 2810/2000, συνεχίζουν να λειτουργούν, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρούσα διάταξη, εφόσον δεν ασκούν εμπορία αγροτικών προϊόντων, παρέχουν αποκλειστικά και μόνον υπηρεσίες ενημέρωσης, εκπαίδευσης και προώθησης των συνεταιριστικών και αγροτικών δραστηριοτήτων των μελών τους, σχετιζόμενων με ένα προϊόν ή με ομάδα ομοιειδών προϊόντων και δεν έχουν δανειακές υποχρεώσεις. Εκπροσωπούν τα μέλη τους, σύμφωνα με τις καταστατικές τους διατάξεις, οι οποίες προσαρμόζονται κατά τα λοιπά ανάλογα στις διατάξεις του ν. 4015/2011.

Άρθρο 51

Το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 7 του ν. 4284/2014 (Α' 190) αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Αντικαθίσταται η παρ. 3 του άρθρου 11 του ν. 2936/2001 (Α' 166), από τότε που ίσχυσε, ως εξής:»

Άρθρο 52

Στο τέλος της παρ. 5 του άρθρου 1 του π.δ. 5/1986 (Α' 2), όπως τροποποιήθηκε με την παράγραφο 5 του άρθρου 2 του παρόντος νόμου, προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Εφόσον η Επιτροπή αυτοβούλως ή και μετά από σχετικό αίτημα του οικείου δημοτικού συμβουλίου διαπιστώσει ασυμφωνία μεταξύ αντικειμενικών και εμπορικών αξιών σε περιοχή αρμοδιότητάς της, εισηγείται αιτιολογημένα στην αρμόδια επιτροπή του άρθρου 41 του ν. 1249/1982 την αναπροσαρμογή των τιμών ζωνών του αντικειμενικού συστήματος προσδιορισμού της φορολογητέας αξίας των ακινήτων του Υπουργείου Οικονομικών.»

Άρθρο 53

Το δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 143 του ν. 4001/2011 αντικαθίσταται με τα ακόλουθα δύο εδάφια:

«Η μεθοδολογία λαμβάνει υπόψη την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας που καταναλώνει ο κάθε Πελάτης και περιλαμβάνει συντελεστές που διαφοροποιούν το ειδικό τέλος κατά κατηγορία Πελατών, περιλαμβανόμενων των αυτοπαραγωγών, έτσι ώστε να προκύπτει χρέωση που εξισορροπεί τις οικονομικές συνέπειες μεταξύ των κατηγοριών Πελατών. Ειδικά για τους αυτοπαραγωγούς ΑΠΕ που εμπίπτουν στις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 14Α του ν. 3468/2006, το ειδικό τέλος καταβάλλεται από κάθε αυτοπαραγωγό αποκλειστικά και μόνο για το τμήμα της ηλεκτρικής ενέργειας που συνολικά αυτός απορροφά από το Δίκτυο ή το Σύστημα.»

Άρθρο 54

Άδειες εγκατάστασης για έργα ΑΠΕ που εκδόθηκαν με βάση τις διατάξεις του ν. 3468/2006 και έληξε η ισχύς τους πριν από την τροποποίηση των διατάξεων αυτών από τους νόμους 3851/2010 και 4203/2013, μπορούν να επανεκδοθούν με τους όρους των διατάξεων του ν. 3468/2006 όπως ίσχουν πριν από την τροποποίησή τους, εφόσον είχαν προσβληθεί στο Συμβούλιο της Επικρατείας με αιτήσεις ακυρώσεως και αναστολής που εκκρεμούσαν κατά το χρόνο έναρξης ισχύος του ν. 3851/2010, οι οποίες έχουν απορριφθεί ή έχουν καταργηθεί νομίμως οι σχετικές δίκες, διαθέτουν όρους σύνδεσης σε ισχύ και οι φορείς τους υποβάλλουν αιτήσεις επανέκδοσής τους εντός τριών (3) μηνών από την ισχύ του παρόντος.

Άρθρο 55

1. Στην παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 4296/2014 προστίθεται περίπτωση δ' ως εξής:

«δ) σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (Α.Π.Ε.) που πρόκειται να λειτουργήσουν υπό την ευθύνη του Οργανισμού Ανάπτυξης Κρήτης, εφόσον το επενδυτικό σχέδιο στοχεύει στη μείωση του κόστους των υπηρεσιών άρδευσης που ο Οργανισμός παρέχει.»

2. Στην περίπτωση δ' της παρ. 2 του άρθρου 8 του ν. 4296/2014 προστίθεται υποπερίπτωση εε' ως εξής:

«εε) σε σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής από Α.Π.Ε. οι οποίοι εμπίπτουν στις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 14Α του ν. 3468/2006 και οι οποίοι πρόκειται να λειτουργήσουν υπό την ευθύνη του Οργανισμού Ανάπτυξης Κρήτης, εφ' όσον το επενδυτικό σχέδιο στοχεύει στη μείωση του κόστους των υπηρεσιών άρδευσης που ο Οργανισμός παρέχει.»

Άρθρο 56

Στην παρ. 2 του άρθρου 91 του ν. 4172/2013 προστίθεται δέκατο έκτο εδάφιο ως εξής:

«Οι δημοτικοί αστυνομικοί, οι οπαίοι μέσω του προγράμματος κινητικότητας τοποθετήθηκαν, βάσει των προσωρινών πινάκων, στα Καταστήματα Κράτησης δύνανται, μετά από αίτησή τους, να παραμείνουν στις Υπηρεσίες, στις οποίες τοποθετήθηκαν, με την προϋπόθεση ότι οι ανωτέρω περιλαμβάνονται στους νέους οριστικούς πίνακες διάθεσης και οι συγκεκριμένες θέσεις είναι κενές.»

Άρθρο 57

Οι συμβάσεις μίσθωσης έργου διάρκειας δώδεκα μηνών που συνήφθησαν από τη ΔΕΗ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ Α.Ε. με φυσικά πρόσωπα, κατόπιν της ΔΙΠΠ/Φ.ΕΓΚΡ. 15/23188/ΣΕΠΤ. 2013 απόφασης της Διυπουργικής Επιτροπής της ΠΥΣ 33/2006, σύμφωνα με το ν. 2190/1994 όπως ισχύει, παρατείνονται μέχρι την 31.12.2015. Μετατροπή των ανωτέρω συμβάσεων μίσθωσης έργου σε συμβάσεις εργασίας αορίστου χρόνου, καθώς και παράτασή τους για μεγαλύτερο συνολικό χρονικό διάστημα, είναι αυτοδικαίως άκυρη.

Άρθρο 58

Τροποποίηση της περίπτωσης 3 υποπαραγράφου Ι.Γ.1 της παραγράφου ΙΓ του άρθρου 1 του ν. 4254/2014

Στη διάταξη της περίπτωσης 3 της υποπαραγράφου Ι.Γ.1 της παραγράφου ΙΓ του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 προστίθεται δεύτερο εδάφιο ως εξής:

«Το προηγούμενο εδάφιο δεν εφαρμόζεται στους σταθμούς για τους οποίους η τιμή αναφοράς αποζημίωσης της παραγόμενης ενέργειας έως την έναρξη ισχύος της παρούσας υποπαραγράφου καθορίστηκε βάσει των διατάξεων της περίπτωσης 2 της υποπαραγράφου I.2. της παραγράφου I του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012, και οι οποίοι συνδέθηκαν εντός του Β' Τριμήνου του 2013.»

Άρθρο 59

Τροποποίηση διατάξεων του ν. 1650/1986 (Α' 160)

Η περίπτωση β' της υποπαραγράφου 3 της παρ. 4 του άρθρου 19 του ν. 1650/1986, όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«β) Μέσα στα καταφύγια άγριας ζωής απαγορεύονται η θήρα, οι αγώνες κυνηγετικών ικανοτήτων σκύλων δεικτών, η σύλληψη της άγριας πανίδας, η συλλογή της άγριας χλωρίδας, η καταστροφή ζώνης με φυσική βλάστηση με κάθε τρόπο, η καταστροφή φυτοφρακτών, η αμμοληψία, η αποστράγγιση, η επιχωμάτωση και η αποξήρανση ελαδών εκτάσεων, η ρύπανση των υδάτινων συστημάτων, η διάθεση ή απόρριψη αποβλήτων, η διενέργεια στρατιωτικών ασκήσεων, η ιχθυοκαλλιεργητική δραστηριότητα, καθώς και η υπαγωγή έκτασης του καταφυγίου σε πολεοδομικό ή ρυμοτομικό σχεδιασμό. Επιτρέπεται η εγκατάσταση παραπρητηρίων της άγριας πανίδας. Η εκτέλεση λατομικών και μεταλλευτικών δραστηριοτήτων όπως και δρόμων επιτρέπεται, κατόπιν περιβαλλοντικής αδειοδότησης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4014/2011 (Α' 209), όπως ισχύει.

Άρθρο 60

Α) Η παρ. 4 του άρθρου 49 του ν. 4178/2013 (Α' 74) τροποποιείται ως εξής:

«4. Στο άρθρο 21 του ν. 4030/2011 (Α' 249) προστίθεται παράγραφος 3 ως εξής:

«3. Στις ηνησιωτικές περιοχές αρμοδιότητας του Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου τα Συμβούλια Αρχιτεκτονικής, πέραν των ανωτέρω διατάξεων, είναι αρμόδια για τη γνωμοδότηση, επί των αρχιτεκτονικών μελετών για κάθε οικοδομική εργασία, για την οποία απαιτείται έκδοση άδειας δόμησης (παρ. 2 του άρθρου 3 του ν. 4030/2011), σε ακίνητα κείμενα εκτός ορίων οικισμού ή σε οικισμούς κάτω των 2.000 κατοίκων ή σε απόσταση μικρότερη των εκατό (100) μέτρων από τη γραμμή αιγιαλού.»

Β) Στην παρ. 4 του άρθρου 6 του προεδρικού διατάγματος της 24.4/3.5.1985 (Δ' 181) προστίθεται εδάφιο στ' ως εξής:

«στ. Σε νομίμως υφιστάμενα κτίσματα που βρίσκονται εκτός αιγιαλού και εντός της ζώνης που ορίζεται από την οικοδομική γραμμή και τη γραμμή αιγιαλού, επιτρέπονται οι επισκευές για λόγους χρήσης και υγειεινής, όπως εργασίες επισκευής, ενίσχυσης του φέροντος οργανισμού, αποκατάστασης, διαρρύθμισης, αντικατάσταση μεσοπατωμάτων, στέγης κ.ο.κ και χωρίς περαιτέρω επεκταση ουτών, καθ' ύψος ή εκτός περιγράμματος, όπως αυτό ορίζεται από το διάγραμμα κάλυψης.»

Άρθρο 61
Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν από ειδικότερες διατάξεις ορίζεται διαφορετικά.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 24 Δεκεμβρίου 2014

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΑΡΟΛΟΣ ΓΡ. ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
--	-------------

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ   ΓΚΙΚΑΣ ΧΑΡΔΟΥΒΕΛΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ
-------------------------------------	----------------

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ   ΝΙΚΟΛΑΟΣ-ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΕΝΔΙΑΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ	ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
------------	-------------------------------------

ΑΡΓΥΡΗΣ ΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ   ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΚΡΕΚΑΣ

ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
------------------------------	------------------------------

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΟΒΕΡΔΟΣ   ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΑΣΟΥΛΑΣ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ
---	--

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΣΟΤΑΚΗΣ   ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΡΟΥΤΣΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ
---	--------------------------------------

ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ ΚΟΥΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ   ΜΙΧΑΗΛ ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ	ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ
--	--

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΝΙΑΤΗΣ   ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΑΓΑΡΑΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΩΡΓΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ	ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
--	-----------

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ   ΟΛΓΑ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗ

ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΑΙΓΑΙΟΥ	ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ
--------------------------	--------------------------

ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΒΑΡΒΙΤΣΙΩΤΗΣ   ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΟΡΦΑΝΟΣ

ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΣΤΑΜΑΤΗΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 24 Δεκεμβρίου 2014

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

* 0 1 0 0 2 6 9 2 4 1 2 1 4 0 0 8 4 *

ΑΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ 34 * ΑΘΗΝΑ 104 32 * ΤΗΛ. 210 52 79 000 * FAX 210 52 21 004